

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY CZUDEC
NA LATA 2017-2023**

Czudec 2017

Opracowanie :

Eurogrant Sp. z o.o.

ul. Krakowska 25/2
33-100 Tarnów
biuro@eurogrant.pl
tel. 14 657 14 65, fax +48 14 657 14 64

Zespół w składzie:

Mgr inż. Lucyna Krupa-Szado
Mgr Waław Olko
Mgr Monika Gucwa
Mgr Monika Stach
Mgr Marta Rygiel

Spis treści

1. WYKAZ POJĘĆ I SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU	4
2. WPROWADZENIE	6
2.1 Cel i podstawa wykonania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec	6
2.2 Struktura dokumentu i metodyka jego opracowania	7
3. ZGODNOŚĆ DOKUMENTU	8
4.CHARAKTERYSTYKA GMINY	10
4.1. Analiza obecnej sytuacji Gminy Czudec.....	10
4.1.1 Sfera społeczna	19
4.1.2 Sfera gospodarcza.....	31
4.1.3 Sfera przestrzenno-funkcjonalna.	34
4.1.4.Sfera techniczna	36
4.1.5. Sfera środowiskowa.....	38
4.2. Analiza SWOT.....	39
5. WYZNACZENIE OBSZARÓW KRYZYSOWYCH	43
5.1.Metodologia wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji	43
5.2.Identyfikacja zróżnicowania wewnątrzgminnego	44
5.3.Analiza zjawisk negatywnych.....	47
5.3.1. Wskaźniki SFERA SPOŁECZNA.....	47
5.3.2. Wskaźniki SFERA GOSPODARCZA.....	51
5.3.3. Wskaźniki SFERA TECHNICZNA	52
5.3.4. Wskaźniki SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	53
5.3.5. Wskaźniki SFERA ŚRODOWISKO	54
5.4.Wyniki delimitacji i wskazanie obszarów zdegradowanych	55
5.4.1.Wybór terenów zdiagnozowanych, jako obszary kryzysowe	57
6. CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH	59
6.1. Wskazanie obszaru do rewitalizacji wraz z uzasadnieniem.....	59
6.2.Obszar rewitalizacji pogłębiona diagnoza.	60
6.3.Zasięg terytorialny obszaru i uzasadnienie jego wyboru w odniesieniu do wskaźników referencyjnych dla województwa podkarpackiego.....	67
7. ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY CZUDEC.....	69
7.1. Wizja rewitalizacji	69
7.2. Misja rewitalizacji.....	70
7.3 Cele rewitalizacji.....	70
8. PLANOWANE DZIAŁANIA NA OBSZARZE REWITALIZACYJNYM	72
8.1.Projekty społeczne	74
8.1.1. Powiązanie projektów społecznych z celami programu rewitalizacji	74
8.2.Projekty inwestycyjne.....	75
8.2.1 Powiązanie projektów społecznych z celami programu rewitalizacji	76
8.3. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	77

8.4. Planowane efekty rewitalizacji	80
8.5. Plan finansowy	80
8.6. Analiza ryzyka wraz ze środkami zaradczymi	83
8.7. Kompleksowość i komplementarność lokalnego programu rewitalizacji	85
9. SYSTEM WDRAŻANIA LPR.....	93
9.1.Zasady współpracy pomiędzy sektorem publicznym, społecznym i gospodarczym	94
9.2.Monitoring i oczekiwane wskaźniki osiągnięć	95
9.2.1. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ w zakresie realizacji projektów na obszarach rewitalizacyjnych.....	95
9.2.2.Programu Rewitalizacji Gminy Czudec 2017-2023.	98
9.2.3.Ewaluacja	98
9.2.4.Aktualizacja.....	99
10. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW W PROCES REWITALIZACJI.....	99
11. ODZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	117
Załącznik nr 1:.....	119

1. WYKAZ POJĘĆ I SKRÓTÓW UŻYTYCH W OPRACOWANIU

Na potrzeby projektowania interwencji wspierających rewitalizację zdefiniowano następujące zagadnienia:

- 1) **Rewitalizacja** – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właściciele nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością.
- 2) **Stan kryzysowy** – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej z następujących sfer:
 - a. gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
 - b. środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi lub stanu środowiska),
 - c. przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
 - d. technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).
- 3) **Obszar zdegradowany** – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. W przypadku Gminy Czudec dotyczy to obszarów wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.
- 4) **Obszar rewitalizacji** - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.
- 5) **Konsultacje społeczne** - Konsultacje społeczne to proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz (każdego szczebla - od lokalnych po centralne) a mieszkańcami, mający na celu zebranie głosów mieszkańców i w oparciu o nie podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych. W ramach konsultacji przedstawiciele władz mogą przedstawiać obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych (ich zmiany lub uchwalania nowych), inwestycji lub innych

przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie i pracę obywateli, wysłuchiwać ich opinii na ten temat oraz informować o ostatecznych decyzjach, które zostaną podjęte.

5) Program rewitalizacji

a. inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn.zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji);

6) **Projekt rewitalizacyjny** - projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem, albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji, albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **EFS** – Europejski Fundusz Społeczny,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **ROF** – Rzeszowski Obszar Funkcjonalny,
- **ZIT** – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne,
- **RDOŚ** – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- **RPO WP 2014-2020** – Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020,
- **SWOT** – strengths (silne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia),
- **MŚP** – sektor Małych i Średnich Przedsiębiorstw,
- **PPP** – Partnerstwo Publiczno – Prywatne,
- **IZ RPO** – Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym,
- **NMF** – Norweski Mechanizm Finansowy,
- **MF EOG** – Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- **MKiDN** – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- **COSME** - Europe's programme for small and medium-sized enterprises (program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) na lata 2014–2020),
- **LPR** – Lokalny Program Rewitalizacji,
- **SPV** – Special Purpose Vehicle („wehikuł transakcyjny”),
- **ZEAS** – Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół

2. WPROWADZENIE

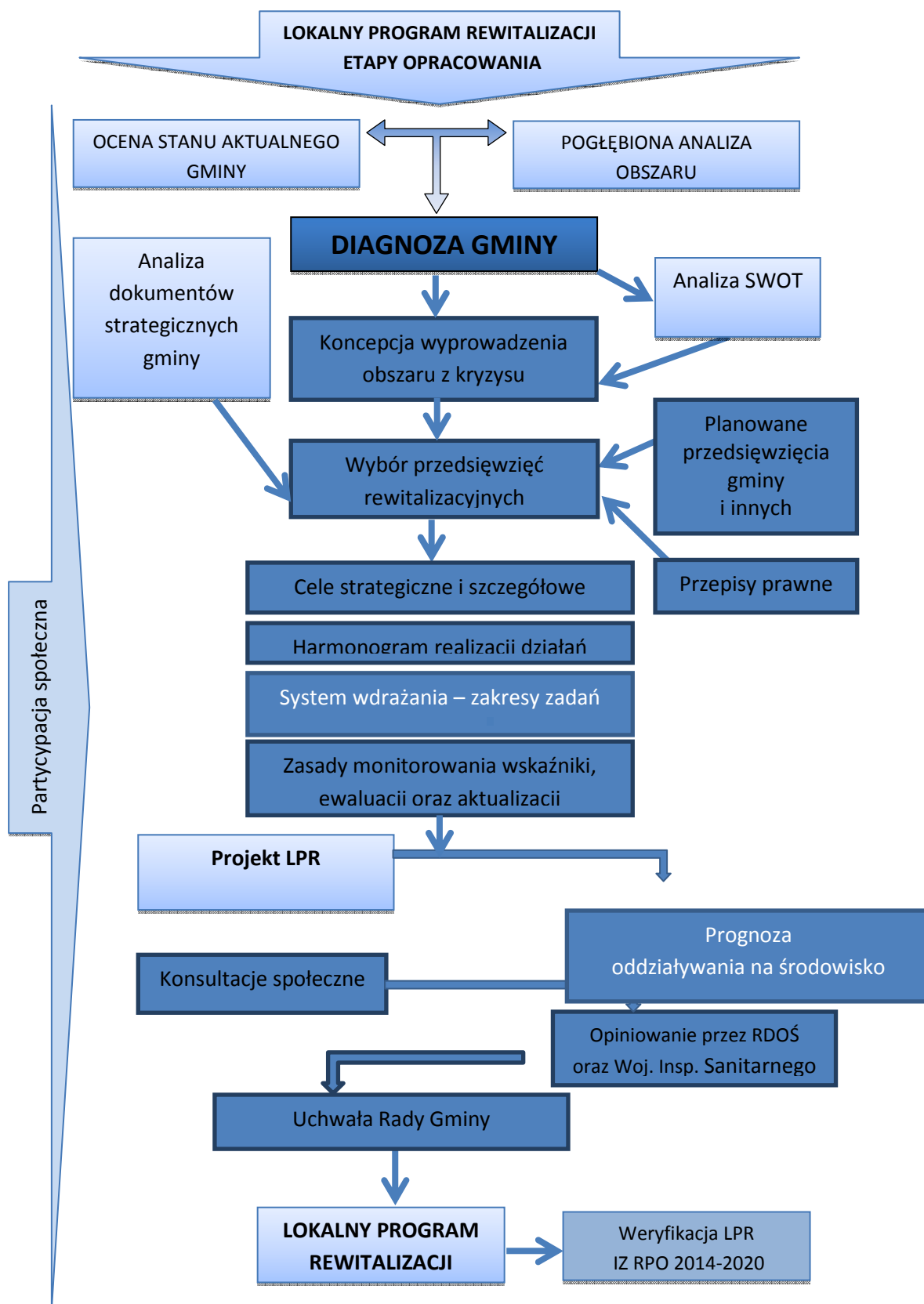
2.1 Cel i podstawa wykonania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec

Celem przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023 jest precyzyjna identyfikacja potrzeb w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej w celu rozwiązania problemów i negatywnych zjawisk, jakie występują na obszarze rewitalizacji.

Opracowany Lokalny Program Rewitalizacji, zgodnie z Wytocznymi Ministra Rozwoju, zmierza do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz do ich zrównoważonego rozwoju. Został on przygotowany w oparciu o partycypację społeczną na każdym etapie jego przygotowania, począwszy od ankietyzacji mieszkańców na etapie przeprowadzania analizy obecnej sytuacji gminy, możliwości składania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, aż po oddanie projektu Programu do konsultacji interesariuszy.

Podczas prowadzonych prac dołożono wszelkich starań, aby niniejszy Program zawierał najbardziej aktualne dane statystyczne z podziałem na sołectwa Gminy Czudec oraz był spójny z dokumentami planistycznymi gminy.

2.2 Struktura dokumentu i metodyka jego opracowania

Rysunek 1. Schemat postępowania w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacyjnego (źródło: opracowanie własne).

3. ZGODNOŚĆ DOKUMENTU

Lokalny Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na zdegradowanych obszarach gminy, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym, komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność procesu rewitalizacji.

Strategia Rozwoju Gminy Czudec na lata 2016-2026

Niniejsza *Strategia* postawiła przed sobą cele charakteryzujące każdy z czterech obszarów strategicznych: *Infrastruktura techniczna, rozwój gospodarczy, turystyka i kultura, infrastruktura społeczna*. Cele ujęte w strategii wpisują się w Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023, ponieważ zadania, które zostały wpisane do Programu w dużej mierze dotyczą podanych poniżej celów.

Obszar I: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Cele:

1. Rozbudowa i poprawa infrastruktury gminnej
2. Inwestycja w ochronę środowiska
3. Zmodernizowanie infrastruktury komunikacyjnej o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym

Obszar II: ROZWÓJ GOSPODARCZY

Cele:

1. Stworzenie atrakcyjniejszych warunków do inwestowania i rozwoju przedsiębiorczości gminy oraz jej promocja.
2. Zwiększenie efektywności, innowacyjności i specjalizacji produkcji rolnej.
3. Gmina funkcjonalna przestrzennie.

Obszar III: TURYSTYKA I KULTURA

Cele:

1. Promocja walorów przyrodniczo- krajobrazowych i turystycznych gminy.
2. Wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych.
3. Rozwój infrastruktury turystycznej.
4. Ochrona i kultywowanie dorobku dziedzictwa kulturowego gminy.

Obszar IV: INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Cele:

1. Poprawa jakości i bezpieczeństwa życia mieszkańców.
2. Rozwój infrastruktury oświatowej i sportowo-rekreacyjnej oraz propagowanie zdrowego stylu życia.
3. Pomoc społeczna i wspieranie działań mających na celu minimalizację bezrobocia.
4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023 jest zgodny ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* w zakresie podstawowych celów rozwoju gminy. Zawarte są w nim cele strategiczne rozwoju, które ukazują, iż LPR wpisuje się w większości w ramy Studium. Główne strategiczne cele rozwoju gminy to:

- poprawa jakości i poziomu życia mieszkańców gminy poprzez:

- budzenie przedsiębiorczości mieszkańców i rozwój lokalnego rynku pracy;
 - tworzenie korzystnych warunków dla stabilizacji istniejących i powstawania nowych małych i średnich podmiotów gospodarczych;
 - poprawę usług dla mieszkańców w zakresie infrastruktury społecznej;
 - podnoszenie poziomu wykształcenia z przystosowaniem do potrzeb rynku pracy;
 - restrukturyzację rolnictwa;
 - zapewnienie warunków do rozwoju turystyki i wypoczynku;
- zachowanie i ochrona istniejących wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego,
 - modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej i komunikacji,
 - kształtowanie ładu przestrzennego poprzez porządkowanie zagospodarowania terenów osadniczych i ograniczenie rozpraszania zabudowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czudec na lata 2013-2020

Strategia deklaruje na poziomie misji przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji społecznej osób korzystających z form zabezpieczenia społecznego. Równocześnie chcemy zapewnić mieszkańcom optymalną jakość życia, rozwijać nowe usługi i formy oparcia społecznego realizowane przez podmioty publiczne i niepubliczne, grupy samopomocy, wysokokwalifikowaną kadrę i wolontariat. Cele zawarte w Strategii są spójne z celami, które stawiane są w związku z realizacją zadań rewitalizacyjnych ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023.

Misja realizowana jest przez następujące cele, do których bezpośrednio nawiązuje LPR:

1. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin dotkniętych problemem ubóstwa

Cel operacyjny 1. Podjęcie działań łagodzących skutki ubóstwa.

Cel operacyjny 2. Zapobieganie zjawisku ubóstwa.

2. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz pomoc na rzecz osób bezrobotnych

Cel operacyjny 1. System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych.

Cel operacyjny 2. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom pozostawania bez pracy.

3. Wsparcie rodziny w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych, szczególnie w rodzinach dysfunkcyjnych: wielodzietnych i niepełnych, wymagających pomocy w rozwiązywaniu trudności rzutuujących na rozwój dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 1 Wsparcie dziecka i rodziny, w tym dysfunkcyjnej.

4. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych zapewniającego im właściwą opiekę.

Cel operacyjny 1. Poprawa warunków materialno-bytowych osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych oraz ich rodzin.

Cel operacyjny 2. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych w środowisku lokalnym.

5. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania alkoholizmowi, przemocy w rodzinie i narkomanii.

Cel operacyjny 1. Organizowanie wsparcia na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym oraz przemocy w rodzinie.

6. Stworzenie sprawnego systemu pomocy na rzecz dzieci i rodzin dotkniętych sieroctwem, zarówno naturalnym jak i społecznym.

Cel operacyjny 1. System wsparcia na rzecz dzieci i rodzin dotkniętych problemem sieroctwa.

7. Zwiększenie aktywności życiowej ludzi starszych poprzez pomoc w łagodzeniu trudności wynikających z wieku i stworzenie możliwości uczestnictwa w życiu społecznym.

Cel operacyjny 1. Poprawa jakości życia ludzi starszych. Wspieranie aktywności tych osób i ich

rodzin. *Strategia Rozwiązywania problemów Społecznych Gminy Czudec na lata 2013-2020* skupia się w swej istocie na rewitalizacji społecznej, zwracając uwagę na potrzeby mieszkańców oraz wskazując te obszary interwencji, które w procesie rewitalizacji powinny mieć charakter pierwszoplanowy. Przedmiotowy dokument stanowił ważne wytyczne przy opracowywaniu LPR.

Strategia ZIT Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego

Proces prowadzenia rewitalizacji na terenie Gminy Czudec jest zbieżny z nadrzędnym celem wyznaczonym w ramach **Strategii ZIT ROF** tj. *Rozwój społeczno-gospodarczy Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego jako czynnik integrujący i podnoszący jakość życia mieszkańców.*

Cele strategiczne ujęte w LPR dla Gminy Czudec wpisują się w **Cel rozwojowy ZIT 2** Podnoszenie jakości życia w ROF poprzez zwiększenie dostępu do nowoczesnych usług publicznych oraz rewitalizację przestrzeni publicznej.

4.CHARAKTERYSTYKA GMINY

4.1. Analiza obecnej sytuacji Gminy Czudec

1. Położenie i podział administracyjny.

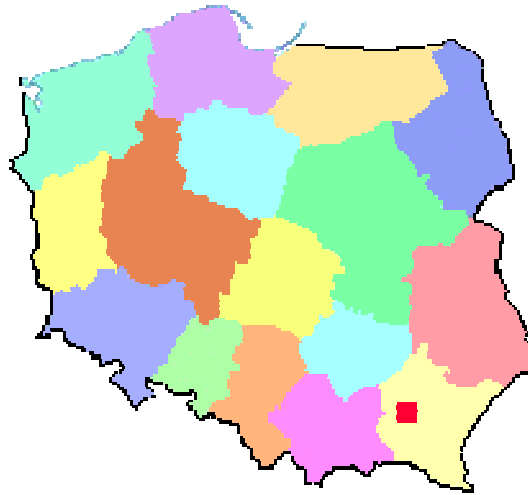
Gmina Czudec jest gminą wiejską, należącą do województwa podkarpackiego, powiatu strzyżowskiego. Gmina znajduje się w odległości około 20 km od Rzeszowa. Od południa graniczy z Gminą Strzyżów i Niebylec, od północnego wschodu z gminą Lubenia, od północy z Gminą Boguchwała i Iwierzycy, od zachodu z gminą Wielopole Skrzyńskie.

Mapa 1. Gmina Czudec z podziałem na sołectwa

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Mapa 2. Położenie gminy Czudec na mapie Polski

Źródło: www.regiozet.pl

Mapa 3. Gmina Czudec na tle powiatu strzyżowskiego i województwa podkarpackiego

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Czudec na lata 2016 – 2026

Administracyjnie podzielona jest na 8 sołectw:

- Babica,
- Czudec,
- Nowa Wieś,
- Przedmieście Czudeckie,
- Pstrągowa,
- Pstrągowa Wola,
- Wyżne,
- Zaborów.

Sołectwa Pstrągowa oraz Pstrągowa Wola znajdują się w obrębie jednej miejscowości Pstrągowa.

Tabela 1. Powierzchnia Gminy Czudec wg jednostek referencyjnych

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia ewidencyjna w ha	Udział % w powierzchni gminy
1.	Babica	867	10,24
2.	Czudec	561	6,63
3.	Nowa Wieś	1007	11,9
4.	Przedmieście Czudeckie	1395	16,48
5.	Pstrągowa	2949	34,84
6.	Wyżne	1035	12,23
7.	Zaborów	650	7,68
Ogółem		8464	100

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Gmina Czudec, obejmująca obszar 8464 ha stanowi około 16,8% powierzchni powiatu strzyżowskiego. Największym sołectwem Gminy Czudec jest Pstrągowa (34,84% powierzchni), natomiast najmniejszym jest Czudec (6,63 %).

Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów w latach 2015-2016

Lp.	Wyszczególnienie gruntów	Gmina Czudec	
		Powierzchnia ewidencyjna w ha	Udział % w całości powierzchni
1	Użytki rolne	5627	66,48
2	Grunty leśne, zadrzewione, zakrzewione	2393	28,27
3	Grunty pod wodami	74	0,87
4	Grunty zabudowane i zurbanizowane	348	4,11
5	a. tereny mieszkaniowe	20	0,24
6	b. tereny przemysłowe	8	0,09
7	c. inne tereny zabudowane	24	0,28
8	d. zurbanizowane tereny niezabudowane	4	0,05
9	e. tereny rekreacyjne	16	0,19
10	f. drogi	239	2,82
11	g. tereny kolejowe	37	0,44
12	h. pozostałe	0	0,00
13	Inne	22	0,26

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Przewyższającą część powierzchni gminy stanowią grunty rolne – 66,48%, a kolejno 28,27% powierzchni to grunty leśne. Pozostałe 5,25% to grunty zabudowane i zurbanizowane oraz grunty pod wodami (z wyszczególnieniem w powyższej tabeli).

2. Walory historyczno-kulturowe

Na terenie gminy znajduje się wiele zabytków wartych uwagi i odwiedzenia. Jednym z największych skarbów architektonicznych w gminie jest wybudowany w stylu barokowym w XVIII w. Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy. Wewnątrz kościoła na szczególną uwagę zasługują bogato zdobione ołtarze boczne z XIII w. i XIX w. ołtarz główny z cudownym obrazem Matki Bożej Łaskawej.

Rysunek 2. Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy w Czudcu (źródło: Urząd Gminy Czudec).

Dla zwiedzających udostępniono także Podziemia Kościelne – katakumby (zwane „małym Wawelem”).

Rysunek 3. Podziemia Kościelne – Kościół pw. Świętej Trójcy w Czudcu (źródło: Urząd Gminy Czudec).

Kościółek Św. Marcina w Czudcu wzniesiony został na wzgórzu, na miejscu byłego kościoła parafialnego pod tym samym wezwaniem. Pierwotnie drewniany (z 1326 r.) usytuowany na przeciwnym wzgórzu niż zamek, przetrwał najazd Tatarów m.in. w 1240 i 1624 roku.

Rysunek 4. Kościółek Św. Marcina w Czudcu (źródło: Urząd Gminy Czudec).

Zespół dworsko-parkowy w Czudcu to najbardziej okazały zespół dworsko-parkowy w gminie. Obiekt wybudowano w I połowie XIX wieku, jako dwór parkowy, klasycystyczny. W skład zespołu wchodzi m.in.: dwór (XVIII w.), lamus tzw. skarbiec (ok. poł. XVI w.), rządówka (XVIII w.), dwie bramy wjazdowe (I poł. XIX w.) oraz park krajobrazowy (XVIII w.). Obecnie na terenie zespołu dworsko-parkowego znajdują się Zespół Szkół w Czudcu.

Rysunek 5. Zespół Dworsko-Parkowy w Czudcu (źródło: Urząd Gminy Czudec).

W rynku czudeckim zachowały się resztki małomiasteczkowej, drewnianej zabudowy z XIX wieku. Domy w większości zwrócone szczytami do ulicy, niekiedy z podcieniami, stwarzają niepowtarzalne, drewniane ciągi urbanistyczne.

Rysunek 6. Rynek czudecki (źródło: Urząd Gminy Czudec).

Dwór Jarochońskich w Babicy został wzniesiony na przełomie XIX i XX wieku. Obecnie znajduje się w nim Dom Pomocy Społecznej.

Obiekty Domu Pomocy Społecznej otoczone pięknym rozległym parkiem ze starodrzewiem, położone są w ciekawym krajobrazowo terenie. W sąsiedztwie przepływającego w pobliżu Wisłoka tworzą niepowtarzalną kompozycję krajobrazową.

Rysunek 7. Budynek Dworskie z Parkiem w Babicy (źródło: Urząd Gminy Czudec).

Budynek dawnego młyna w Wyżnym pochodzi z ok. 1910 r. Od kilku lat młyn jest własnością prywatną i poddawany jest gruntownej renowacji.

Rysunek 8. Budynek dawnego Młyna w Wyżnem (źródło: Urząd Gminy Czudec).

Synagoga żydowska została zbudowana w 1795 roku prawdopodobnie na miejscu starszej świątyni. Po wojnie budynek gruntownie przebudowano z przeznaczeniem na kino. Od 1970 roku w synagodze funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna.

Rysunek 9. Synagoga żydowska w Czudcu (źródło: Urząd Gminy Czudec).

Zespół Parkowo Dworski w Nowej Wsi zbudowano w I połowie XIX w. jako dwór parkowy, klasycystyczny. Przebudowano go w końcu w. XIX w okresie eklektyzmu. Starsza część wybudowana z cegły i kamienia, nowsza wyłącznie z cegły. Pierwotnie był to obiekt parterowy na planie prostokąta, przykryty dachem czterospadowym, z długą kalenicą północ - południe i podcieniem od strony południowej. Wewnątrz dworu znajdowało się szesnaście izb mieszkalnych i pięć innych pomieszczeń. Dwór w bardzo złym stanie technicznym został kupiony przez osobę

prywatną w 2000 r. Od tego czasu prowadzony jest pod nadzorem Konserwatora Zabytków gruntowny remont obiektu. Budynek jest zlokalizowany w ciekawym parku, latem bogatym w kolekcje kwiatów, krzewów i drzew.

Rysunek 10. Zespół Parkowo Dworski w Nowej Wsi (źródło: Urząd Gminy Czudec).

Nieodzownym elementem kulturotwórczym Czudca są liczne kapliczki, krzyże i figury przydrożne. Jedną z nich jest przydrożna figura z 1752 r. św. Jana Nepomucena, stojąca przy drodze na Górę Zamkową.

Rysunek 11. Figura św. Jana

(źródło: Urząd Gminy Czudec).

Nepomucena

3. Turystyka i rekreacja.

Obszar gminy Czudec charakteryzuje się znaczącymi walorami turystycznymi, co stanowi jedną z szans rozwoju gminy. Wpływa na to malownicze położenie całego obrębu gminy, o górskim ukształtowaniu terenu. Znajduje się tu bardzo dużo kompleksów leśnych, w których występuje wiele gatunków roślin i zwierząt. Przez malowniczy teren gminy przebiega kilka szlaków pieszych i rowerowych.

Ścieżki pieszo-rowerowe:

- Czarny szlak: Czudec-Brzeżanka o długości 24 km,
- Żółty szlak: Kołaczyce-Czudec-Dynów. Odcinek Kołaczyce-Czudec ma 54 km długości, natomiast odcinek Czudec-Dynów liczy 43 km,
- Trasa "Wycieczka po Babicy" łączy miejscowości: Babica-Dział-Czudec-Zamczysko-Połomnia-Babica. Długość tej trasy wynosi 20 km,
- Dwukilometrowa Ścieżka edukacyjna na terenie rezerwatu w Pstrągowej, zilustrowana tabliczkami, ścieżka przyrodnicza licznie odwiedzana przez dzieci i młodzież,
- Ścieżka "Dębowa" (czerwona) rozpoczyna się w Babicy (zajazd „Galicja”) – dalej biegnie przez Przedmieście Czudeckie - Czudec (kościółek Św. Marcina) - Wielki Las - Pstrągowa Wola - Czudec (kościół i park). Długość trasy to 27 km.
- Trasa "Bukowa" (żółta) o długości 17 km, rozpoczyna się od zajazdu „Galicja” w Babicy, dalej biegnie przez Wyżne - Przedmieście Czudeckie - Bukowa Linia - Zaborów - Nowa Wieś Czudecka - Czudec ("Straszny Dwór" - Kaczarnica - zamek - park).

Z uwagi na piękne krajobrazy i bliskie położenie od Rzeszowa w gminie prężnie rozwija się turystyka, głównie turystyka tematyczna.

- Ośrodek Konferencyjno-Wypoczynkowy „Siedlisko Janczar”, obejmuje m.in. nowoczesny hotel dla 60 osób, stylową karczmę, sale konferencyjno-bankietowe, klub rozrywki dla dzieci „Janczarek”, nowoczesną stadninę, place zabaw, boisko sportowe, latem zespół otwartych basenów,
- „Ranczo” w Pstrągowej, umożliwia zorganizowanie różnego rodzaju imprez okolicznościowych i integracyjnych. Dodatkową atrakcją dla dzieci jest mini ZOO,
- Ośrodek Edukacji Nauczycieli i Pracowników Administracji Samorządowej (OEN i PAS) położony jest w malowniczej okolicy na Pogórzu Strzyżowsko-Dynowskim w odległości 18 km od Rzeszowa przy drodze prowadzącej do Krosna. Na trzyhektarowym ogrodzonym obszarze usytuowane są: budynek gościnny wraz ze stołówką, budynek dydaktyczny z salą gimnastyczną, boiska sportowe oraz strzeżony parking. Ośrodek przygotowany jest do prowadzenia wszelkiego rodzaju szkoleń, kursów, konferencji, zjazdów, sympozjów, konkursów, olimpiad itp.

Odwiedzając gminę Czudec warto zwrócić uwagę na ofertę proponowaną przez gospodarstwa agroturystyczne m.in.:

- Dom „Freniszówka” w Pstrągowej,
- „Różany Dworek” w Pstrągowej,
- „Pod Świerkami” w Pstrągowej,
- Gospodarstwo agroturystyczne Antoniego Środonia w Pstrągowej,
- Gospodarstwo agroturystyczne Urszuli Ciołkosz w Pstrągowej,
- Dorota Cooper gospodarstwo agroturystyczne „THE SHIRE” w Pstrągowej,
- Gospodarstwo agroturystyczne Stefania Fąfara w Pstrągowej.

Warto odwiedzić Zajazd Magyar w Wyżnym, oferujący węgierskie jedło i węgierską muzykę oraz Zajazd Galicja w Babicy. Wśród dodatkowych atrakcji wymienić można:

- Winnicę „Maria Anna” w miejscowości Wyżne - gospodarze winnicy z powodzeniem rozwijają tzw. enoturystykę, czyli turystykę winiarską, która opiera się na degustacji win w połączeniu ze zwiedzaniem winnicy i prezentacją procesu produkcyjnego,
- Spływy Wisłokiem – to oferta m.in. gospodarstwa agroturystycznego Kraskówka w Babicy oraz Mobilna Wypożyczalnia Kajaków i Nart Biegowych, Bolesław Wilk w Wyżnem.

Mieszkańcy Gminy Czudec skorzystać mogą również z ogólnodostępnego pełnowymiarowego boiska sportowego do gry w piłkę nożną, dwóch boisk do gry siatkowej i jednego kortu do gry w tenisa ziemnego.

Na terenie gminy Czudec istnieją kluby sportowe zajmujące się różnorodnymi dziedzinami sportu, umożliwiające mieszkańcom aktywność sportową:

- LKS „Czarni” Czudec,
- LKS „Diament” Pstrągowa – klub piłki nożnej
- UKS „Diament” Pstrągowa - kick-boxing,
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy "Olimp" Czudec – siatkówka,
- ProSport Czudec – siatkówka.

4.1.1 Sfera społeczna

Ukierunkowania na zjawiska i problemy w obszarze sfery życia społecznego mieszkańców obszarów rewitalizowanych jest mocnym akcentem w polityce rewitalizacyjnej gmin. Rewitalizacja ma bowiem na celu odnowienie społecznego potencjału dzielnic, ulic, osiedli, sąsiedztwa, dzięki czemu miejscowa społeczność ma szansę na integrację w szerszym środowisku. Tym samym przedmiotem rewitalizacji jest określona przestrzeń fizyczna ludności lokalnej oraz różne grupy interesariuszy, mieszkające lub użytkujące dany obszar. To właśnie aspekt społeczny jest fundamentem projektowania działań rewitalizacyjnych, dlatego problemy, z którymi borykają się mieszkańcy i ich potrzeby, jakie wykazują w obszarze jakości życia, mają kluczowe znaczenie dla podejmowanych decyzji rewitalizacyjnych.

Struktura demograficzna

Tabela 3. Ludność Gminy Czudec wg jednostek terytorialnych w 2016 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Ludność ogółem	Udział %	Mężczyźni	Kobiety
1.	Babica	1246	10,5%	650	596
2.	Czudec	3022	25,5%	1471	1551
3.	Nowa Wieś	880	7%	422	458
4.	Przedmieście Czudeckie	1964	17%	973	991
5.	Pstrągowa	2256	19%	1117	1139
6.	Wyżne	1430	12%	703	727
7.	Zaborów	1069	9%	535	534
Ogółem		11867	100%	5871	5996

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Czudec jest najbardziej zaludnionym sołectwem, mieszka w nim 25,5% ludności gminy. Najmniej zaludniona jest Nowa Wieś, w której mieszkańcy stanowią 7% ogółu.

Tabela 4. Ludność w latach 2011-2016 wg jednostek terytorialnych

Sołectwo	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Babica	1209	1228	1230	1228	1221	1235	1246
Czudec	2967	2990	3019	3027	3016	3014	3022
Nowa Wieś	868	861	859	879	881	884	880
Przedmieście Czudeckie	1917	1910	1901	1906	1942	1946	1964
Pstrągowa	2329	2307	2283	2247	2228	2242	2255
Wyżne	1409	1415	1412	1410	1427	1421	1430
Zaborów	1111	1099	1095	1078	1085	1092	1069
Razem	11 810	11 810	11 799	11 775	11 800	11834	11867

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Liczba ludności w gminie w latach 2010-2016 utrzymuje się na podobnym poziomie. Od 2013 roku obserwujemy niewielki wzrost liczby ludności.

Tabela 5. Ludność w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2011 – 2015

		2011	2012	2013	2014	2015
Wiek przedprodukcyjny	Mężczyźni	1167	1131	1180	1160	1147
	Kobiety	1120	1107	1168	1170	1137
	Ogółem	2287	2238	2348	2330	2284
Wiek produkcyjny	Mężczyźni	3997	4011	4036	4057	4079
	Kobiety	3438	3448	3493	3501	3515
	Ogółem	7435	7459	7529	7558	7594
Wiek poprodukcyjny	Mężczyźni	701	709	618	618	641
	Kobiety	1387	1393	1280	1294	1315
	Ogółem	2088	2102	1898	1912	1956

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym stanowi niemal szóstą część społeczeństwa gminy. Pomimo wzrostu liczby ludności w dwóch pozostałych grupach jest to duży odsetek, wskazujący na starzejące się społeczeństwo.

Tabela 6. Wskaźnik obciążenia demograficznego z podziałem na miejscowości/ Stan na 31 grudnia 2016 rok

Lp.	Jednostka terytorialna	Liczba ludności	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO
1.	Babica	1246	848	190	208	47%
2.	Czudec	3022	1916	539	567	58%
3.	Nowa Wieś	880	544	198	138	62%
4.	Przedmieście Czudeckie	1964	1270	416	278	55%
5.	Pstrągowa	2256	1414	450	392	60%
6.	Wyżne	1430	944	253	233	51%
7.	Zaborów	1069	661	219	189	62%
Ogółem		11867	7597	2265	2005	56%

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Największy wskaźnik obciążenia demograficznego (relacja osób w wieku nieprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym) ma sołectwo Nowa Wieś oraz Zaborów (62%), natomiast najmniejszy ma sołectwo Babica (47%).

Edukacja

Tabela 7. Szkolnictwo w roku szkolnym 2016/2017 w Gminie Czudec

Typ placówki	Ogółem		Publiczne prowadzone przez Gminę CZUDEC	
	Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba szkół	Liczba uczniów
Szkoły podstawowe (razem ze specjalnymi)	7	712	7	712
Gimnazja (razem ze specjalnymi)	2	353	2	353
Licea ogólnokształcące i uzupełniające licea ogólnokształcące	1*	bd	0	0
Licea profilowane	0	bd	0	0
Technika, technika uzupełniające	1*	bd	0	0
Zasadnicze szkoły zawodowe (razem ze specjalnymi)	1*	bd	0	0

Źródło: ZEAS

*) Na terenie Gminy Czudec działa Zespół Szkół (prowadzone przez powiat strzyżowski) w skład którego wchodzi:

- 1) Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika o trzyletnim cyklu kształcenia,
- 2) Technikum kształcące w cyklu czteroletnim
- 3) Zasadnicza Szkoła Zawodowa kształcąca w cyklu dwu lub trzyletnim.

Tabela 8. Szkolnictwo z podziałem na miejscowości (2016 r.)

		Szkoły podstawowe (razem ze specjalnymi)	Gimnazja (razem ze specjalnymi)
Babica	Liczba szkół	1	0
	Liczba uczniów	66	0
Czudec	Liczba szkół	1	1
	Liczba uczniów	337	288
Nowa Wieś	Liczba szkół	1	0
	Liczba uczniów	79	0

Przedmieście Czudeckie *)	Liczba szkół	0	0
	Liczba uczniów	0	0
Pstrągowa	Liczba szkół	2	1
	Liczba uczniów	124	65
Wyżne	Liczba szkół	1	0
	Liczba uczniów	47	0
Zaborów	Liczba szkół	1	0
	Liczba uczniów	59	0
Gmina Czudec ogółem	Liczba szkół	7	2
	Liczba uczniów	712	353

Źródło: Urząd Gminy Czudec

***) Przedmieście Czudeckie i Czudec połączone są w jeden obwód szkolny w Czudcu – w wierszu Czudec dane ujęte są sumarycznie dla obydwu miejscowości.**

Łącznie na terenie Gminy Czudec działa 7 szkół podstawowych i 2 gimnazja, w których uczy się 1065 uczniów oraz Zespół prowadzony przez powiat strzyżowski.

Wyniki egzaminu gimnazjalnego (2015 r.) w Gminie Czudec były niższe od średniej dla powiatu, we wszystkich zakresach przedmiotowych (wyjątek historia i wiedza o społeczeństwie). W zestawieniu z wynikami dla województwa prezentowały się różnie:

- język polski: Czudec –72,5%, powiat –71,8%, województwo –72,8%,
- matematyka: Czudec – 58,7%, powiat – 59,2%, województwo – 62,4%,
- język angielski poziom podstawowy: Czudec – 76,1%, powiat – 76%, województwo –77,9%.

Średnie procentowe wyniki egzaminu szóstoklasistów były niższe niż wyniki w województwie . Analiza wyników egzaminów 6-klasisty w okresie 2015-2016 pokazuje obniżenie wyników sprawdzianu w szkołach średnio o ok.5%

Tabela 9. Wyniki egzaminów 6-klasisty (%) (2014-2016)

Sołectwa		2014	2015	2016	
1.	Babica	77	75,8	61	
2.	Czudec	63	65,6	61	
3.	Nowa Wieś	62	58,2	67	
4.	Przedmieście Czudeckie	łącznie z Czudcem (1 szkoła)	łącznie z Czudcem (1 szkoła)	łącznie z Czudcem (1 szkoła)	
5.	Pstrągowa	SP nr 1	74	62,7	63
		SP nr 2	68	75,2	58
6.	Pstrągowa Wola	łącznie z Pstrągową	łącznie z Pstrągową		
7.	Wyżne	65	66,6	61	
8.	Zaborów	68	61,3	61	
GINA OGÓŁEM		64,98%	66,7%	61,78%	

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna umożliwia przewyższanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia

im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Głównymi celami pomocy społecznej jest:

- zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- doprowadzenie (w miarę możliwości) do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin,
- integracja ze środowiskiem osób i rodzin wykluczonych społecznie,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- zapobieganie powstaniu trudnych sytuacji życiowych, których powstanie powodowałoby potrzebę korzystania z pomocy.

Działaniami z zakresu pomocy społecznej w Gminie zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czudcu.

Od 2011 roku liczba rodzin objętych pomocą społeczną z roku na rok spada. Od 2011 do 2016 roku jest to aż 4.3 punktu procentowego. Mimo to w dalszym ciągu aż 9,4% osób korzysta z pomocy, najwięcej z powodu bezrobocia, a kolejno z powodu długotrwałej choroby lub niepełnosprawności.

Na przestrzeni analizowanego okresu (2011-2016) liczba osób korzystających z pomocy społecznej uległa zmniejszeniu o 31%.

Pomoc społeczna umożliwia przewyżnianie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Tabela 10. Korzystający z pomocy społecznej w latach 2011-2016

Lata	Liczba mieszkańców	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób korzystających z pomocy, łącznie z członkami rodzin	Udział % liczby osób korzystających z pomocy (łącznie z członkami rodzin) w ludności ogółem
2011	11810	462	1615	13,7%
2012	11799	436	1430	12,1%
2013	11775	426	1362	11,6%
2014	11800	412	1275	10,8%
2015	11834	394	1187	10,0%
2016	11867	378	1116	9,4%

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czudcu

Tabela 11. Korzystający z pomocy społecznej (2016 r.)

Lp.	Jednostka terytorialna	Liczba ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej według jednostek	Z powodu					WSKAŹNIK POZIOMU UBÓSTWA I WYKLUCZENIA
				Ubóstwa	Bezrobocia	Niepełnosprawności	Długotrwałej choroby	Liczba rodzin korzystających z dożywiania	
1.	Babica	1246	59	14	13	4	5	6	47
2.	Czudec	3022	184	43	42	12	14	18	61
3.	Nowa Wieś	880	124	28	29	8	10	22	141
4.	Przedmieście Czudeckie	1964	186	43	44	12	15	27	95
5.	Pstrągowa	2256	280	64	65	18	24	41	124
6.	Wyżne	1430	115	27	25	7	9	15	80
7.	Zaborów	1069	168	40	38	11	13	32	157
Ogółem		11867	1116	259	256	72	90	161	94
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności									

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Najwyższy wskaźnik ubóstwa w 2016r. został odnotowany w miejscowości Zaborów (157), Nowa Wieś (141) i Pstrągowa (124). Najniższy wskaźnik natomiast ma miejscowość Babica (47).

Głównymi przyczynami przyznania pomocy społecznej w Gminie Czudec są 1) ubóstwo, 2) bezrobocie, 3) długotrwała lub ciężka choroba 4) niepełnosprawność, 5) Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz 6) alkoholizm i przemoc w rodzinie.

Tabela 12. Powody przyznania pomocy w latach 2011-2016

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin w roku					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ubóstwo	274	266	261	274	270	259
Bezdomność	8	7	5	5	5	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	0	0	0	0
Bezrobocie	259	258	269	264	266	256
Niepełnosprawność	92	76	77	80	76	72
Długotrwała lub ciężka choroba	108	94	91	109	101	90
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym	53	43	31	31	34	38
a. rodziny niepełne	20	15	10	11	12	15
b. rodziny wielodzietne	29	25	19	18	20	21
Przemoc w rodzinie	7	6	18	9	12	11
Alkoholizm	19	19	13	22	13	21
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	3	2	2	2	0	3
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czudcu

Analizując liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych miejscowościach najliczniejszą stanowią mieszkańcy miejscowości Pstrągowa i Czudca wraz z Przedmieściem Czudeckim.

Tabela 13. Korzystający z pomocy społecznej w podziale na miejscowości (stan na 31.12.2014r.)

Miejscowości	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Dane dotyczące ilości dzieci korzystających z dożywiania w ramach pomocy społecznej		
		osoby	Liczba dzieci ogółem	Liczba dzieci dożywianych z pomocy publicznej	Dane w %
1. Babica	1221	58	90	8	8,8
2. Czudca	3016	231	831 w tym: 332 SP 374 PG 125 PP	145 w tym: 58 SP 72 PG 15PP	17,4
3. Nowa Wieś	881	132	129	43	33,3
4. Przedmieście Czudeckie	1942	217			
5. Pstrągowa	2228	296	266	86	32,33
6. Wyżne	1427	126	97	12	14,4
7. Zaborów	1085	215	69	25	36,2
GMINA OGÓŁEM	11 800	1275	1482	319	21,52%

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czudcu

Budżet państwa przekazuje dotacje na rzecz dożywiania na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020. W Gminie Czudca liczbowo najwięcej korzysta dzieci z terenu Czudca i Przedmieścia Czudeckiego, ale w skali wszystkich dzieci w miejscowościach największy % dożywianych dzieci mieszka w Zaborowie, Nowej Wsi oraz Pstrągowej.

Działania w zakresie pomocy społecznej na terenie Gminy uzupełnia :

- Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych w Babicy z Filia w Pstrągowej Woli. Przeznaczony jest dla mężczyzn przewlekłe psychiczenie chorych. DPS w Babicy dysponuje 75 miejscami , natomiast w Pstrągowej Woli jest 25 miejsc.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowej Wsi . Jest ośrodkiem wsparcia zapewniającym pobyt dzienny osobom z zaburzeniami psychicznymi. Celem głównym działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Nowej Wsi jest działanie na rzecz nabywania i podtrzymywania samodzielności i zaradności w zakresie czynności dnia codziennego uczestników, ich integracji ze środowiskiem oraz funkcjonowania w życiu społecznym.

Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa

Od 2013 roku liczba przestępstw popełnionych w Gminie Czudca zmalała niemal o połowę, jednak ich liczba (58 w 2016 roku) w dalszym ciągu jest wysoka.

Również w okresie 2014-2015 w Gminie odnotowano spadek liczby wykroczeń z 25 na 18 wykroczeń. Najwięcej odnotowano w miejscowości Czudec (9 w 2014r. i 5 w 2015r.) i Pstrągowa (6 w 2014r.) oraz 4 w Babicy w 2015r. i 4 w Wyżne w 2015r.

Tabela 14. Liczba stwierdzonych wykroczeń (2014-2015)

Miejscowości		Liczba stwierdzonych WYKROCZEŃ wg faktycznego miejsca zamieszkania	
		2014	2015
1.	Babica	2	4
2.	Czudec	9	5
3.	Nowa Wieś	2	2
4.	Przedmieście Czudeckie	2	1
5.	Pstrągowa	6	2
6.	Wyżne	4	4
7.	Zaborów	0	0
GMINA OGÓŁEM		25	18

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Obserwując liczbę zdarzeń drogowych w poszczególnych miejscowościach gminy Czudec można zauważyć tendencję spadkową z 164 w 2014r. do 126 w 2015r.

W badanym okresie (2014-2015) najwięcej odnotowano kolizji (151 w 2014r. oraz 113 w 2015r.).

Tabela 15. Liczba zdarzeń drogowych w poszczególnych miejscowościach gminy Czudec

Miejscowości	Wypadek		Zabity		Ranny		Kolizja		Zdarzeń razem	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
1. Babica	0	2	0	0	0	2	30	28	30	30
2. Czudec	4	2	0	1	9	1	37	37	41	39
3. Nowa Wieś	5	4	4	0	10	6	46	16	51	20
4. Przedmieście Czudeckie	2	2	0	0	4	2	11	8	13	10
5. Pstrągowa	1	2	0	0	1	2	10	9	11	11
6. Wyżne	0	1	0	0	0	1	11	10	11	11
7. Zaborów	1	0	0	0	1	0	6	5	7	5
GMINA OGÓŁEM	13	13	4	1	25	14	151	113	164	126

Źródło: Urząd Gminy Czudec

OSP w gminie Czudec działają jako organizacje pozarządowe.

W chwili obecnej istnieje 6 jednostek: OSP Babica, OSP Czudec, OSP Pstrągowa Górna, OSP Pstrągowa Wola, OSP Wyżne, OSP Zaborów. Początki pożarnictwa w Czudcu sięgają 1878 roku. Jednostki są najstarszymi i najliczniejszymi organizacjami społecznymi skupiającymi mieszkańców z terenu gminy, w chwili obecnej wszystkie działają w formie stowarzyszeń. Poza działalnością stricte ratowniczą – gaśniczą, jednostki OSP jako często jedyne organizacje pozarządowe istniejące w danych miejscowościach stały się kluczowym elementem życia wsi ponieważ OSP prowadzi także działania prewencyjne. Organizuje szkolne eliminacje Turnieju Wiedzy Pożarniczej, pogadanki w szkołach jak również spotkania z najmłodszymi mieszkańcami w przedszkolach.

Kapitał społeczny

Organizacje pozarządowe aktywnie działają na rzecz społeczności lokalnej. Co roku wspólnie opracowywany jest Program Współpracy Gminy Czudec z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, który stanowi element polityki społecznej gminy. Jego zadaniem jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego poprzez partnerstwo między administracją samorządową i organizacjami pozarządowymi, umacnianie lokalnych działań, stwarzanie warunków dla powstawania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz gminy oraz umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektu konkretnych zadań publicznych.

Do priorytetowych obszarów współpracy należą zadania w zakresie:

- 1) upowszechnianie kultury fizycznej i rekreacji - powszechne zajęcia sportowe i rekreacyjne dla mieszkańców Gminy, dzieci i młodzieży szkolnej oraz rozwój bazy sportowej na terenie Gminy,
- 2) rozwój form pracy z dziećmi i młodzieżą (klubów młodzieżowych, kół zainteresowań),
- 3) pomoc żywnościowa dla osób najbardziej potrzebujących pomocy z terenu Gminy,
- 4) krzewienie tradycji narodowej i regionalnej, podtrzymywanie dawnych zwyczajów oraz propagowanie kultury ludowej,
- 5) działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 6) kultura i sztuka
- 7) wypoczynek dzieci i młodzieży.
- 8) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,

Przedmiotem współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi jest także wspólne określanie ważnych dla mieszkańców potrzeb oraz tworzenie systemowych rozwiązań problemów.

Tabela 16. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i organizacje społeczne zarejestrowane w rejestrze REGON (Stan na 31 grudnia 2016 r.)

Lp.	Jednostka terytorialna	Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i organizacje społeczne	WSKAŹNIK POZIOMU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO
1.	Babica	2	1,6
2.	Czudec	9	2,98
3.	Nowa Wieś	0	0
4.	Przedmieście Czudeckie	1	0,51
5.	Pstrągowa	6	3,03
6.	Wyżne	3	2,10
7.	Zaborów	1	0,93
Ogółem		22	1,85
WSKAŹNIK POZIOMU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO Liczba organizacji społecznych (fundacje, stowarzyszenia) na 1 tys. ludności			

Źródło: Urząd Gminy Czudec

W Gminie Czudec działają 22 organizacje pozarządowe – najwięcej w Czudcu (9), a kolejno w Pstrągowej (6) i Wyżnem (3).

Tabela 17. Wskaźnik poziomu uczestnictwa w życiu publicznym w % (Stan na 31 grudnia 2014 r.)

Lp.	Jednostka terytorialna	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania w wyborach samorządowych	Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego : rady gminy na terenie woj. Podkarpackiego (2014)	WSKAŹNIK POZIOMU UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM W %
1.	Babica	999	510	51,05
2.	Czudec	2442	1495	61,22
3.	Nowa Wieś	682	421	61,73
4.	Przedmieście Czudeckie	1523	784	51,48
5.	Pstrągowa	1731	915	52,86
6.	Wyżne	1157	512	44,25
7.	Zaborów	868	477	54,95
Ogółem		9402	5114	54,39

WSKAŹNIK POZIOMU UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM W %

Frekwencja w wyborach samorządowych - liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania (liczba podpisów w spisie oraz adnotacje „odmowa podpisu”) w stosunku do liczby wyborców uprawnionych do głosowania (umieszczonych w spisie, z uwzględnieniem dodatkowych formularzy) w chwili zakończenia głosowania.

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Najwyższy wskaźnik poziomu uczestnictwa w życiu publicznym w roku 2014 ma miejscowość Nowa Wieś (61,73%), natomiast najniższy miejscowość Wyżne (44,25%).

Tabela 18. Wskaźnik poziomu uczestnictwa w życiu publicznym w % (Stan na 31 grudnia 2015 rok)

Lp.	Jednostka terytorialna	Liczba wyborców uprawnionych do głosowania w wyborach parlamentarnych	Frekwencja w wyborach parlamentarnych 25.10.2015	WSKAŹNIK POZIOMU UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM W %
1.	Babica	1001	558	55,74
2.	Czudec	2437	1496	61,39
3.	Nowa Wieś	684	399	58,33
4.	Przedmieście Czudeckie	1514	775	51,19
5.	Pstrągowa	1728	842	48,73
6.	Wyżne	1160	555	47,84
7.	Zaborów	852	466	54,69
Ogółem		9376	5091	54,30

WSKAŹNIK POZIOMU UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM W %
 Frekwencja w wyborach parlamentarnych - liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania (liczba podpisów w spisie oraz adnotacje „odmowa podpisu”) w stosunku do liczby wyborców uprawnionych do głosowania (umieszczonych w spisie, z uwzględnieniem dodatkowych formularzy) w chwili zakończenia głosowania

Źródło: Urząd Gminy Czudec

W 2015 roku Czudec ma najwyższy wskaźnik uczestnictwa w życiu publicznym (61,39%), a najniższy Wyżne (47,84%)

Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i chcących pracować nie znajduje żadnego zatrudnienia. W Polsce, zgodnie z Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, bezrobotnym jest osoba niezatrudniona i niewykonywująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, bądź, jeśli jest osobą niepełnosprawną, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie wieczorowym albo zaocznym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Cechą specyficzną polskiego bezrobocia jest stosunkowo niska aktywność bezrobotnych, zarejestrowanych, jako osoby poszukujące pracy, w podejmowaniu wysiłków na rzecz szybkiego formalnego zatrudnienia.

Ponadto osłabienie aktywności w tym obszarze wynika często ze zbyt małej różnicy między możliwym do uzyskania zarobkiem z tytułu legalnego zatrudnienia, a wysokością zasiłku dla bezrobotnych, przy jednoczesnej możliwości zatrudnienia „na czarno”.

Zjawisko bezrobocia stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych, pociąga za sobą negatywne konsekwencje społeczne i ekonomiczne.

Według danych GUS, na koniec grudnia 2014 r., na terenie Gminy Czudec zarejestrowane były 1073 osoby bezrobotne, w tym 83,8 % bez prawa do zasiłku. Liczba osób bezrobotnych, w latach 2010-2014 zmalała o 1,46% , natomiast największy spadek bezrobotnych obserwuje się w okresie 2013-2014 gdzie w 2014r. w porównaniu do roku 2013r. liczba bezrobotnych zmalała o 12,6% (157 osób).

Tabela 19. Bezrobocie na terenie Gminy Czudec w latach 2010-2014

WYSZCZEGÓLNIENIE	31.12.2010 r.		31.12.2011		31.12.2012 r.		31.12.2013 r.		31.12.2014 r.	
	Liczba bezrobotnych	Udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych	Udział % w ogólnej liczbie bezrobotnych
OGOŁEM	1089	100,0	1093	100,0	1143	100,0	1250	100,0	1073	100,0
W tym: bez prawa do zasiłku	906	83,2	907	83,0	924	80,8	1048	83,8	917	83,8
BEZROBOTNI WG WIEKU										
18-24 lat	274	25,2	250	22,9	235	20,6	258	20,6	212	19,4
25-34 lat	305	28,0	319	29,2	341	29,8	350	28,0	313	28,6
35-44 lat	237	21,8	239	21,9	261	22,8	291	23,3	275	25,1
45-54 lat	201	18,5	196	17,9	202	17,7	229	18,3	190	17,4
55-59 lat	63	5,8	75	6,9	79	6,9	89	7,1	77	7,0
60 i więcej lat	9	0,8	14	1,3	25	2,2	33	2,6	27	2,5
BEZROBOTNI WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA										
Wyższe	78	7,2	88	8,1	109	9,5	126	10,1	118	10,8
Policealne i średnie zawodowe	285	26,2	267	24,4	302	26,4	342	27,4	316	28,9
Ogólnokształcące	94	8,6	113	10,3	102	8,9	106	8,5	89	8,1
Zasadnicze zawodowe	435	39,9	435	39,8	448	39,2	468	37,4	404	36,9
Gimnazjalne i poniżej	197	18,1	190	17,4	182	15,9	208	16,6	167	15,3
BEZROBOTNI WG CZASU OCZEKIWANIA NA PRACĘ										
Do 1 miesiąca	84	7,7	74	6,8	79	6,9	71	5,7	71	6,5
1-3 miesięcy	211	19,4	143	13,1	182	15,9	163	13,0	152	13,9
3-6 miesięcy	149	13,7	169	15,5	151	13,2	186	14,9	145	13,3
6-12 miesięcy	178	16,3	178	16,3	155	13,6	197	15,8	140	12,8
12-24 miesięcy	226	20,8	224	20,5	216	18,9	210	16,8	179	16,4
Powyżej 24 miesięcy	241	22,1	305	27,9	360	31,5	423	33,8	407	37,2

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Bezrobocie w Gminie Czudec utrzymuje się na dość wysokim poziomie. Najwyższe jest wśród osób w wieku 25-34 lat z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Nie brakuje jednak bezrobotnych w innych grupach wiekowych oraz z innym wykształceniem, w tym z wykształceniem wyższym. Nie ma jednak danych z podziałem na jednostki referencyjne gminy.

Tabela 20. Struktura bezrobocia w podziale na miejscowości w Gminie Czudec

Stan na 31.12.2014 r.							
Sołectwa		Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem	Liczba osób bezrobotnych długotrwale pow. 12 m-cy	Liczba osób bezrobotnych kobiet	Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia	Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych
1.	Babica	98	54	48	34	14	1
2.	Czudec	240	160	126	78	51	6
3.	Nowa Wieś	89	52	52	37	8	3
4.	Przedmieście Czudeckie	194	126	108	60	40	5
5.	Pstrągowa	173	124	95	68	22	3
6.	Wyżne	150	96	77	53	27	6
7.	Zaborów	129	86	62	39	29	3
GMINA OGÓŁEM		1073	698	568	369	191	27
Udział w liczbie bezrobotnych ogółem		100%	65,05%	52,94%	34,39%	17,80%	2,52%

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Wśród bezrobotnych największą liczbę stanowili mieszkańcy miejscowości Czudec, Przedmieścia Czudeckiego i Pstrągowej, przy czym większość to długotrwale bezrobotni (65,05%), kobiety stanowią ponad 50% osób bezrobotnych a młodzi ludzie do 30 roku życia aż 34,39%

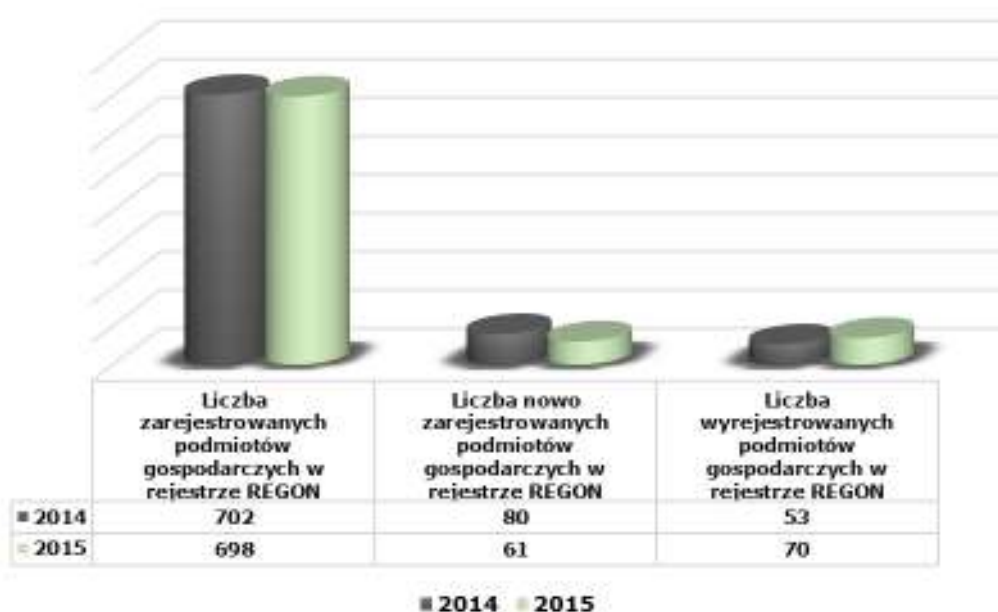
4.1.2 Sfera gospodarcza.

Kolejną sferą, która została wytypowana zgodnie z *Wytycznymi* do analizy jest sfera gospodarcza. Koncentruje się ona na zjawiskach związanych z przedsiębiorczością oraz kondycją lokalnych przedsiębiorstw.

W badanym okresie (2014-2015) w Gminie Czudec obserwuje się spadek liczby działających podmiotów gospodarczych. W 2015 r. w Gminie Czudec było zarejestrowanych w rejestrze REGON 698 podmiotów gospodarczych (osoby prawne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej rejestrowane wg adresu siedziby działalności, osoby fizyczne rejestrowane wg. adresu zamieszkania-dane GUS Rzeszów), a w 2014 r. 702.

W analizowanym okresie(2014-2015) zaobserwowano także spadek nowo rejestrowanych firm (zmiana o 19 podmiotów tj. spadek o 24%) i wzrost firm wyrejestrowanych (l. firm wyrejestrowanych 17 tj. wzrost o ok.34%).

Rysunek 12. Podmioty gospodarcze w Gminie Czudec (lata 2014-2015)

Źródło: GUS, Urząd Gminy Czudec

Największa ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych funkcjonuje w miejscowości Czudec - ok.38% wszystkich zarejestrowanych firm a następnie w miejscowości Zaborów -15 %. W analizowanym okresie (2014-2015) najmniej powstało nowych firm w Czudcu i w Czudcu najwięcej firm zostało wyrejestrowanych.

Tabela 21. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w rozbiciu na miejscowości Gminy Czudec –(2014-2015)

Miejscowości	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON*		Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON*		Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
1. Babica	83	85	5	12		8
2. Czudec	267	267	28	21		20
3. Nowa Wieś	50	46	10	4		6
4. Przedmieście Czudeckie	78	78	10	7		8
5. Pstrągowa	107	105	7	7		14
6. Wyżne	-	-	-	-		7
7. Zaborów	68	69	13	5		7
GMINA OGÓLEM	702	698	80	61	53**	70

*osoby prawne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej rejestrowane wg adresu siedziby działalności, osoby fizyczne rejestrowane wg. adresu zamieszkania-(dane GUS Rzeszów)

**dla danych dot. podmiotów wyrejestrowanych w 2014r.brak cech adresowych

Źródło: GUS

Wśród zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, głównie były to podmioty gospodarcze w sektorze prywatnym. Dane te świadczą pozytywnie o rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy i wskazują na siłę potencjału sektora prywatnego gospodarki.

Tabela 22. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych

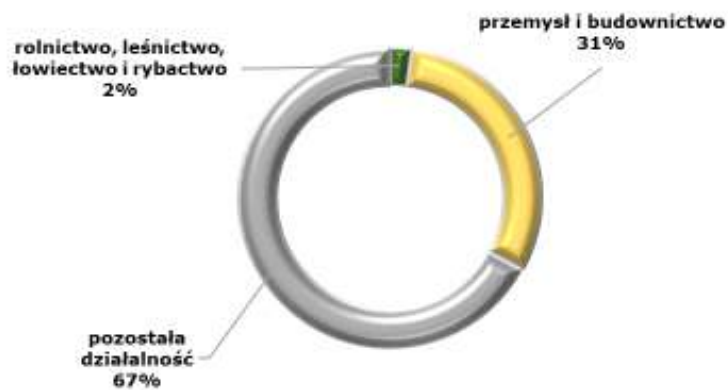
GRUPA	2012	2013	2014	2015
podmioty gospodarki narodowej - ogółem	669	701	732	728
sektor publiczny - ogółem	30	30	30	30
sektor prywatny ogółem	639	671	702	698
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	553	575	592	587
sektor prywatny - spółki handlowe	20	24	23	22
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	2
sektor prywatny - spółdzielnie	4	3	3	3
sektor prywatny - fundacje	2	2	2	2
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	18	19	21	21

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

W Gminie Czudec w 2015 r. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 80,63 % wszystkich podmiotów gospodarczych w gminie.

W Gminie Czudec w 2015 r. wśród podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON 67% stanowiły podmioty „pozostałej działalności”, 31% przemysł i budownictwo oraz 2% rolnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Rysunek 13. Struktura podstawowych branż gospodarki Gminy Czudec [2015 r.]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

4.1.3 Sfera przestrzenno-funkcjonalna.

Czwartą analizowaną sferą są zjawiska przestrzenno-funkcjonalne, które charakteryzują: wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz stan tej infrastruktury, dostęp i jakość podstawowych usług, dostępność komunikacyjna.

Siec wodociągowa i kanalizacyjna

Największy odsetek budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej ma miejscowość Babica (70,4%), kolejno Czudec i Przedmieście Czudeckie (67,2%). W miejscowości Czudec podłączonych do kanalizacji lub przydomowych oczyszczalni ścieków jest najwięcej, bo 93,3%, natomiast w Babicy 72,5%,. Pstrągowa, Zaborów oraz Nowa Wieś mają najsłabsze połączenie zarówno do sieci wodociągowej jak i kanalizacyjnej.

Tabela 23. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna – stan na 31.12.2016 r.

Lp.	Jednostka terytorialna	Istniejąca sieć wodociągowa [w km]	Liczba budynków korzystających z sieci wodociągowej	Istniejąca sieć kanalizacyjna [w km]	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków korzystających z sieci kanalizacyjnej lub przydomowych oczyszczalni ścieków (łącznie)	Odsetek budynków mieszkalnych podłączonych do:	
							Sieci wodociągowej	Sieci kanalizacyjnych lub przydomowych oczyszczalni
1.	Babica	28	295	16	419	304	70,4	72,5
2.	Czudec	50	598	39	890	830	67,2	93,3
3.	Nowa Wieś	12	50	0,5	267	10	18,7	3,7
4.	Przedmieście Czudeckie	41	412	20	613	382	67,2	62,3
5.	Pstrągowa	18,5	108	0	684	0	15,6	0
6.	Wyżne	10	185	14	470	155	39,4	33,0
7.	Zaborów	8	73	4,5	305	35	23,9	11,5
Ogółem		167,5	1721	94	3648	1716	47,2	47,0

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Siec drogowa, komunikacja

Układ komunikacyjny ma zabezpieczyć potrzeby transportowe gminy oraz zapewnić połączenia regionalne i krajowe. Przez Gminę przebiega droga krajowa nr 19 relacji Kuźnica -Rzeszów-Barwinek, droga wojewódzka nr 988 Babica- Warzyce, 9 dróg powiatowych. Ponadto prowadzi tu jednotorowa linia kolejowa relacji Rzeszów-Jasło, mają na terenie Gminy 4 przystanki: Babica, Babica Kolonia, Czudec, Zaborów.

Tabela 24. Infrastruktura drogowa – stan na 31.12.2016 r.

Lp.	Jednostka terytorialna	Długość dróg publicznych - gminnych [w km]	Długość chodników w ciągu dróg publicznych [w km]	Liczba przystanków
1.	Babica	7,501	5,624	8
2.	Czudec	4,337	7,210	6
3.	Nowa Wieś	3,888	0,790	3
4.	Przedmieście Czudeckie	8,827	0,460	1

5.	Pstrągowa i Pstrągowa Wola	21,600	1,930	10
6.	Wyżne	7,367	3,530	6
7.	Zaborów	8,765	2,220	7
Ogółem		62,285	21,764	41

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Największy odsetek chodników w ciągu dróg publicznych posiada miejscowość Czudec, kolejno Babica, Wyżne i Zaborów, przy czym całość chodników w Zaborowie wymaga remontu. W pozostałych miejscowościach długość chodników stanowi niewielki odsetek, co zagraża bezpieczeństwu mieszkańców.

Infrastruktura społeczna

Biblioteki

W Gminie Czudec funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, która posiada 5 filii: w Babicy, Nowej Wsi, Pstrągowej, Wyżnem i Zaborowie. W siedzibie biblioteki w Czudcu mieści się wypożyczalnia dla dorosłych, oddział dziecięcy, czytelnia oraz Historyczna Izba Pamięci i Izba Etnograficzna.

Siedziba Biblioteki mieści się w zabytkowym budynku, w dawnej synagodze żydowskiej. Jest jednostką organizacyjną gminy wpisaną do rejestru Instytucji Kultury. Wraz z filiami bibliotecznymi realizuje podstawowe zadania statutowe, jakimi są: gromadzenie, udostępnianie, upowszechnianie książki oraz zadania w zakresie rozwijania i zaspokajania potrzeb oświatowych, czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy Czudec.

Wg. Danych GUS (2014r.) księgozbiór Biblioteki w Czudcu to 76516 woluminów i 2299 czytelników w ciągu roku, w tym 1232 osób uczących się, 560 pracujących oraz 507 pozostałych tj. emerytów, rencistów, niezatrudnionych.

W bibliotekach istnieje dodatkowo możliwość studiowania prasy i korzystania z internetu. Dostępne są dwie czytelnie internetowe w Bibliotece Publicznej w Czudcu oraz w Filii Biblioteki Publicznej w Babicy.

W zakresie upowszechniania kultury biblioteka wraz z filiami współpracuje z Przedszkolami, Szkołami, Kołami Gospodyń Wiejskich, OSP Środowiskowym Domem Pomocy Społecznej oraz Ośrodkiem Kultury.

Gminny Ośrodek Kultury

Ośrodek Kultury ma swoją siedzibę w budynku Starej Gminy, przy ul. Rynek 14. Ośrodek Kultury w Czudcu jako instytucja upowszechniania kultury, działa w oparciu o statut instytucji kultury realizując główne jego założenia poprzez:

1. Krzewienie kultury wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.
2. Edukację kulturalną.
3. Tworzenie warunków do rozwoju folkloru, tradycji ludowych, rękodzieła ludowego.
4. Organizowanie różnych form rozrywki i zabaw dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
5. Wspomaganie inicjatyw kulturalnych, współpraca z organizacjami, stowarzyszeniami i instytucjami.
6. Rozwijanie zainteresowań artystycznych.

Ośrodek Kultury realizuje swoje cele w szczególności poprzez:

1. Prowadzenie zespołów i kół zainteresowań: Dziecięcy Zespół Tańca estradowego, Kapela Ludowa, Zespół Pieśni i Tańca „Zaborowiaczy”, Z PiT „Mali Zaborowiaczy”, 3 grupy koła plastycznego.
2. Organizowanie konkursów, wystaw, przeglądów oraz koncertów
3. Promocję artystów działających na terenie gminy Czudec.
4. Organizację imprez plenerowych.

Ośrodek Kultury w Czudcu jest organizatorem, inicjatorem i współorganizatorem przedsięwzięć kulturalnych odbywających się na terenie Gminy, min.: Koncert Bożonarodzeniowy w Pstrągowej, Przegląd kolęd i pastorałek w Czudcu, gminny konkurs palm i pisanek wielkanocnych, przegląd pieśni patriotycznych czy ogólnopolski konkurs plastyczny „Biedronka dla księdza Jana”, dożynki gminne oraz zawody sportowo-pożarnicze.

Służba zdrowia

Opiekę zdrowotną na terenie gminy zapewnia sześć odrębnych placówek służby zdrowia, działających w ramach NFZ w Babicy, Czudcu Pstrągowej, Wyżnem w tym także Specjalistyczna Poradnia Ginekologiczno - Położnicza oraz gabinety stomatologii i chirurgii.

Najbliższy punkt pogotowia ratunkowego znajduje się w Strzyżowie. Wśród pięciu działających na terenie Gminy aptek, trzy znajdują się w Czudcu, jeden punkt apteczny w Pstrągowej i jeden w Babicy.

4.1.4.Sfera techniczna

Kolejnym obszarem zdefiniowanym w Wytycznych, w którym należy badać zjawiska kryzysowe są rozwiązania techniczne, które opisują stan techniczny obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych.

MIESZKALNICTWO

Tabela 25. Stan techniczny zasobów mieszkaniowych wg stanu na dzień 31.12.2016 r.

Stan techniczny zasobów mieszkaniowych będących własnością Gminy Czudec	Liczba budynków	Udział w %
Dobry, niewymagający napraw w obecnym stanie	1	20
Dostateczny, wymagający remontów	3	60
Niezadowolający, wymagający remontów	1	20
Zły, kwalifikujący się do doraźnego zabezpieczenia lub przyszłej rozbiórki	0	0
Ogółem	5	100

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Do powyższej ewidencji zostały wybrane budynki, w których znajdują się lokale mieszkaniowe. Podstawowym kryterium, które zostało wzięte pod uwagę przy wyborze wskazanych budynków była lokalizacja w centralnych strefach obszaru rewitalizacji Gminy Czudec. Modernizacja budynków przyczyni się przede wszystkim do poprawy ładu przestrzennego rewitalizowanego obszaru, a w rezultacie do poprawy jakości życia mieszkańców.

Tabela 26. Infrastruktura techniczna – stan na 31.12.2016 r.

Lp.	Jednostka terytorialna	Liczba budynków użyteczności publicznej	Liczba budynków użyteczności publicznej wymagająca remontu i modernizacji	Liczba obiektów zabytkowych wg gminnej ewidencji zabytków	Liczba obiektów zabytkowych wymagająca remontu i modernizacji	Rodzaj ogrzewania
1.	Babica	2	2	32	10	gazowe
2.	Czudec	12	11	88	70	gazowe
3.	Nowa Wieś	3	3	13	5	gazowe
4.	Przedmieście Czudeckie	2	2	15	4	gazowe, opał stały
5.	Pstrągowa	7	6	44	13	gazowe
6.	Wyżne	3	3	24	10	gazowe
7.	Zaborów	2	2	3	1	gazowe
Ogółem		31	29	219	113	

Źródło: Urząd Gminy Czudec, Gminna Ewidencja Zabytków

Największa liczba budynków użyteczności publicznej znajduje się w miejscowości Czudec (12), a kolejno w Pstrągowej (7). Niemal wszystkie budynki użyteczności publicznej, a także niemal wszystkie zabytki wymagają remontu bądź modernizacji.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie Czudec w okresie 2012 – 2015 wzrosła nieznacznie z 90,9 m² do 92,7 m², tj. 1,98%. W przeliczeniu na 1 osobę mieszkania w Gminie Czudec miały w 2015 r. 25,4 m², natomiast w 2012- 24,8 m². Nieznaczny wzrost komfortu zamieszkiwania przez 1 osobę w mieszkaniu wiąże się z niewielkim (3,5%) wzrostem zasobów mieszkaniowych na terenie Gminy Czudec % wyposażenia mieszkań w instalacje (wodociąg, łazienka, CO) w Gminie Czudec w analizowanym okresie (2012-2015) niewiele wzrosło ale w porównaniu do gmin województwa i powiatu prezentuje wyższe wartości

Tabela 27. Wyposażenie mieszkań w instalacje (wodociągi, łazienka, centralne ogrzewanie)

wodociągi	2012	2013	2014	2015
Podkarpackie	90,5	90,6	90,7	90,8
Powiat rzeszowski	91,6	91,6	91,7	91,8
Gmina Czudec	79,8	80,2	80,5	80,7
łazienka	2012	2013	2014	2015
Podkarpackie	82,1	82,3	82,5	82,6
Powiat rzeszowski	82,6	82,7	82,8	83
Gmina Czudec	83,4	83,5	83,7	83,9
centralne ogrzewanie	2012	2013	2014	2015
Podkarpackie	65,1	65,4	65,8	66,1
Powiat rzeszowski	69,9	70,1	70,3	70,6
Gmina Czudec	62,7	63,4	63,9	64,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS – Bank Danych Lokalnych

¹ Dane BDL

4.1.5. Sfera środowiskowa

Jakość powietrza - na terenie Gminy Czudec brak jest stacji pomiarowych monitoringu powietrza. Najbliższa stacja pomiarowa dla obszaru miejskiego zlokalizowana jest w Sanoku. Dla potrzeb rocznej oceny jakości powietrza województwo podkarpackie podzielone zostało na dwie strefy: - miasto Rzeszów jako strefa o liczbie mieszkańców przekraczającej 100 tys., - pozostała część województwa jako strefa podkarpacka. Ocena jakości powietrza na terenie województwa podkarpackiego w 2014 r. została opracowana na podstawie wyników pomiarów uzyskanych na 10 stacjach i stanowiskach pomiarowych monitoringu powietrza, działających w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i nadzorowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Gmina Czudec znajduje się w zasięgu strefy podkarpackiej. Pod pojęciem strefy kryją się aglomeracje o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy oraz obszary jednego lub więcej powiatów położonych na obszarze tego samego województwa, niewchodzących w skład aglomeracji. Na obszarze gminy źródłami zanieczyszczeń powietrza są: lokalne kotłownie i paleniska domowe oraz nieliczne zakłady produkcyjne, będące źródłami punktowymi, transport (drogi komunikacyjne) tworzące tzw. źródła liniowe emisji oraz w niewielkim stopniu tereny rolnicze i gospodarstwa rolne.

Największe skupienie punktowych źródeł emisji znajduje się w Czudcu. Są to kotłownie lokalne i zakłady. Na terenach wiejskich do powietrza emitowane są gazy i pyły głównie z energetycznego spalania paliw stałych w domowych paleniskach. Są to substancje emitowane z emitorów o niskiej wysokości (do 40 m), czyli pochodzące z tzw. emisji niskiej. Indywidualne paleniska w domach jednorodzinnych w większości opalane są biomasą (drewno), ze względu na łatwy dostęp oraz niskie koszty tego paliwa. Zanieczyszczenia technologiczne na terenie gminy powstają głównie z średnich i małych zakładów drzewnych. Ważnym czynnikiem zanieczyszczającym powietrze w gminie jest również rozwój komunikacji samochodowej, a wraz z nią ciągła emisja dwutlenku węgla, tlenu azotu, węglowodorów, związków ołowiu. Ponadto występuje tzw. emisja wtórna, pochodząca ze złej jakości nawierzchni ulic i placów, niedostatecznego zabezpieczenia transportu szkodliwych materiałów. Innym ważnym czynnikiem zanieczyszczającym powietrze w gminie zwłaszcza w miejscowości Czudec, jest przemysł. (Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czudec na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 r.).

Tabela 28. Tereny zalesień zgodnie z MPZP – stan na 31.12.2016 r.

Lp.	Jednostka terytorialna	Zalesienie	Tereny zgodnie z MPZP
1.	Babica	84,29 zalesienie	5,71 MPZP
2.	Czudec	44,62 zalesienie	4,08 MPZP
3.	Nowa Wieś	230,98 zalesienie	-
4.	Przedmieście Czudeckie	162,77 zalesienie	0,54 MPZP
5.	Pstrągowa	670,89 zalesienie	27,35 MPZP
6.	Wyżne	130,69 zalesienie	9,4 MPZP
7.	Zaborów	103,93 zalesienie	-
Ogółem		1428,17 zalesienie	47,08 MPZP

Źródło: Urząd Gminy Czudec

Największy obszar zalesienia jest w sołectwach Pstrągowa , najmniejszy natomiast w miejscowości Czudec.

Wyroby azbestowe na terenie Gminy Czudec

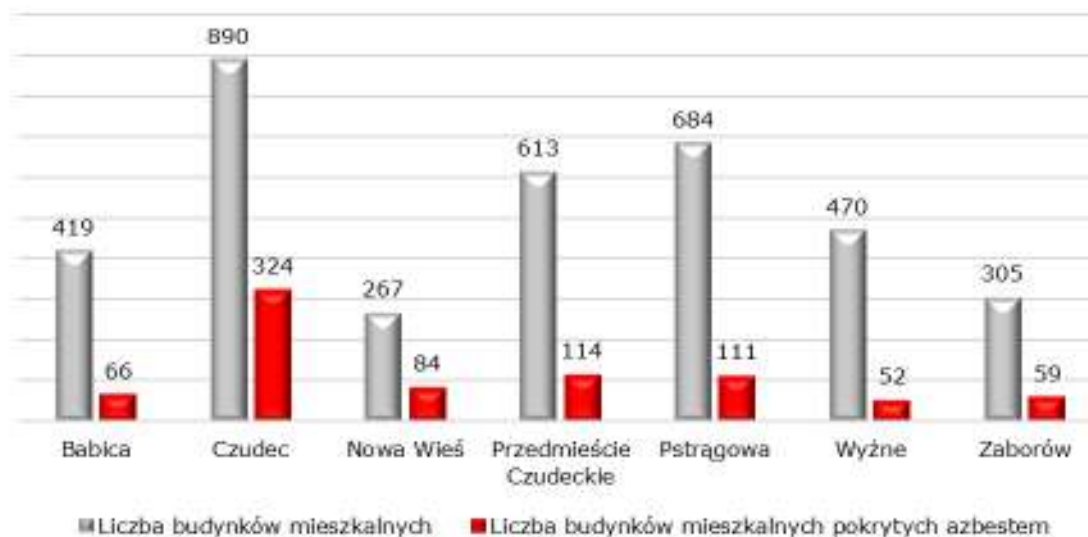
Wyroby azbestowe szczególnie powszechnie wykorzystywano w kilku dziedzinach gospodarki. Najliczniejszą grupę zastosowań stanowią wyroby stosowane w budownictwie. Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest

znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien.

Przeprowadzona w okresie czerwiec-lipiec 2010r. inwentaryzacja na terenie Gminy Czudec wykazała 1 768,08 Mg występowania azbestu z czego 1556,71 Mg w postaci płyt azbestowo-cementowych falistych (eternit falisty), 211,37 Mg w postaci płyt azbestowo-cementowych płaskich².

Spośród wszystkich rodzajów zinwentaryzowanych obiektów, w których występuje azbest najmniej liczną grupę stanowią domki letniskowe (0,01%), budynki administracyjne, itp. (0,25%), budynki mieszkalne wielorodzinne (1,19%). W budynkach użyteczności publicznej nie występuje azbest. Z przeprowadzonej analizy wynika, że na obszarze Gminy Czudec najwięcej azbestu zgromadzono w budynkach gospodarczych (36,10%) oraz budynkach mieszkalnych jednorodzinnych (29,36%). Obiekty te łącznie stanowią 65,46% wszystkich zawierających azbest zlokalizowanych na terenie Gminy Czudec.

Największa ilość zinwentaryzowanego azbestu znajdowała się w miejscowości Czudec (324 dachy), Przedmieście Czudeckie (114 dachy), Pstrągowa (111 dachy). Na budynki mieszkalne przypada 22,20% łącznej powierzchni dachów pokrytych azbestem.

Rysunek 14. Liczba budynków pokrytych azbestem w miejscowościach Gminy Czudec (stan na 31.12.2016r.)

Źródło: opracowano na podstawie danych z UG Czudec

4.2. Analiza SWOT

SWOT (strenghts, weaknesses, opportunities, threats) to jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, polegająca na identyfikacji czterech czynników strategicznych. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego, jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej.

² Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czudec na lata 2010 -2032 (Załącznik do uchwały Nr XLIV/356/2010 Rady Gminy Czudec z dnia 29 października 2010 r.)

STRENGTHS - mocne strony gminy, które należy wykorzystać będą sprzyjać jej rozwojowi, a w chwili obecnej pozytywnie wyróżniają gminę w otoczeniu; są przewagą w stosunku do „konkurencji”.

WEAKNESSES - słabe strony gminy, których nie wyeliminowanie bądź nie zniwelowanie siły ich oddziaływania będzie hamować rozwój gminy; mogą nimi być: brak wystarczających kwalifikacji, podziału zadań, złej organizacji pracy lub brak innych zasobów.

OPPORTUNITIES - szanse – uwarunkowania, które przy umiejętnym wykorzystaniu mogą wpływać pozytywnie na rozwój gminy.

THREATS - zagrożenia – czynniki obecnie nieparaliżujące funkcjonowania gminy, ale mogące być zagrożeniem w przyszłości dla sprawności gminy.

Tabela 29. Analiza SWOT

SFERA SPOŁECZNA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dodatni przyrost naturalny, • Dodatnie saldo podmiotów zgłoszonych do ewidencji działalności gospodarczej, • Sprawnie funkcjonujący samorząd, • Wykształcona kadra pomocy społecznej, • Dobra infrastruktura pomocowa, • Dobre rozpoznanie środowiska lokalnego, • Dobra współpraca z instytucjami i organizacjami gminnymi i powiatowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoka stopa bezrobocia, • Niski poziom dochodów ludności, • Brak atrakcyjnych warunków zatrudnienia i ofert pracy dla młodych ludzi, • Brak mobilności zawodowej mieszkańców gminy, • Brak większych zakładów pracy, • Niewystarczająca ilość organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy społecznej, • Długotrwałe uzależnienie części rodzin od pomocy społecznej, • Brak sieci poradnictwa specjalistycznego, • Brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci oraz osób w wieku podeszłym
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój jednorodzinny i wielorodzinny budownictwa mieszkaniowego, • Program przeciwdziałania bezrobociu, • Tworzenie nowych miejsc pracy, • Migracja ludności z miast na wieś, • Pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa, • Bezrobocie, • Ubożenie społeczeństwa, • Odływ z gminy ludzi młodych i wykształconych, • Pogarszające się warunki bytowe, • Patologie społeczne,

• Standardy zabezpieczenia społecznego przyjęte w UE, • Powstawanie nowych organizacji pozarządowych, • Rozwój wolontariatu, • Wzrost dochodów ludności, • Gminy partnerskie/dobra współpraca i promocja gminy, • Wzrost zainteresowania wypoczynkiem na wsi.	• Długotrwałe uzależnienie klientów od pomocy społecznej, • Wzrost poziomu uzależnień, • Brak dobrego dostępu do usług służby zdrowia, • Osamotnienie ludzi starszych, • Powiększające się różnice w dochodach ludności.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNO-TECHNICZNA

MOCNE STRONY

SŁABE STRONY

• Korzystne położenie komunikacyjne - dobra dostępność komunikacyjna gminy, • Bliskość ośrodka miejskiego (Rzeszów), • Bogactwo walorów przyrodniczo-krajobrazowych, • Dobre warunki do rozwoju różnych form turystyki, • Duża liczba pieszych i rowerowych szlaków turystycznych w regionie, • Obszar chronionego krajobrazu Rezerwat Wielki Las, • Dobrze rozwinięty transport publiczny (PKS, PKP i transport prywatny), • Dobrze rozwinięta sieć drogowa, informatyczna, wodociągowa, • System odbioru odpadów, • Wysoki poziom gazyfikacji .	• Słabo rozwinięta oferta gospodarstw agroturystycznych, • Brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, • Brak inwestycji w odnawialne źródła energii, • Brak planów zagospodarowania przestrzennego, • Brak obwodnicy, • Niedostateczna sieć kanalizacyjna, • Mała ilość miejsc parkingowych na terenie gminy, • Ukształtowanie terenu, tereny osuwiskowe, • Niezadowalający stan dróg gminnych, • Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych i komunalnych, • Brak budownictwa wielorodzinnego, • Słaby dostęp do lekarzy rodzinnych i specjalistycznych usług medycznych, • Brak żłobków, • Ograniczona dostępność komunikacyjna do niektórych instytucji, • Bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych, • Wymagająca poprawy baza lokalowa ośrodka pomocy,

SZANSE

- Możliwość pozyskania środków unijnych na rozwój turystyki i promocji gminy,
- Stworzenie planów zagospodarowania przestrzennego,
- Rozwój infrastruktury turystycznej, agroturystyki i wykorzystanie walorów krajobrazowych gminy,
- Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- Inwestycje w odnawialne źródła energii,
- Budowa S-19,
- Budowa obwodnicy Czudca,
- Budowa szerokopasmowego Internetu na terenie gminy,
- Przygotowanie terenów inwestycyjnych,
- Powstanie miejsc dla aktywności i integracji mieszkańców,
- Uruchomienie gabinetów specjalistycznych.

ZAGROŻENIA

- Budynki mieszkalne pokryte azbestem.
- Degradacja środowiska związana z działalnością człowieka,
- Niewystarczające nakłady na ochronę środowiska,
- Zanieczyszczenie środowiska poprzez nieekologiczne ogrzewanie budynków,
- Zagrożenie powodziowe,
- Występowanie dzikich wysypisk,
- Malejące zasoby wodne,
- Starzejąca się istniejąca infrastruktura,
- Zagrożenia wypadkowe spowodowane złą jakością nawierzchni dróg.

SFERA GOSPODARCZA

MOCNE STRONY

- Bliska odległość do aglomeracji miejskiej,
- Dobre warunki do rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej,
- Dobrze rozwinięta sieć dróg (droga krajowa, wojewódzka; drogi powiatowe i gminne),
- Dobrze rozwinięta sieć placówek usługowo-handlowych,
- Dobra dostępność komunikacyjna m.in. linia kolejowa.

SŁABE STRONY

- Mała liczba zakładów produkcyjnych,
- Rozdrobnienie działek i gospodarstw rolnych,
- Trudne ukształtowanie terenu ,
- Brak ulg podatkowych dla przedsiębiorców,
- Brak terenów inwestycyjnych,
- Brak inwestorów,
- Brak zakładów przetwórstwa.

SZANSE

- Pozyskiwanie środków unijnych na rozwój rolnictwa i przedsiębiorczości,
- Tworzenie programów dla rozwoju

ZAGROŻENIA

- Brak zainteresowania ze strony inwestorów zewnętrznych
- Ograniczenia środowiskowe,

- przedsiębiorczości i rolnictwa ,
- Dodanie saldo podmiotów zgłoszonych do ewidencji działalności gospodarczej ,
 - Stworzenie planów zagospodarowania przestrzennego,
 - Specjalizacja gospodarstw rolnych,
 - Rozwój przetwórstwa,
 - Stworzenie warunków dla rozwoju rzemiosła,
 - Stworzenie warunków dla rozwoju agroturystyki,
 - Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
- Niska opłacalność produkcji rolnej,
 - Biurokracja, wieloznaczność interpretacji przepisów prawa,
 - Emigracja ludzi młodych, wykształconych i przedsiębiorczych,
 - Koncentracja instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości w ośrodkach miejskich,
 - Brak zbytu na produkty rolne.

5. WYZNACZENIE OBSZARÓW KRYZYSOWYCH

5.1. Metodologia wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji

Na potrzeby analizy czynników określających stan kryzysowy, do zdiagnozowania przyjęto miejscowości³ jako jednostki urbanistyczne umożliwiające porównanie wewnątrzgminnego stopnia zróżnicowania poszczególnych wskaźników degradacji⁴.

W skład gminy wchodzi następujące miejscowości:

Obszar I – BABICA,

Obszar II – CZUDEC,

Obszar III – NOWA WIEŚ,

Obszar IV – PRZEDMIEŚCIE CZUDECKIE,

Obszar V – PSTRĄGOWA,

Obszar VI – WYŻNE,

Obszar VII – ZABORÓW

³ Dla usystematyzowania zbierania danych przyjęto miejscowość, jako najmniejszą jednostkę poddawaną analizie i najłatwiejszą do przebadania przez dostawców danych.

⁴ Wskaźniki określone w wytycznych MR (w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, dokument przyjęty w dniu 2.08.2017 r.) opisujące negatywne zjawiska społeczne: poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Rysunek 15. Podział administracyjny Gminy Czudec

Źródło:UG Czudec

5.2. Identyfikacja zróżnicowania wewnątrzgminnego

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują.

Ze względu na charakter Gminy Czudec występujące tutaj zjawiska społeczne i demograficzne, jak również środowiskowe, przestrzenne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę na każdym ze wskazanych w *Wytycznych* poziomie.

Dla wyznaczonych obszarów (jednostek urbanistycznych – miejscowości) przeprowadzono diagnozę wskaźników opisujących negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe techniczne i przestrzenno - funkcjonalne⁵, czyli min. poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji.

Tabela 30. Wykaz wybranych kryteriów oceny i wskaźników zjawisk społecznych do wyznaczania obszarów zdegradowanych.

ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	METODOLOGIA	ŹRÓDŁO DANYCH
DEMOGRAFIA	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono, jako iloraz, iloczynu różnicy między liczbą zameldowań w miejscowości, a liczbą wymeldowań w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości $\text{Wsk.deg.miej.} = ((L_{\text{zam}} - L_{\text{wym}}) * 100) / L_{\text{mm}}$	Urząd Gminy Czudec, stan na 31.12.2014 r.
	Ludność w wieku	Wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby	Urząd Gminy Czudec,

⁵ Wskaźniki określone w wytycznych MR (w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, dokument przyjęty w dniu 2 sierpnia 2016 r.) opisujące negatywne zjawiska społeczne: poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

	poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	osób w wieku poprodukcyjnym miejscowości i liczby osób w wieku produkcyjnym miejscowości, pomnożony przez 100% Wsk.deg.miej. = $(Lopop/Loprs)*100\%$	stan na 31.12.2014 r.
	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu różnicy między liczbą urodzeń żywych w miejscowości, a liczbą zgonów w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wsk.deg.miej. = $((Luźm - Lzm)*100)/Lmm$	Urząd Gminy Czudec , stan na 31.12.2014 r.
RYNEK PRACY	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób bezrobotnych poszukujących pracy pow.12 m-cy w miejscowości i liczby bezrobotnych ogółem w miejscowości, pomnożony przez 100% Wsk.deg.miej.= $(Lobm/Lbm)*100\%$	Urząd Gminy , Powiatowy Urząd Strzyżowie , stan na 31.12.2014 r.
	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób bezrobotnych w miejscowości i liczby osób w wieku produkcyjnym ogółem w miejscowości, pomnożony przez 100% Wsk.deg.miej.= $(Lobm/Lom)*100\%$	Urząd Gminy , Powiatowy Urząd Pracy Rzeszów , stan na 31.12.2014 r.
POMOC SPOŁECZNA	Liczba osób korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wsk.deg.miej.= $(Lz*100)/Lmm$	GOPS Czudec stan 31.12.2014r.
EDUKACJA	Wyniki egzaminów 6-klasisty	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, stan 31.12.2015 r.	
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	Liczba stwierdzonych wykroczeń ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz przestępstw i wykroczeń w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wska.deg.miej.= $(Lzpg*100)/lms$	Urząd Gminy - Komenda Policji stan na 31.12.2014 r.
INTEGRACJA SPOŁECZNA	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby organizacji pozarządowych w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wska.deg.miej.= $(Lopm*100)/lms$	Urząd Gminy Czudec , stan na 31.12.2014 r.
	Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego	Wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu udziału osób w głosowaniu w miejscowości podzielony przez liczbę wyborców w miejscowości i liczby 100 Wska.deg.miej.= $(Logm/Lwybm)*100$	Państwowa Komisja Wyborcza, stan na 31.12.2014 r.

Jednostka urbanistyczna, dla której wskaźnik **społeczny** jest gorszy niż **średnia⁶ dla całej gminy** może być potencjalnie uznany za zdegradowaną, pod warunkiem występowania dodatkowo, co **najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:**

⁶ Średnia dla gminy liczona jako iloraz danej badanej np. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON ogółem /liczb. mieszk Gminy *100

1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub

2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub

3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nie funkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Tabela 31. Wykaz wybranych kryteriów oceny i wskaźników zjawisk gospodarczych, technicznych przestrzenno-funkcjonalnych środowiskowych do wyznaczania obszarów zdegradowanych.

ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	METODOLOGIA	ŹRÓDŁO DANYCH
PODMIOTY GOSPODARCZE	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wska.deg.miej.= (Izpg*100)/Imm	GUS – Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2014 r.
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wska.deg.miej.= (Izpg*100)/Imns	GUS – Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2014 r.
SFERA TECHNICZNA	Liczba budynków użyteczności publicznej wymagająca remontu i modernizacji	Wskaźnik wyliczono jako iloczyn ilorazu liczby budynków publicznych do remontu i liczby budynków ogółem w miejscowości oraz liczby 100% Wska.deg.miej.= (Lb1989/Lbo)*100%	Urząd Gminy Czudec, stan na 31.12.2014 r.
	Liczba obiektów zabytkowych wg. gminnej ewidencji wymagająca remontu i modernizacji	Wskaźnik wyliczono jako iloczyn ilorazu liczby obiektów zabytkowych do remontu i liczby zabytków ogółem w miejscowości oraz liczby 100% Wska.deg.miej.= (Lb1989/Lbo)*100%	Urząd Gminy Czudec stan na 31.12.2014 r.
UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	Wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu osób korzystających z sieci wodociągowej miejscowości pomnożony przez 100% i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wsk.deg.miej.= (Losw*100%)/Lms	Urząd Gminy Czudec stan na 31.12.2014 r.
	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	Wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w miejscowości pomnożony przez 100% i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wsk.deg.miej.= (Losk*100%)/Lmm	Urząd Gminy Czudec stan na 31.12.2014 r.
	Długość chodników w stosunku do dróg gminnych	Wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu długości chodników przy drogach gminnych pomnożony przez 100% i długości dróg w miejscowości Wsk.deg.miej.= (Ldr*100%)/Lmm	Urząd Gminy Czudec stan na 31.12.2014 r.

	Dostępność do infrastruktury kultury	Wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby ośrodków kultury w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości $Wska.deg.miej. = (Izpg*100)/Imm$	Urząd Gminy Czudec , stan na 31.12.2014 r.
	Liczba osób na I. przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu przystanków w miejscowości pomnożony przez 100% i liczby mieszkańców miejscowości $Wsk.deg.miej. = (Lpk*100\%)/Lmm$	Urząd Gminy Czudec stan na 31.12.2014 r.
SFERA ŚRODOWISKO	Liczba budynków z pokryciem azbestowym	Wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby budynków mieszkalnych z dachem azbestowym w miejscowości pomnożony przez 100% liczby budynków miejscowości $Wsk.deg.miej. = (Losk*100\%)/Lmm$	Urząd Gminy Czudec stan na 31.12.2014 r.

5.3. Analiza zjawisk negatywnych

5.3.1. Wskaźniki SFERA SPOŁECZNA

Kluczowa z punktu widzenia rewitalizacji *SFERA SPOŁECZNA* została poddana analizie, dzięki której wyprowadzono wskaźniki pokazujące kondycję poszczególnych jednostek statystycznych. Wartość wskaźników wyprowadzono z liczby bezwzględnej osób w poszczególnych kategoriach, którą przeliczono na 100 faktycznej liczby mieszkańców poszczególnych jednostek statystycznych oraz całej Gminy. Umożliwia to porównanie wartości wskaźnika pomiędzy jednostkami statystycznymi oraz w stosunku do wartości średniej dla całej Gminy Czudec.

DEMOGRAFIA

- saldo migracji na pobyt stały – stanowi obok przyrostu naturalnego jeden z najważniejszych czynników kształtujących liczbę ludności. W analizowanych miejscowościach 4 charakteryzują się ujemnym saldem migracji ale tylko w miejscowości Czudec wartość wskaźnika jest gorsza niż średnia dla Gminy.
- przyrost naturalny – w gminie, występuje dodatni przyrost naturalny, ale w 3 miejscowościach Babica, Czudec i Pstrągowa jest na ujemnym poziomie.
- stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym do w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym- wskaźnik ten potwierdza niekorzystne zjawisko starzenia się społeczeństwa- aż 3 miejscowości gminy (wszystkich jest 7) ma niekorzystny wskaźnik, gorszy niż dana referencyjna dla całej Gminy, przy czym najbardziej niekorzystny występuje w miejscowości Czudec.
- poziom edukacji wraz z poziomem zaplecza szkolnego ma duży wpływ na wyniki egzaminów 6-klasistów. W 4 miejscowościach wyniki są niższe niż średnia dla Gminy : Nowa Wieś, Zaborów, Wyżne i miejscowość Czudec wraz z Przedmieściem Czudeckim. Średnia dla Gminy 66,7 jest niższa niż średnia dla województwa podkarpackiego (67,7).

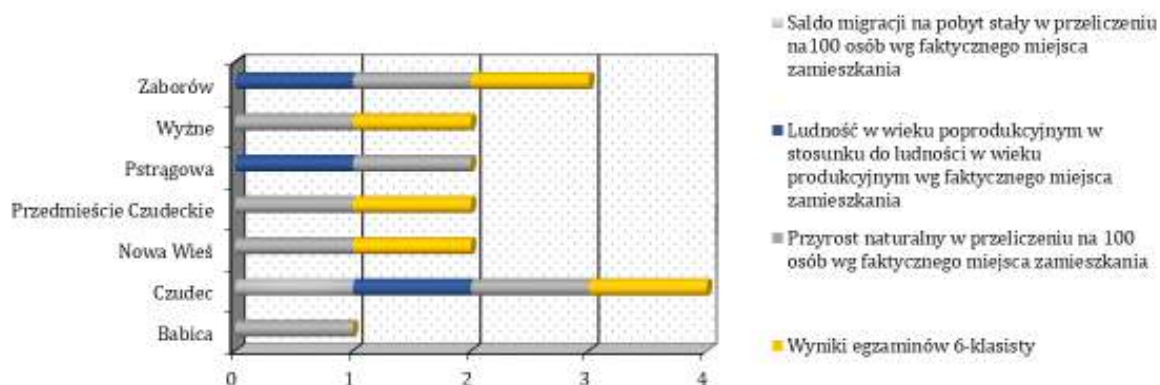
Tabela 32. Zestawienie zbiorcze wskaźników w zakresie SFERA SPOŁECZNA – demografia (stan na 31.12.2014r.) i edukacja (2015r.)

Wskaźnik porównawczy	DEMOGRAFIA						Wyniki egzaminów 6-klasisty (2015r.)	
	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania		Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania			
Babica	0,02	0	23,48%	0	-0,01	1	75,8	0
Czudec	-0,14	1	27,26%	1	-0,02	1	65,6	1
Nowa Wieś	-0,03	0	23,42%	0	0,01	1	58,2	1

Przedmieście Czudeckie	0,18	0	21,87%	0	0,11	1	65,6	1
Pstrągowa	-0,1	0	27,19%	1	-0,07	1	68,95	0
Wyżne	-0,03	0	24,78%	0	0,14	1	66,6	1
Zaborów	0	0	26,69%	1	0,03	1	61,3	1
Gmina: wartość średnia	-0,1		25,29%		0,19		66,7	
WARTOŚĆ REFERENCYJNA (średnia dla Gminy)	Wartość poniżej wartości referencyjnej.		Wartość powyżej wartości referencyjnej.		Wartość poniżej wartości referencyjnej		Wartość powyżej wartości referencyjnej	
* kolorem żółtym zaznaczono wartości najbardziej niekorzystne								

Analizując wskaźniki z zakresu demografia, można zauważyć, iż społeczeństwo Gminy się starzeje. Proporcja ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania wynosi ponad 26%. Większość miejscowości w Gminie (4 miejscowości na 7) ma ujemne saldo migracji, a w 3 miejscowościach jest ujemny przyrost naturalny. Wyniki egzaminów najgorzej wypadły w Nowej Wsi. Sumując największe natężenie problemów społecznych obserwuje się w miejscowości Czudec.

Natężenie niekorzystnych zjawisk: SFERA SPOŁECZNA – demografia

RYNEK PRACY-BEZROBOCIE, POMOC SPOŁECZNA

Ważnym problemem mającym często duży wpływ na pozostałe dysfunkcje wśród osób objętych pomocą społeczną w Gminie Czudec jest bezrobocie. Niepokojąco przedstawia się ilość długotrwale bezrobotnych w strukturze mieszkańców, gdzie średnia dla Gminy wynosi prawie 65,05%. Największe nasilenie zjawiska obserwuje się w m. Pstrągowa (71%) oraz Czudec i Zaborów (66,67%).

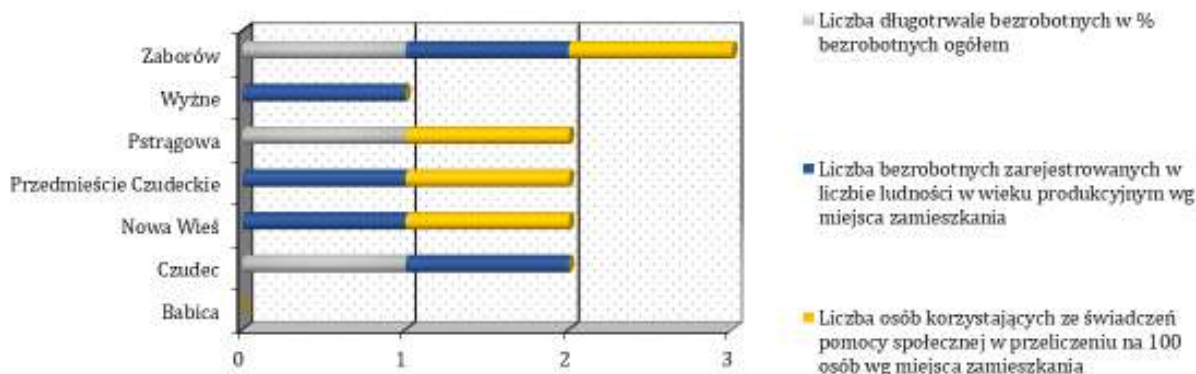
Problem bezrobocia, który jest silnie związany z problemem ubóstwa i konieczność korzystania z świadczeń pomocy publicznej. Liczba osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej dotyka mieszkańców w miejscowościach : Zaborów (15,72%), Nowa Wieś (14,09%), Pstrągowa (12,41%) i Przedmieście Czudeckie (9,47%) przy średniej dla Gminy 9,40%.

Tabela 33. Analiza porównawcza wskaźników SFERA SPOŁECZNA (stan na 31.12.2014r.).

Wskaźnik porównawczy	RYNEK PRACY				POMOC SPOŁECZNA	
	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem		Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania		Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	
Babica	55,10%	0	11,68%	0	4,83%	0
Czudec	69,47%	1	14,83%	1	6,10%	0
Nowa Wieś	58,43%	0	16,04%	1	14,07%	1
Przedmieście Czudeckie	64,37%	0	14,21%	1	9,58%	1
Pstrągowa	68,21%	1	12,55%	0	12,57%	1
Wyżne	62,22%	0	14,12%	1	8,06%	0
Zaborów	67,23%	1	17,45%	1	15,48%	1
Gmina: wartość średnia	65,05%		14,20%		9,46%	
WARTOŚĆ REFERENCYJNA (średnia dla Gminy)	Wartość powyżej wartości referencyjnej		Wartość powyżej wartości referencyjnej		Wartość powyżej wartości referencyjnej	

* kolorem żółtym zaznaczono wartości najbardziej niekorzystne

Natężenie niekorzystnych zjawisk: SFERA SPOŁECZNA - rynek pracy, pomoc społeczna

POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, BEZPIECZEŃSTWO

Organizacje pozarządowe aktywnie działają na rzecz społeczności lokalnej. Współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywa się w następujących obszarach: upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i turystyki; kultury, ochrony tradycji i dziedzictwa kulturowego; promocji gminy; profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania patologiom społecznym; działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej.

Przebiega w różnych formach: zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności, konsultowania projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji, publikowania ważnych informacji dotyczących organizacji na stronach internetowych Urzędu Gminy .

Frekwencja w Wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego (2014r.). Poziom aktywności mierzony aktywnością obywatelską i uczestnictwem w życiu publicznym poprzez udział w wyborach ogółem w gminie jest poziomie (53,39%) ale w miejscowościach o niskim kapitale społecznym jest niższy: Wyżne (44,25%) czy Babica 51,05% i Pstrągowa 52,05%.

Bezpieczeństwo publiczne.

Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Przestępczość stanowi ważny czynnik wpływający, na jakość życia mieszkańców. Dla diagnozy wykorzystano informacje dotyczące liczby stwierdzonych wykroczeń, których liczba ogółem w przeliczeniu na 100 osób waha się od 0,30 (miejscowość Czudec, Pstrągowa) do 0 (miejscowość Zaborów).

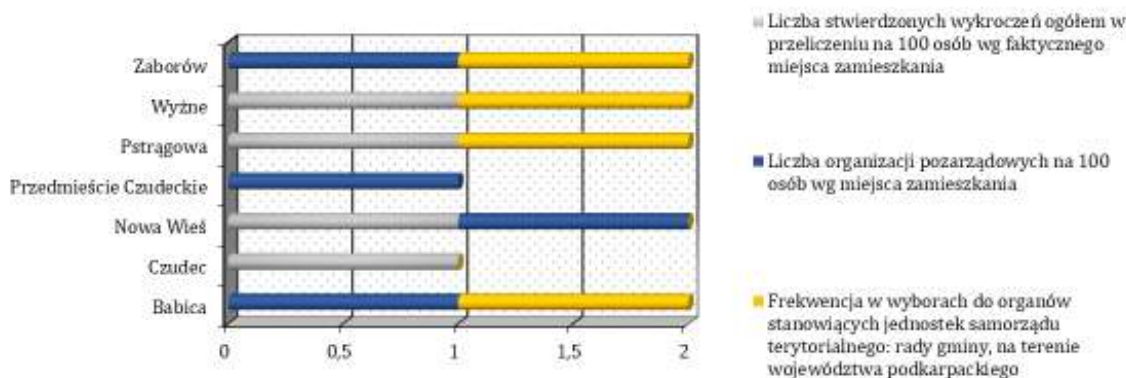
Poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, dla zdiagnozowania niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym przeprowadzono diagnozę uczestnictwa w kulturze instytucjonalnej (aktywnościach organizowanych przez gminne instytucje kultury). Jak się okazuje w 3 miejscowościach na terenie gminy nie ma problemu w zakresie funkcjonowania tej formy aktywności społecznej, w pozostałych jest ich mała ilość.

Tabela 34. Analiza porównawcza wskaźników SFERA SPOŁECZNA

Wskaźnik porównawczy	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE		INTEGRACJA SPOŁECZNA			
	Liczba stwierdzonych wykroczeń ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania		Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego	
Babica	0,16	0	0,16	1	51,05%	1
Czudec	0,30	1	0,30	0	56,35%	0
Nowa Wieś	0,23	1	0,00	1	61,73%	0
Przedmieście Czudeckie	0,10	0	0,05	1		0
Pstrągowa	0,27	1	0,27	0	52,05%	1
Wyżne	0,28	1	0,21	0	44,25%	1
Zaborów	0	0	0,09	1	54,95%	1
Gmina: wartość średnia	0,21		0,19		53,39%	
WARTOŚĆ REFERENCYJNA (średnia dla Gminy)	Wartość powyżej wartości referencyjnej		Wartość poniżej wartości referencyjnej		Wartość poniżej wartości referencyjnej	

* kolorem żółtym zaznaczono wartości najbardziej niekorzystne

Natężenie niekorzystnych zjawisk: **SFERA SPOŁECZNA**- frekwencja, bezpieczeństwo publiczne, organizacje pozarządowe

Na podstawie analizy i oceny wartości badanych wskaźników⁷ dla zdiagnozowanych jednostek urbanistycznych, w wszystkich miejscowościach Gminy Czudec występują negatywne zjawiska społeczne, ale w różnym nasileniu. Największe nasilenia występuje w miejscowości Czudec Zaborów i Nowa Wieś.

5.3.2. Wskaźniki SFERA GOSPODARCZA

Teren Gminy Czudec to nie tylko obszar rozwojowy dla rolnictwa. Głównym elementem rozwoju gospodarki Gminy jest drobna działalność pozarolnicza, w której istnieje przewaga handlu i drobnych usług. Według stanu na koniec roku 2014 w Gminie Czudec w rejestrze REGON zarejestrowanych było 702 podmioty gospodarcze, tj. o 38 (13,22%) więcej niż w roku 2012.

Analiza obszarów kryzysowych pod względem gospodarczym jest przeprowadzana w oparciu o wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób oraz liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania. Bazowano tu na danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Krajowego Rejestru Sądowego rejestru przedsiębiorców. Ujęto, zatem w analizie wszystkie podmioty gospodarcze aktywnie działające w gminie.

Tabela 35. Analiza porównawcza wskaźników SFERA GOSPODARCZA

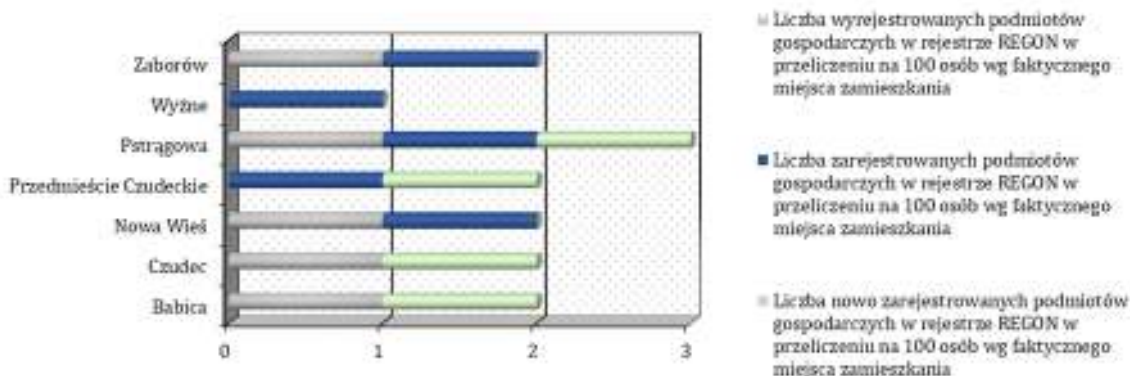
Wskaźnik porównawczy	SFERA GOSPODARCZA					
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	
Babica	0,65	1	6,66	0	0,40	1
Czudec	0,66	1	8,84	0	0,56	1
Nowa Wieś	0,68	1	5,68	1	1,14	0
Przedmieście Czudeckie	0,41	0	3,97	1	0,51	1
Pstrągowa	0,62	1	4,74	1	0,31	1
Wyżne	0,49	0	4,76	1	0,91	0
Zaborów	0,64	1	4,58	1	0,75	0
Gmina: wartość średnia	0,59		5,91		0,59	
WARTOŚĆ REFERENCYJNA (średnia dla Gminy)	Wartość powyżej wartości referencyjnej		Wartość poniżej wartości referencyjnej		Wartość poniżej wartości referencyjnej	

* kolorem żółtym zaznaczono wartości najbardziej niekorzystne

Do negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej należy niska aktywność gospodarcza w miejscowościach Gminy Czudec. Potencjał przedsiębiorczy różnie się rozkłada w miejscowościach Gminy Czudec, tylko 2 miejscowości :Babica i Czudec mają wyższą niż średnia dla Gminy liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób ale jednocześnie liczba nowo zarejestrowanych firm w tych miejscowościach jest na niższym poziomie niż średnia la Gminy. Niska aktywność przedsiębiorcza dotyczy także miejscowości Pstrągowa, w które obserwuje się najniższy wskaźnik średni w zakresie nowych zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz Przedmieście Czudeckie , w którym jest najmniej firm w przeliczeniu na 100 osób.

⁷ Wskaźniki negatywne zjawiska społeczne, czyli poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym;

Natężenie niekorzystnych zjawisk: **SFERA GOSPODARCZA**

5.3.3. Wskaźniki SFERA TECHNICZNA

Analiza stanu technicznego zabudowy znajdującej się na terenie Gminy Czudec pokazuje degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym.

W dalszej analizie wykorzystano wskaźniki z tego zakresu :

- Liczba budynków użyteczności publicznej- wymagająca remontu i modernizacji
- Liczba obiektów zabytkowych wg. gminnej ewidencji wymagająca remontu i modernizacji

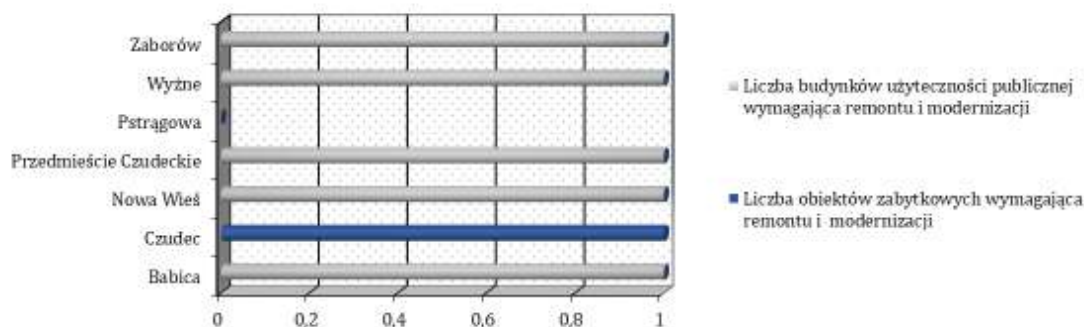
Zabytki w Gminie Czudec są obecne w każdej miejscowości(z wyłączenie m. Borówki), posiada kilka zabytków ujętych w rejestrze zabytków oraz ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków .Ich stan jest raczej zdegradowany niż zachowany w dobrym stanie technicznym.

Tabela 36. Analiza porównawcza wskaźników SFERA TECHNICZNA

Jednostka urbanistyczna	SFERA TECHNICZNA			
	Liczba budynków użyteczności publicznej wymagająca remontu i modernizacji		Liczba obiektów zabytkowych wymagająca remontu i modernizacji	
Babica	100,00%	1	31,25%	0
Czudec	91,67%	0	79,55%	1
Nowa Wieś	100,00%	1	38,46%	0
Przedmieście Czudeckie	100,00%	1	26,67%	0
Pstrągowa	85,71%	0	29,55%	0
Wyżne	100,00%	1	41,67%	0
Zaborów	100,00%	1	33,33%	0
Gmina: wartość średnia	93,55%		51,60%	
WARTOŚĆ REFERENCYJNA (średnia dla Gminy)	Wartość powyżej wartości referencyjnej		Wartość powyżej wartości referencyjnej	

* kolorem żółtym zaznaczono wartości najbardziej niekorzystne

Natężenie negatywnych zjawisk **SFERA TECHNICZNA**

5.3.4. Wskaźniki SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Czynniki przestrzenno-funkcjonalne charakteryzowane są poprzez: wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz stan tej infrastruktury w danym obszarze, dostępność do usług.

W dalszej analizie wykorzystano następujące wskaźniki z tego zakresu:

- Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej
- Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
- Liczba przystanków autobusowych przypadająca na 100 mieszkańców
- Dostępność do infrastruktury kultury

Gmina Czudec charakteryzuje się dość niskim stopniem zwodociągowania. Tylko mieszkańcy miejscowości Czudec i Babica oraz Przedmieście Czudeckie są zabezpieczeni w sieć wodociągową i kanalizacyjną w dość dużym % (odpowiednio Czudec 93,26% i 67,19% wodociągi , Babica 72,55% kanalizacja i 70,41% wodociągi oraz Przedmieście Czudeckie 62,32% kanalizacja i 67,21%wodociągi).

W pozostałych miejscowościach mieszkańcy w niewielkim % są wyposażeni w sieć kanalizacyjną i wodociągową. Korzystają z studni i przydomowych oczyszczalni.

Tabela 37.a. Analiza porównawcza wskaźników SFERA PRZESTRZENNO-FUNCJONALNA

Wskaźnik porównawczy	SFERA PRZESTRZENNO-FUNCJONALNA			
	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej		Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	
Babica	70,41%	0	72,55%	0
Czudec	67,19%	0	93,26%	0
Nowa Wieś	18,73%	1	3,75%	1
Przedmieście Czudeckie	67,21%	0	62,32%	0
Pstrągowa	15,79%	1	0,00%	1
Wyżne	39,36%	1	32,98%	1
Zaborów	23,93%	1	11,48%	1
Gmina: wartość średnia	47,18%		47,04%	
WARTOŚĆ REFERENCYJNA (średnia dla Gminy)	Wartość poniżej wartości referencyjnej		Wartość poniżej wartości referencyjnej	

Dostępność komunikacyjna mierzona ilością osób przypadająca na 1 przystanek w najmniejszym stopniu zapewniona jest w miejscowości Przedmieście Czudeckie i Czudec .

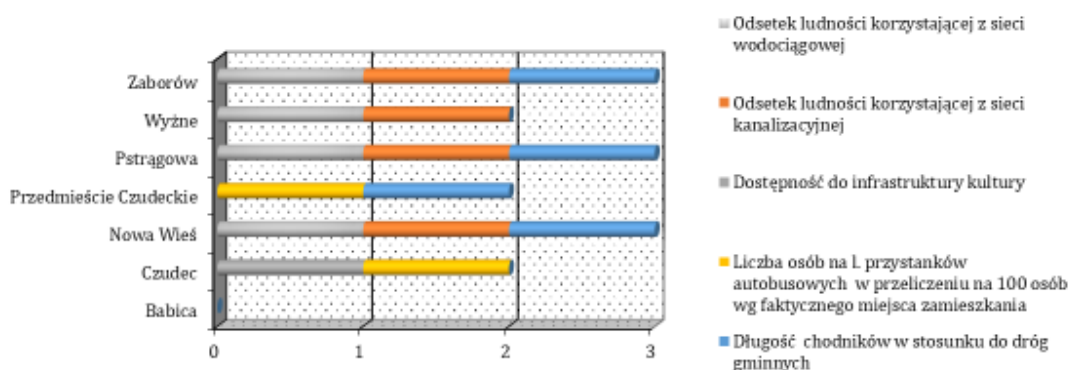
Dobrej komunikacji służą także drogi gminne i chodniki. Niestety mimo iż Gmina prowadzi na bieżąco remonty oraz buduje chodniki przy drogach gminnych długość chodników w drogach gminnych jest na poziomie 34,94%. Najwięcej chodników jest w miejscowości Czudec, a najmniej w miejscowości Pstrągowa.

Na terenie Gminy Czudec działalność kulturalną prowadzi Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna oraz jej filie w każdej miejscowości (z wyłączeniem m. Przedmieście Czudeckie), Poziom dostępności do infrastruktury kultury mierzona ilością ośrodków kultury przypadająca na liczbę mieszkańców najmniej korzystny jest w miejscowości Czudec.

Tabela 38. b. Analiza porównawcza wskaźników SFERA PRZESTRZENNO-FUNCJONALNA

Wskaźnik porównawczy	SFERA PRZESTRZENNO-FUNCJONALNA					
	Dostępność do infrastruktury kultury		Liczba osób na I. przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Długość chodników w stosunku do dróg gminnych	
Babica	0,08	0	1,56	0	74,98%	0
Czudec	0,03	1	5,04	1	166,24%	0
Nowa Wieś	0,11	0	2,73	0	20,32%	1
Przedmieście Czudeckie	0	0	19,84	1	5,21%	1
Pstrągowa	0,09	0	2,26	0	8,94%	1
Wyżne	0,07	0	2,38	0	47,92%	0
Zaborów	0,09	0	1,53	0	25,33%	1
Gmina: wartość średnia	0,06		2,89		34,94%	
WARTOŚĆ REFERENCYJNA (średnia dla Gminy)	Wartość poniżej wartości referencyjnej		Wartość powyżej wartości referencyjnej		Wartość powyżej wartości referencyjnej	

Natężenie negatywnych zjawisk SFERA PRZESTRZENNO-FUNCJONALNA

5.3.5. Wskaźniki SFERA ŚRODOWISKO

Jednym z wskaźników obrazujących wpływ na stan środowiska jest:

- Odsetek budynków mieszkalnych z dachem pokrytym azbestem

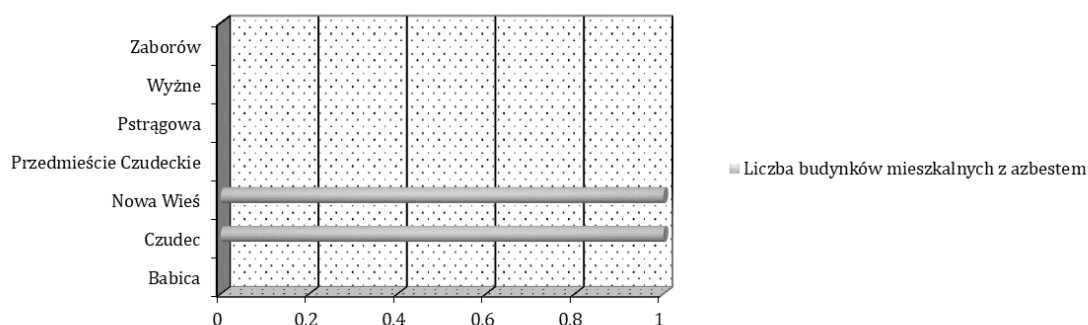
Wskaźnikiem negatywnym związanym ze środowiskiem, w którym przebywają mieszkańcy gminy jest wskaźnik narażenia na szkodliwe działanie budynków zawierających wyroby z azbestu. Dowiedziono, że azbest ma oddziaływania rakotwórcze, dlatego powinien być niezwłocznie usuwany z budynków.

Przeprowadzona w okresie czerwiec-lipiec 2010r. inwentaryzacja na terenie Gminy Czudec wykazała 1 768,08Mg występowania azbestu⁸. Największa ilość azbestu na budynkach mieszkalnych konieczna do usunięcia znajduje się w Czudcu (36,40% budynków mieszkalnych z azbestem), w Nowej Wsi (31,46%).

Tabela 39. Sfera środowisko- wskaźniki: odsetek budynków z azbestem

Jednostka urbanistyczna	Liczba budynków mieszkalnych z azbestem	
Babica	15,75%	0
Czudec	36,40%	1
Nowa Wieś	31,46%	1
Przedmieście Czudeckie	18,60%	0
Pstrągowa	16,23%	0
Wyżne	11,06%	0
Zaborów	19,34%	0
Gmina: wartość średnia	22,20%	
WARTOŚĆ REFERENCYJNA (średnia dla Gminy)	Wartość powyżej wartości referencyjnej	
* kolorem żółtym zaznaczono wartości najbardziej niekorzystne		

Natężenie negatywnych zjawisk **SFERA ŚRODOWISKO**

5.4. Wyniki delimitacji i wskazanie obszarów zdegradowanych

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji.

O obszarze problemowym możemy mówić w sytuacji, gdy na danym terenie stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej czy przestrzennej danego obszaru, lecz związany jest przede wszystkim ze sferą społeczną i gospodarczą, warunkującą funkcjonalność terenu. Podstawowym kryterium wyznaczenia obszaru, jako „kryzysowego” i wskazania go do działań z zakresu rewitalizacji powinien być fakt, iż sytuacja zastana jest tam gorsza niż średnia dla gminy oraz przy uwzględnieniu wartości referencyjnych.

W rozdziale 3 zaprezentowano wyniki analizy porównawczej obszarów problemowych. Porównania dokonano przede wszystkim w oparciu o wskaźniki określone w *Wytycznych Ministra Rozwoju*,

⁸ Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Czudec na lata 2010-2032 (przyjęty Uchwałą Rady Gminy nr XLIV/356/2010z dnia 29.10.2010r.)

w tym także Ustawie o rewitalizacji (art. 10) oraz wskaźników określonych w Instrukcji Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 w zakresie rewitalizacji w ramach RPO WP 2014-2020.

Zgodnie z przyjętą metodologią do obszaru zdegradowanego włączone mogą być wszystkie te miejscowości, których wskaźnik natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest wyższy niż średnia dla Gminy oraz dla których zidentyfikowano (na zasadzie 0-1) przynajmniej jedno negatywne zjawisko w przynajmniej jednej z 4 sfer (gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej).

Przy czym dla **sfer społecznej**, która ma istotne znaczenie dla wyznaczania obszarów kryzysowych wartości wskaźnika degradacji, w którym występują największe nieprawidłowości (wskaźnik zaznaczono kolorem żółtym tabela 31-33) przemnożono przez wagę **o wartości 3**.

W celu obliczenia wyniku końcowego zestawiono wszystkie dane w zbiorczej tabeli wynikowej dla sfery społecznej oraz zbiorczej tabeli wynikowej dla pozostałych sfer.

Poniżej zaprezentowano wartości wskaźników umożliwiających delimitację obszaru zdegradowanego dla każdej miejscowości Gminy Czudec.

Tabela 40. Zbiorczo wartości wskaźnika degradacji dla zjawisk społecznych

Wskaźnik porównawczy	Razem wskaźnik degradacji SFERA SPOŁECZNA	DEMOGRAFIA	RYNEK PRACY	POMOC SPOŁECZNA	EDUKACJA	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	INTEGRACJA SPOŁECZNA
Babica	3	1	0	0	0	0	2
Czudec	15	7	4	0	1	3	0
Nowa Wieś	10	1	1	1	3	1	3
Przedmieście Czudeckie	5	1	1	1	1	0	1
Pstrągowa	8	4	1	1	0	1	1
Wyżne	7	1	1	0	1	1	3
Zaborów	12	2	4	3	1	0	2

Oprac. własne na podstawie diagnozy wskaźników rozdz.4

Tabela 41. Zbiorczo zjawiska niekorzystne :Strefa gospodarcza, środowisko i przestrzenno-funkcjonalna, techniczna

Wskaźnik porównawczy	Razem wskaźnik degradacji	GOSPODARCZA	TECHNICZNA	PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNA	ŚRODOWISKO
Babica	3	2	1	0	0
Czudec	6	2	1	2	1
Nowa Wieś	7	2	1	3	1
Przedmieście Czudeckie	5	2	1	2	0
Pstrągowa	6	3	0	3	0
Wyżne	4	1	1	2	0
Zaborów	6	2	1	3	0

Oprac. własne na podstawie diagnozy wskaźników rozdz.4

Na podstawie uzyskanych wskaźników dla zakresu społecznego, jako obszary koncentracji problemów społecznych można wytypować następujące sołectwa: Czudec (15), Zaborów (12) i Nowa Wieś (10). Najmniej negatywnych zjawisk odnotowano w miejscowości Babica (3).

W wymienionych sołectwach niepokojąca jest kwestia związana z niekorzystnymi zmianami demograficznymi, a w szczególności stale rosnący % udziału osób starszych, niskie saldo migracji oraz niski przyrost naturalny. Ponadto w analizowanych sołectwach na uwagę zasługiwały problemy związane z poczuciem bezpieczeństwa, korzystaniem ze środków pomocy społecznej, bezrobociem, ubóstwem. Również poziom zaangażowania w tych sołectwach, było na niezadowalającym poziomie.

Analizując pozostałe sfery tj. gospodarcza, techniczna, uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne i środowisko **stwierdzono kumulację negatywnych zjawisk także w miejscowości Nowa Wieś oraz Czudec, Przedmieście Czudeckie, Pstrągowa, Zaborów.**

5.4.1. Wybór terenów zdiagnozowanych, jako obszary kryzysowe

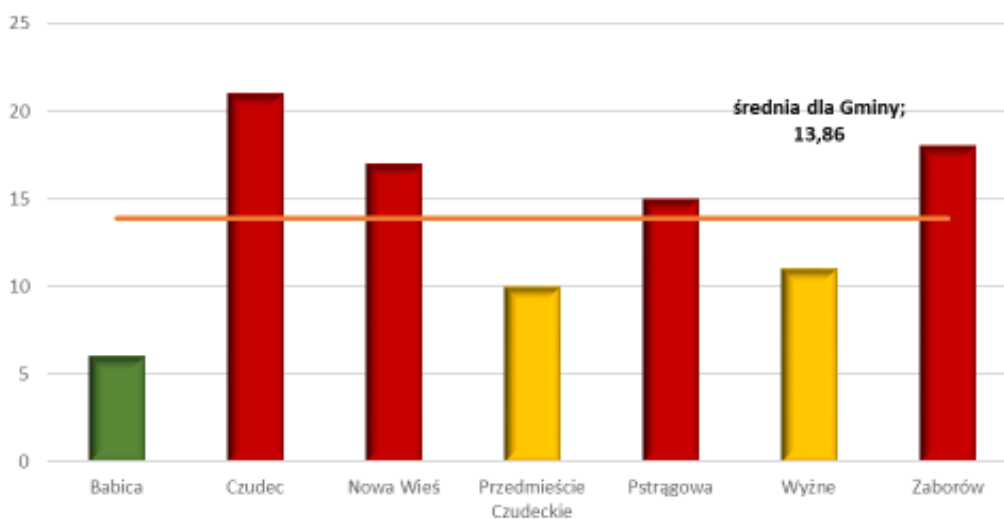
Analizując zjawiska kryzysowe w Gminie na podstawie wskazanych w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, wydane przez Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r., czynników decydujących o występowaniu **negatywnych zjawisk społecznych** oraz biorąc pod uwagę, iż **obszar zdegradowany** to obszar, w którym występuje ponadto co najmniej jeden z negatywnych wskaźników gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych czy środowiskowych **wyznaczono dla Gminy Czudec obszary zdegradowane**, dla których wartości wskaźnika degradacji jest gorszy niż średnia dla Gminy czyli **13,86**.

Dla Gminy Czudec są to miejscowości:

1. Czudec
2. Nowa Wieś
3. Zaborów
4. Pstrągowa

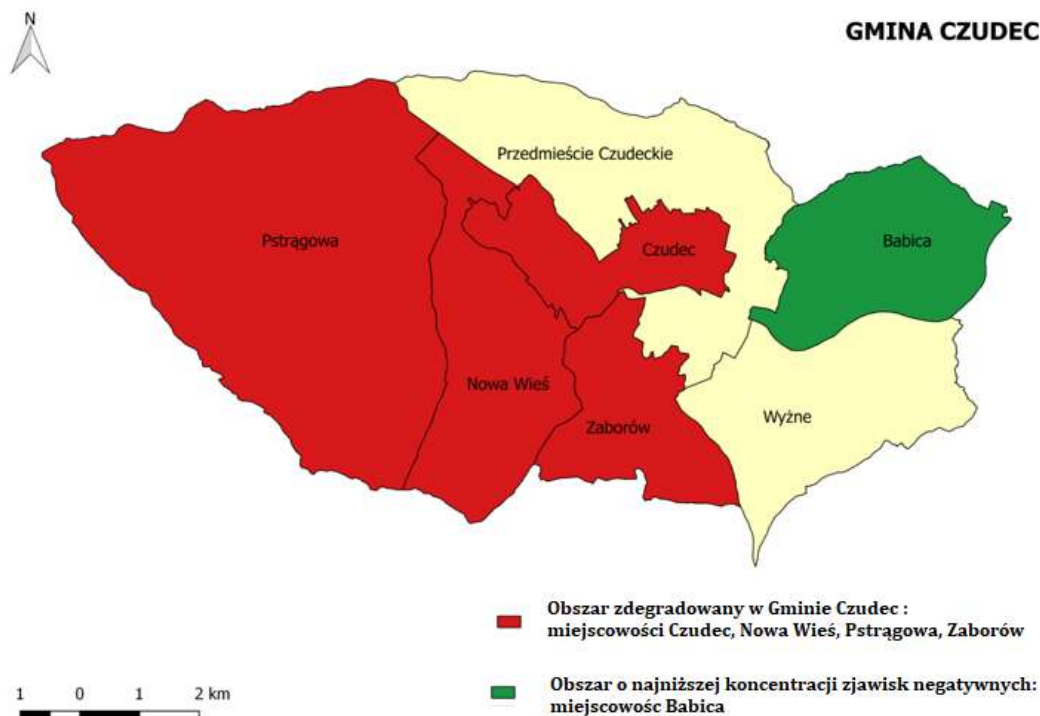
Wskaźnik porównawczy	Razem wskaźnik degradacji	ŚREDNI wskaźnik degradacji dla Gminy
Babica	6	13,86
Czudec	21	
Nowa Wieś	17	
Przedmieście Czudeckie	10	
Pstrągowa	14	
Wyżne	11	
Zaborów	18	

Rysunek 16. Prezentacja graficzna: negatywne zjawiska w sferach: społeczna, gospodarcza, techniczna, uwarunkowania przestrzenno- funkcjonalne i środowisko w miejscowościach Gminy Czudec na tle średniej wartości wskaźnika degradacji dla całej Gminy.

Oprac. własne na podstawie diagnozy wskaźników

Rysunek 17. Obszary zdegradowane w Gminie Czudec

6. CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

6.1. Wskazanie obszaru do rewitalizacji wraz z uzasadnieniem.

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badań ilościowych i jakościowych obecnej sytuacji w Gminie Czudec a, a także oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności wyrażone podczas warsztatów rewitalizacyjnych, doprowadziły do wyodrębnienia obszaru rewitalizacji na terenie gminy, który cechuje się szczególną kumulacją negatywnych zjawisk i problemów, ale także potencjałem endogenicznym⁹, dzięki któremu obszar ten jest istotny dla rozwoju lokalnego¹⁰.

Dla wyznaczenia zasięgu obszaru rewitalizacji kierowano się przesłankami wynikającymi z *Wytycznych Ministerstwa w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020: obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk; obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego; obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.*

Aby można było uznać wskazany obszar za obszar rewitalizacji muszą zostać spełnione dwa warunki¹¹:

- szczególna koncentracja negatywnych zjawisk,
- obszar ten musi być istotny dla rozwoju lokalnego.

Dla Gminy Czudec obszar o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk to obszar miejscowości Czudec -łączny wskaźnik degradacji **wynosi 21 pkt.**

Jest najwyższy z wszystkich miejscowości przy czym w miejscowości Czudec zaobserwowano także największą kumulację niekorzystnych zjawisk w sferze społecznej (**15pkt.**).

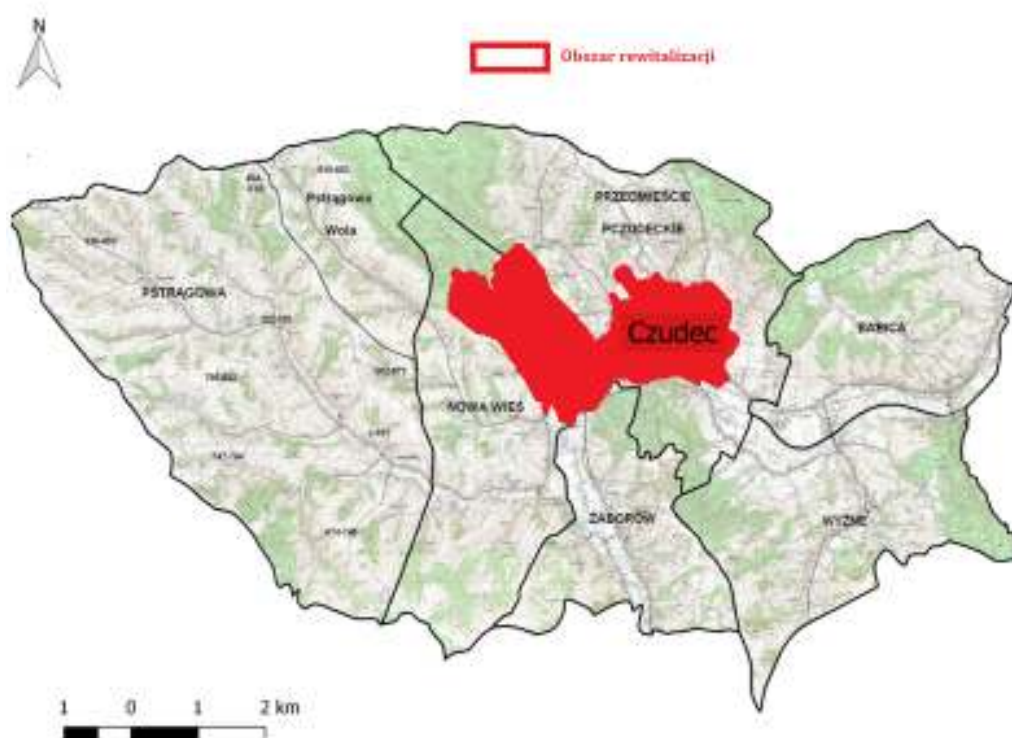
Obszar rewitalizacji wyznaczony w granicach miejscowości Czudec: zajmuje powierzchnię **561 ha (tj. 6,63% powierzchni gminy)** i jest zamieszkały przez **3022 osób (tj. 25,47% mieszkańców gminy)**.

⁹ Mówiąc o potencjale rozwojowym należy zauważyć, iż bieg procesów innowacyjnych zależy od endogenicznych, wewnętrznych cech regionu, które wynikają z jego możliwości społeczno-gospodarczych, efektywności działań władz publicznych czy sytuacji przestrzennej.

¹⁰ Wyznaczenie obszaru rewitalizacji – „DELIMITACJA KROK PO KROKU Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji - MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA” str.53

¹¹ DELIMITACJA KROK PO KROKU Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji - MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA s.56

Rysunek 18. Obszar rewitalizacji - miejscowość Czudec.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje swym zasięgiem granice miejscowości Czudec, które będąc siedzibą władz Gminy, stanowi centrum społeczno-gospodarcze. Z uwagi na to, że jest to główny ośrodek gminy, dominują tutaj funkcje centrotwórcze: publiczne, usługowe, handlowe, edukacyjne, kulturalne, rekreacyjne i mieszkaniowe. W obszarze rewitalizacji znajdują się ważne szlaki komunikacyjne: miejscowość Czudec znajduje się przy drodze krajowej numer 19 wiodącej w kierunku granicy państwa polskiego ze Słowacją i przejścia granicznego w Barwinek

6.2. Obszar rewitalizacji pogłębiona diagnoza.

Po wyznaczeniu granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dokonano pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Najważniejszym celem pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji było osadzenie procesu budowy programu rewitalizacji w lokalnym środowisku, bo tylko to gwarantuje trafność sformułowania celów rewitalizacji oraz adekwatność przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Głównym celem pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji było rozpoznanie problemów społecznych dotyczących wyznaczonych obszarów oraz problemów im towarzyszących.

Prowadzona pogłębiona diagnoza pozwala na sformułowanie celów rewitalizacji, jej kierunków oraz koniecznych przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwalających na osiągnięcie zakładanych efektów prowadzonej rewitalizacji.

Pogłębionej diagnoza obszaru rewitalizacji dokonano na podstawie **analizy danych statystycznych** oraz badań jakościowych :

- wywiadów grupowych prowadzonych podczas spotkań z mieszkańcami,
- badań ankietowych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych , środowiskowych .

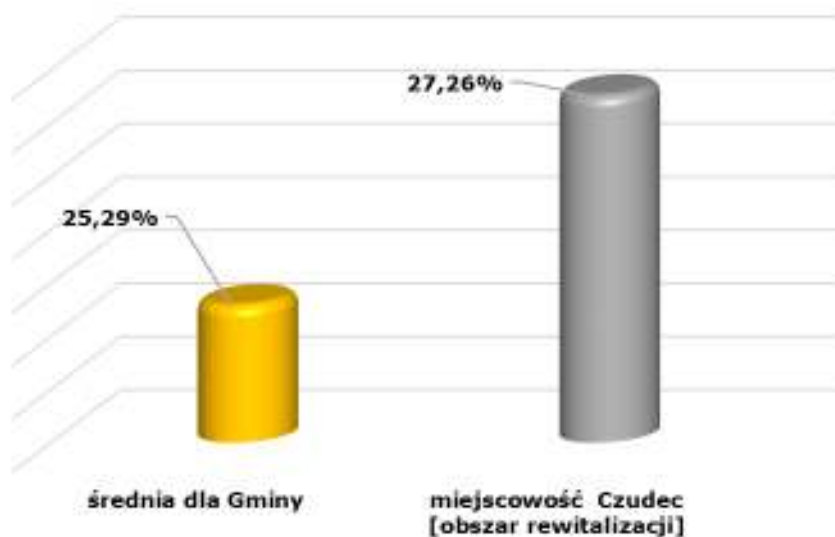
Dane pierwotne, tj. pochodzących z indywidualnych rozmów z mieszkańcami oraz z badań fokusowych, zestawiono z danymi ilościowymi, zgromadzonymi podczas analizy desk research dokonanej w trakcie analizy sytuacji społeczno-gospodarczej. Pozwoliło to przeanalizować relację między skalą opisywanych zjawisk na obszarze rewitalizacji, a odczuciami mieszkańców.

Analiza została dokonana w dwóch zasadniczych obszarach: społecznym i gospodarczym. Wynika to z faktu, że obecne pojmowanie procesów rewitalizacji i zasadnicze cele interwencji Programu sytuuje głównie w sferach społecznej i gospodarczej, zaś działania techniczne i planistyczne są uzupełniające (narzędziowe) wobec celów społeczno-gospodarczych.

Analiza wskaźnikowa :

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się najbardziej niekorzystnym w całej Gminie zjawiskiem starzenia się społeczeństwa. Jest ono wynikiem ujemnego salda migracji (-0,14) oraz znacznym odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (27,26%)

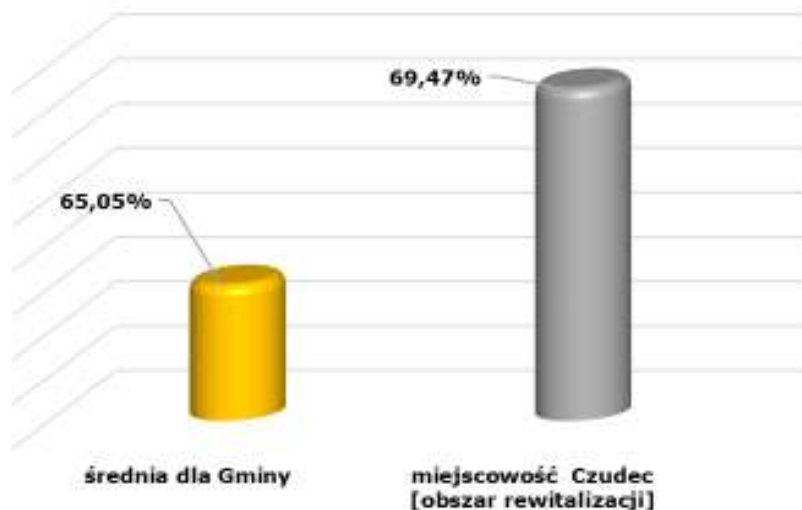
Rysunek 19. Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Czudec

Procesy demograficzne wpływające na starzenie się społeczności obszaru rewitalizacji, a także ujemne saldo migracji dla obszaru miejscowości Czudec na przestrzeni ostatnich lat bezpośrednio wiążą się z sytuacją na rynku pracy. Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności bezrobotnych wg miejsca zamieszkania na obszarze rewitalizacji jest najwyższa w całej Gminie i wyższa od średniej Gminy o 4,42% (wykres 2).

Rysunek 20. Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem

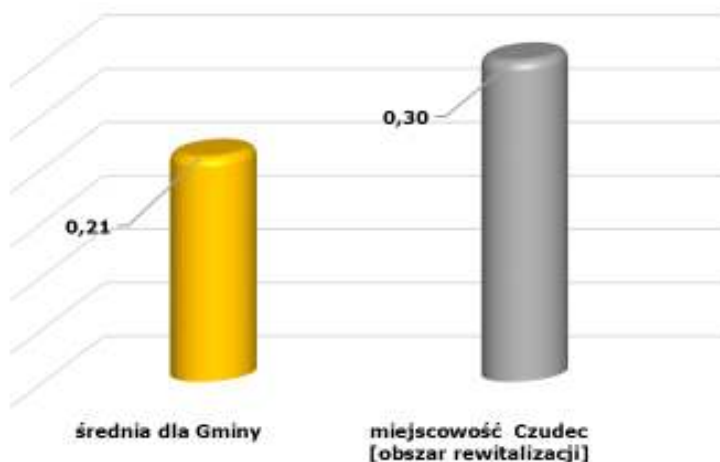

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Czudec

Bezrobocie jako zjawisko społeczne ma znaczący wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka, zwłaszcza w przypadku długookresowości. Pierwsze odczuwalne skutki wiążą się z naturą ekonomiczną – utratą źródła utrzymania, idącym za tym ubożeniem, a w dalszej kolejności problemami społecznymi czy nawet z przestępczością. Może też prowadzić do rozpadu rodziny czy przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji do dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Kolejnym istotnym czynnikiem oceny skali rozwiązywania różnych problemów społecznych w rewitalizacji jest stan bezpieczeństwa publicznego. Problemem zidentyfikowanym na obszarze rewitalizacji jest wysoka liczba wykroczeń stwierdzonych nie obejmujących zdarzeń drogowych (łącznie w 2014r. 9 a w Gminie Ogółem 25). Na obszarze rewitalizacji obserwuje się wskaźnik liczby wykroczeń w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania jest o 0,09 wyższy niż średni dla Gminy (wykres 3).

Rysunek 21. Liczba stwierdzonych wykroczeń ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania

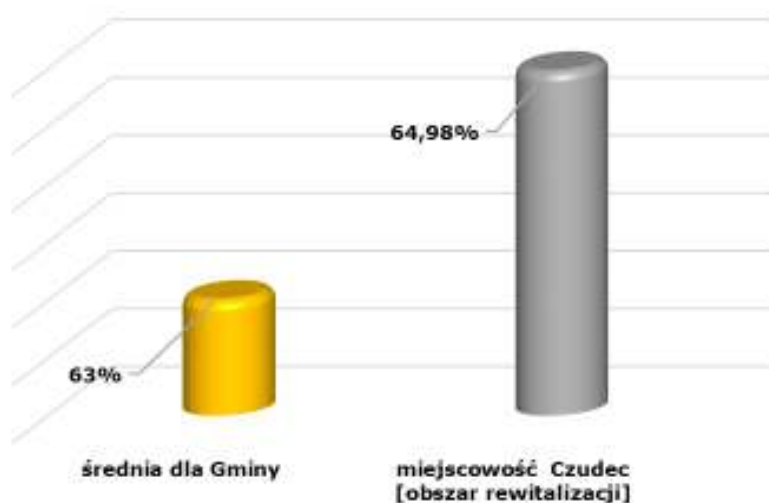

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Czudec

Zasadniczą rolę w podniesieniu jakości zasobów ludzkich, a tym samym rozwiązywaniu problemów występujących na obszarze rewitalizacji pełni jakość i poziom edukacji, rozumianej jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy i umiejętności. W związku z tym istotne jest, aby lokalna społeczność miała równy dostęp do wiedzy przez całe życie i usługa ta świadczona była na wysokim poziomie.

Jednym ze wskaźników przedstawiających jakość i efekty kształcenia na wyznaczonym obszarze rewitalizacji są wyniki uzyskane ze sprawdzianu szóstoklasistów oraz wybranych części egzaminu gimnazjalnego, sprawdzające wiedzę i umiejętności uczniów kończących dany poziom nauczania. Na obszarze rewitalizacji wyniki egzaminów 6-klasistów był słabsze niż średnia dla gminy o 1,98 pkt.

Rysunek 22. Wyniki egzaminów 6-klasistów

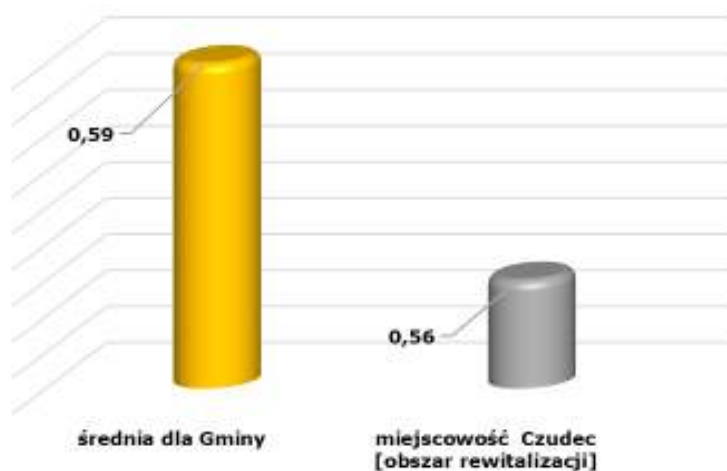

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Czudec

Na obszarze rewitalizacji występuje niedostateczna aktywność gospodarcza, społeczna i integracja mieszkańców, którzy nie są związani terytorialnie ani społecznie oraz nie uczestniczą w życiu społecznym.

Obszar rewitalizacji obok dużego nasilenia różnych problemów społecznych charakteryzuje się także wysokim stopniem liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (0,66 przy średniej dla Gminy 0,59) i niskim stopniem nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Rysunek 23. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Czudec

Jednak obok analizy danych zastanych (*desk reaserch*), która opierała się na analizie danych i wskaźników degradacji wskazanego obszaru rewitalizacji, niezbędna jest analiza „istotności obszaru dla rozwoju lokalnego”. Aby można było uznać wskazany obszar za obszar rewitalizacji muszą zostać spełnione dwa warunki¹²:

- o szczególna koncentracja negatywnych zjawisk,
- o obszar ten musi być istotny dla rozwoju lokalnego.

Analiza wskaźnikowa potwierdziła szczególną koncentrację negatywnych zjawisk na wskazanym obszarze do rewitalizacji (miejsowość Czudec), dla potwierdzenia poziomu (jakości) życia na wskazanym obszarze rewitalizacji oraz „istotności” obszaru dla rozwoju lokalnego przeprowadzono badania jakościowe i ilościowe.

Badania ilościowe obejmowały:

- badania ankietowe mieszkańców Gminy Czudec; Ankiety były zbierane w terminie od 8.12 do 17.12. 2017 r.:
- drogą elektroniczną na adres sekretarz@czudec.pl w temacie / tytule wpisując Rewitalizacja Gminy Czudec,
- drogą korespondencyjną na adres: Urząd Gminy ul. Starowiejska 6 38-120 Czudec dopiskiem Rewitalizacja Gminy Czudec
- bezpośrednio w sekretariacie Urzędu Gminy, od poniedziałku do piątku w godz. 07:30-15:30

W badaniu wzięło udział 19 osób, w tym 38,23% były to kobiety a 61,76% mężczyźni¹³.

Badania jakościowe obejmowały:

¹² DELIMITACJA KROK PO KROKU Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji - MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA s.56

¹³ Szczegółowe wyniki -rozdział 9.2.2.

badania jakościowe przeprowadzono z wykorzystaniem techniki wywiadów grupowych z udziałem liderów lokalnych – członkowie organizacji pozarządowych, radni, urzędnicy i pracownik GOPS.

Wybór powyższych metod i technik badawczych podyktowany został specyfiką problematyki rewitalizacji a jednocześnie pozwalał na skuteczne wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Na wyznaczonym obszarze do rewitalizacji mieszkańcy wskazali na koncentrację problemów społecznych głównie dotyczących emigracji młodych i dobrze wykształconych osób (wysokie natężenie problemem zauważa aż 85,29% ankietowanych), niski poziom integracji mieszkańców (wysokie natężenie problemem zauważa aż 67,65%) oraz ubóstwa (58,82%) i bezrobocia (55,88% ankietowanych). Wysokie zagrożenie problemem zauważalne jest także w zakresie osłabienie funkcji wychowawczej rodzin (58,82%), niedoboru zajęć kulturalno-edukacyjnych ukierunkowanych na osoby starsze (50% ankietowanych). Jako zauważalny (przy określeniu średnie natężenie) ankietowani wskazali na niedostateczną opiekę nad dziećmi i młodzieżą oraz niski poziom aktywności społecznej (50% ankietowanych). Poziom bezpieczeństwa ankietowani określili na poziomie średnie natężenie problemem (55,88% ankietowanych).

W sferze gospodarczej respondenci wskazali na niewystarczającą liczbę miejsc pracy i niski poziom przedsiębiorczości (odpowiednio 64,71% i 50% ankietowanych wskazuje na wysokie natężenie problemu) oraz na słabą kondycję finansową i niską aktywność małych i średnich przedsiębiorstw (35,29%).

Na terenie przeznaczonym do rewitalizacji mieszkańcy zwrócili uwagę przede wszystkim na brak miejsc integrujących starszych mieszkańców gminy (wysokie natężenie problemu 58,82%). Mieszkańcy zauważyli także zły stan budynków użyteczności publicznej (55,88%), infrastruktury społecznej (58,82%), zdegradowane obiekty zabytkowe (61,76%) oraz zanieczyszczenia atmosferyczne (52,94% wskazań) . Mieszkańcy zauważyli także problem niskiej estetyki przestrzeni publicznych - dróg, placów, skwerów, parków, małej architektury (kwalifikując jako średnie natężenie problemu 61,71%).

Na obszarze wskazanym do rewitalizacji znajdują się obiekty zdegradowane, które po rewitalizacji będą służyć zaspokojeniu potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz obszaru zdegradowanego.

Diagnoza wsparta wynikami badań ankietowych zbieranych w trakcie konsultacji społecznych wskazuje na następujące deficyty i potencjały wskazanych obszarów do rewitalizacji i jego otoczenia:

Tabela 42. Przesłanki wyboru obszaru rewitalizacji: MIEJSCOWOŚĆ CZUDEC

DEFICYTY

ASPEKTY SPOŁECZNE	ASPEKTY POZOSTAŁE w tym gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne
<ol style="list-style-type: none"> 1. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa stanowiący wyzwanie dla systemu świadczenia usług publicznych w Gminie. 2. Emigracja młodych dobrze wykształconych osób; 3. Nie wystarczająca oferta zagospodarowania wolnego czasu dzieciom i młodzieży. 4. Zubożenie społeczeństwa (wzrost nierówności dochodowych, ograniczenie siły nabywczej gospodarstw domowych). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak zaplecza dla prowadzenia działalności kulturalnej. 2. Brak miejsc do prowadzenia handlu i usług. 3. Niska aktywność osób w wieku produkcyjnym w kierunku rozwoju własnej przedsiębiorczości w stosunku do średnich wartości na poziomie kraju, województwa i powiatu. 4. Brak miejsc i aktywności integrujących mieszkańców.

5. Wysoki % długotrwale bezrobotnych.
6. Niskie poczucie bezpieczeństwa.

POTENCJAŁY

1. Lokalizacja-Centrum Gminy.
2. Dostępność komunikacyjna.
3. Możliwość wykorzystania powstałej infrastruktury do podniesienia standardu usług społecznych i stworzenia miejsc do rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.
4. Możliwość zwiększenia aktywności lokalnej społeczności w zakresie aktywniejszego uczestnictwa w życiu kulturalnym i aktywności fizycznej.
5. Możliwość wykorzystania potencjału turystycznego Rynku w Czudcu.

Proponowany kierunek działań rewitalizacyjnych:

W wyniku działań rewitalizacyjnych mieszkańcy oczekują poprawy dostępności i jakości usług publicznych (np. edukacyjnych, kulturalnych, itp.), realizacji działań edukacyjnych, aktywizujących oraz integracyjnych dla osób starszych oraz dzieci i młodzieży a także wsparcia rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, realizacji programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, poprawę i rozwój infrastruktury społecznej - kultury.

Tabela 43. Odpowiedź na pytanie: Które kierunki działań wg. Pani/Pana zdaniem przyczynią się do wyprowadzenia wybranego obszaru ze stanu kryzysowego oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców - dotyczy obszaru do rewitalizacji w miejscowości Czudec

<i>Realizacja programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych</i>	<i>9,44%</i>
<i>Realizacja programów aktywizacji społeczno-zawodowej osób i grup zagrożonych wykluczeniem</i>	<i>6,11%</i>
<i>Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego</i>	<i>1,67%</i>
<i>Rozwój kapitału ludzkiego (podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych mieszkańców)</i>	<i>3,89%</i>
<i>Realizacja działań edukacyjnych, aktywizujących oraz integracyjnych dla dzieci i młodzieży</i>	<i>9,44%</i>
<i>Realizacja działań edukacyjnych, aktywizujących oraz integracyjnych dla osób starszych</i>	<i>8,33%</i>
<i>Poprawa dostępność i jakości usług publicznych (np. edukacyjnych, kulturalnych, itp.)</i>	<i>12,22%</i>
<i>Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i poprawa warunków funkcjonowania lokalnych firm</i>	<i>6,67%</i>
<i>Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych)</i>	<i>7,22%</i>
<i>Poprawa jakości środowiska naturalnego (w tym zwłaszcza powietrza atmosferycznego)</i>	<i>2,78%</i>
<i>Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej (np. drogowej, komunalnej, itp.)</i>	<i>1,11%</i>
<i>Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacji i wychowania (w tym żłobki i przedszkola)</i>	<i>6,11%</i>
<i>Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury</i>	<i>8,33%</i>
<i>Rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej</i>	<i>1,11%</i>
<i>Poprawa poziomu jakości, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych i półpublicznych</i>	<i>3,33%</i>
<i>Tworzenie i zagospodarowanie miejsc służących wypoczynkowi i rekreacji</i>	<i>1,11%</i>
<i>Tworzenie i zagospodarowanie miejsc służących integracji i aktywizacji mieszkańców</i>	<i>8,89%</i>
<i>Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych (w tym termomodernizacja)</i>	<i>1,67%</i>
<i>Likwidacja barier architektonicznych dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej</i>	<i>0,56%</i>

6.3. Zasięg terytorialny obszaru i uzasadnienie jego wyboru w odniesieniu do wskaźników referencyjnych dla województwa podkarpackiego.

Wskazany obszar do rewitalizacji wykazuje także niekorzystne wskaźniki w odniesieniu do wskaźników referencyjnych dla województwa podkarpackiego określonych w *Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* (Załącznik do Uchwały nr 296/5906/17 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 18 kwietnia 2017r.).

Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji zgodnie z „Instrukcją przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020”:

1. Kategoria: PODMIOTY GOSPODARCZE

Nazwa wskaźnika: Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania -obszar wiejski(stan na 31.12.2014 r.)

	Wskaźnik degradacji dla miejscowości	Wskaźnik degradacji dla województwa
Obszar rewitalizacji	0,56	0,6
	wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji poniżej wartości referencyjnej	

Uzasadnienie :

Przedsiębiorczość jest jednym z ważnych potencjałów obszarów rewitalizacji. Niski poziom prowadzi do wpływa na stopień bezrobocia a w dalszej konsekwencji prowadzi do ubóstwa , biedy i zogniskowania pozostałych problemów świadczących o niskim poziomie życia mieszkańców r rewitalizacji.

Nie wystarczający poziom przedsiębiorczości na wskazanym obszarze do rewitalizacji był sygnalizowany podczas konsultacji i spotkań z mieszkańcami ale także metoda wskaźnikowa wykazuje niewystarczający jego poziom.

źródło: Urząd Gminy Czudec

2. Kategoria: EDUKACJA

Nazwa wskaźnika: Wyniki egzaminów 6-klasisty (stan na 2015 r.)

	Wskaźnik degradacji dla miejscowości	Wskaźnik degradacji dla województwa
Obszar rewitalizacji	65,6%	67,7%
	wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji powyżej wartości referencyjnej	

Uzasadnienie :

Poziom edukacji wraz z poziomem zaplecza szkolnego ma duży wpływ na wyniki egzaminów 6-klasistów. W obszarze rewitalizacji w szkole Czudec do której chodzą dzieci także z Przedmieścia Czudeckiego wyniki są niższe niż średnia dla Gminy i średnia dla województwa podkarpackiego (67,7). Zaplanowane działania rewitalizacyjne mają za zadanie podnieść standard zaplecza do prowadzenia dodatkowych zajęć dla dzieci aby wesprzeć proces edukacji.

źródło: Urząd Gminy Czudec

3. Kategoria: RYNEK PRACY

Nazwa wskaźnika: Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem (stan na 31.12.2014 r.)

	Wskaźnik degradacji dla miejscowości	Wskaźnik degradacji dla województwa
Obszar rewitalizacji	69,47%	61,5%
	wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji powyżej wartości referencyjnej	
Uzasadnienie :		
<p>Bezrobocie jest zjawiskiem polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i chcących pracować nie znajduje żadnego zatrudnienia. Na obszar rewitalizacji liczba osób bezrobotnych to w 69,47% osoby długotrwale bezrobotne. Analizując liczbę bezrobotnych w liczbie mieszkańców ogółem należy zauważyć, iż stanowią oni w Gminie 9,09% mieszkańców w wielu produkcyjnym i odniesieniu do miejscowości najliczniejszą grupę w liczbie ogółu mieszkańców miejscowości zamieszkuje obszar rewitalizacji. Zaplanowane działania mają za zadanie wesprzeć tę grupę mieszkańców w procesie wychodzenia z bezrobocia.</p>		

źródło: Urząd Gminy Czudec

4. Kategoria: DEMOGRAFIA

Nazwa wskaźnika: Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (stan na 31.12.2014 r.).

	Wskaźnik degradacji dla miejscowości	Wskaźnik degradacji dla województwa
Obszar rewitalizacji	-0,14	-0,11
	wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji powyżej wartości referencyjnej	
Uzasadnienie :		
<p>Zmiany w strukturze ludności stanowią wyzwanie dla nowej polityki rozwoju, w szczególności w zakresie wzmocnienia atrakcyjności osadniczej i dostosowywania systemu świadczenia usług publicznych - głównie w obszarze polityki społecznej i edukacji.</p> <p>Zmniejszenie liczby mieszkańców na obszarze rewitalizacji (-0,14) jest znacznie odczuwalne na tle całej gminy, szczególnie dużym problemem jest wysoki poziom emigracji młodych dobrze wykształconych mieszkańców. Emigracja min. jest powodowana poszukiwaniem miejsc pracy.</p> <p>Zaplanowane działania rewitalizacyjne mają za zadanie realizację kompleksu działań pomagających przedsiębiorstwom i ich pracownikom z terenu Gminy rozwijać się i stawać konkurencyjnymi, tworzyć, nowe, lepsze miejsca pracy dając zatrudnienie mieszkańcom obszaru zdegradowanego.</p>		

źródło: Urząd Gminy Czudec

7. ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY CZUDEK

7.1. Wizja rewitalizacji

Wizja to element treściowy właściwy dla wszystkich dokumentów strategicznych. Stanowi punkt odniesienia dla oceny stopnia realizacji LPR, zaś jej uszczegółowieniem na poziomie operacyjnym są ustalenia dotyczące celów rewitalizacji.

WIZJA

Obszar objęty rewitalizacją w gminie Czudec obszarem, który został uzdrowiony społecznie, przestrzennie i gospodarczo. Została odtworzona i wzmocniona spójność społeczna, przede wszystkim przez odbudowanie więzi społecznych oraz stworzenie możliwości oddolnych inicjatyw dla obywateli. Odnowiona zabudowa wyposażona w niezbędną infrastrukturę, zadbana przestrzeń publiczna oraz rozwój usług i produktów turystycznych zachęca przybywających gości oraz inwestorów z zewnątrz do korzystania z oferty Gminy Czudec. Zjawisko wykluczenia społecznego niemal nie występuje. Wzmocniona została zaradność gospodarcza i społeczna mieszkańców. Na obszarze rewitalizowanym znacząco poprawiła się jakość życia, wskutek tego obszar stał się atrakcyjny pod względem zamieszkania i inwestowania.

DEKLARACJA WIZJI

Wyprowadzony z kryzysu obszar rewitalizacji będzie tworzył jedną zwartą przestrzeń z pozostałymi terenami. Wzrost aktywizacji publicznej, społecznej i gospodarczej nie tylko mieszkańców obszaru zdegradowanego, ale i całej gminy, podniesie jej atrakcyjność społeczną, inwestycyjną oraz jakość życia jej mieszkańców.

7.2. Misja rewitalizacji

MISJA

Ożywienie społeczne i gospodarcze oraz rozwój infrastrukturalno-przestrzenny obszaru zdegradowanego gminy Czudec z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju przy udziale lokalnej społeczności poprzez realizację projektów służących minimalizacji zjawisk kryzysowych, zaistniałych na wskazanych obszarach. Wzrost aktywności fizycznej oraz usprawnienie i rozwój opieki medycznej przyczyniających się do polepszenia kondycji zdrowotnej wśród mieszkańców. Stworzenie dogodnej infrastruktury usługowo-handlowej przyczyniający się do wzrostu liczby odwiedzających gminę Czudec

DEKLARACJA MISJI

Szeroka współpraca oraz partnerstwo wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji w budowaniu założonych celów strategicznych, zmierzających do budowania wizerunku gminy Czudec, przyczyniają się także do podniesienia atrakcyjności gospodarczej gminy, dbając jednocześnie o ochronę środowiska naturalnego i kulturowego.

7.3 Cele rewitalizacji

Wypełnienie przyjętej wizji i misji jest uwarunkowane realizacją postawionych celów rewitalizacji i zaplanowanych do realizacji kierunków działań, służących eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych na etapie diagnostycznym negatywnych zjawisk, ściśle odpowiadających przyjętym celom. Przedstawiona poniżej struktura założeń *Programu Rewitalizacji jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i potencjały, a także wynikające z nich potrzeby* rewitalizacyjne. Cele rewitalizacji służą hierarchizacji działań w odniesieniu do wskazanych potrzeb, a także są powiązane z wizją stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.

Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec jest podniesienie atrakcyjności obszaru rewitalizacji oraz całej gminy, jako miejsca zamieszkania i pracy oraz ożywienie społeczne i

gospodarcze zdegradowanego obszaru połączone z podniesieniem atrakcyjności przestrzeni gminnej dla turystów i inwestorów.

Tabela 44. Cele rewitalizacji

CELE STRATEGICZNE	Cele szczegółowe
1. Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej	1.1. Wzmocnienie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców 1.2. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej 1.3. Wzrost poziomu życia mieszkańców 1.4. Wzmocnienie gospodarcze obszarów rewitalizacji 1.5. Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna mieszkańców 1.6. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości 1.7. Aktywizacja zawodowa mieszkańców
Kierunki działań: 1) kompleksowym wsparciem osób wykluczonych i/lub zagrożonych ubóstwem oraz pomocą osobom uzależnionym, zamieszkującym na obszarze rewitalizacji; 2) zwiększeniem zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji; 3) podniesieniem poziomu edukacji i stworzeniem możliwości do rozwoju zawodowego ludzi młodych; 4) zapewnianiem udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym; 5) zwiększeniem dostępności oraz poprawą jakości usług publicznych; 6) przeciwdziałaniem bezrobociu i zwiększaniem możliwości zatrudnienia; 7) budowaniem tożsamości lokalnej i wzmocnieniem więzi społecznych; 8) zwiększeniem przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie handlu i usług; 9) wspieraniem rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji.	
2. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez tworzenie infrastruktury społecznej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych	2.1. Kreowanie przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców 2.2. Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki terenów zielonych 2.3. Stworzenie miejsc dedykowanych różnym grupom użytkowników 2.4. Uporządkowanie przestrzeni publicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym 2.5. Poprawa standardu świadczenia usług społecznych w tym edukacyjnych i kulturalnych

Kierunki działań:

- 1) poprawą stanu bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji;
- 2) uporządkowaniem oraz stworzeniem atrakcyjnych przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności mieszkańców;
- 3) uporządkowaniem i zwiększeniem dostępu do podstawowej infrastruktury społecznej dla mieszkańców;
- 4) zatrzymaniem postępującej degradacji technicznej centrum Gminy (rynek Czudcu)
- 5) tworzenie ogólnodostępnych centrów aktywności (kultura, dialog, integracja) na bazie istniejącego zasobu budynków;
- 6) wzbogacenie oferty zajęć kulturalno-edukacyjnych ukierunkowanych na osoby starsze oraz dzieci i młodzieży;
- 7) zwiększenie dostępności do edukacji poprzez nowoczesne rozwiązania organizacyjne.

8. PLANOWANE DZIAŁANIA NA OBSZARZE REWITALIZACYJNYM

Realizacje działań inwestycyjnych w polach interwencji objętych *Lokalnym Programem Rewitalizacji* winny służyć przede wszystkim poprawie jakości życia mieszkańców oraz ożywieniu gospodarczemu i społecznemu obszarowi rewitalizacji oraz całej Gminy Czudec.

W niniejszym rozdziale przedstawiono zbiorczo projekty przewidziane do realizacji w ramach wdrażania „*Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023*”.

W procesie prac nad Programem dokonano wyboru projektów rewitalizacyjnych, które w najwyższym stopniu będą oferować kompleksowe rozwiązanie zdiagnozowanych problemów na obszarach kryzysowych i w znaczący sposób wpłyną na osiągnięcie założonych celów strategicznych i kierunków interwencji. Identyfikacja projektów została przeprowadzona w ramach społecznego naboru projektów oraz w ramach wewnętrznego zgłaszania propozycji projektowych w trakcie warsztatów rewitalizacyjnych, a także innych spotkań, na których poruszono problem rewitalizacji np. zebrania mieszkańców w poszczególnych sołectwach.

Wyłonienia projektów do realizacji w ramach LPR dokonano w oparciu o opinie mieszkańców oraz ocenę formalną i merytoryczną projektów, bazującą na obiektywnych kryteriach strategicznych, przeprowadzoną przez zespół pracujący nad Programem.

Kryteria oceny projektów rewitalizacyjnych

Spójność terytorialna	Działania ujęte w projekcie będą realizowane dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i będą oddziaływać na mieszkańców obszaru zdegradowanego.
Kompleksowość	Kompleksowość oddziaływania projektu na sfery: społeczną, infrastrukturalną, przestrzenną gospodarczą i środowiskową. Preferowane były projekty dotyczące kilku celów tematycznych.
Zasadność realizacji	Projekt bezpośrednio wpływa na poprawę sytuacji problemowych na rewitalizowanym obszarze.
Komplementarność	Projekt jest komplementarny bądź zintegrowany z innymi projektami realizowanymi lub planowanymi do realizacji.

Spójność strategiczna	Założone w projekcie działania są spójne ze zdiagnozowanymi celami i kierunkami działań ujętymi w opracowaniach strategicznych na poziomie gminy, powiatu lub województwa
Wpływ na osiągnięcie założonych celów strategicznych	Określone w projekcie wskaźniki wpływają na osiągnięcie celu strategicznego

W wyniku naboru wniosków i przeprowadzonych konsultacji społecznych do Programu zakwalifikowano 1. projekt inwestycyjny oraz 3 komplementarne do projektu inwestycyjnego projekty społeczne.

Zaproponowane projekty będą finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Lista projektów stanowi kompletny katalog projektów zgłoszonych przez wszystkich zainteresowanych interesariuszy funkcjonujących w życiu społecznym.

8.1. Projekty społeczne

Lp.	Tytuł	Okres realizacji	Kwota	Lokalizacja	Inwestor/realizator
1	<i>Wsparcie rozwoju gospodarczego i zawodowego mieszkańców gminy</i>	2019-2020	500 000	Obszar - Czudec	Gmina Czudec
2	<i>Aktywny Senior w Gminie Czudec- Centrum Rozwoju Społecznego dla Seniorów z Gminy Czudec</i>	2019-2020	500 000		Ośrodek Pomocy Społecznej
3	<i>Wspieranie edukacji dzieci z terenu Gminy Czudec</i>	2019-2020	500 000		Gmina Czudec
Szczegółowe karty projektów załącznik nr 1					

8.1.1. Powiązanie projektów społecznych z celami programu rewitalizacji

Lp	TYTUŁ PROJEKTU	POWIĄZANIE Z CELAMI REWITALIZACYNYMI	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1	<i>Wsparcie rozwoju gospodarczego i zawodowego mieszkańców gminy</i>	Niniejszy projekt przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych: - Wzmocnienie gospodarcze obszarów rewitalizacji - Wzrost poziomu życia mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> ▪ realizowanie programów i projektów aktywizacji społecznej osób najbardziej potrzebujących. ▪ wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości , ▪ aktywizację zawodowa mieszkańców; ▪ wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej do rozwiązywania problemów społecznych.
2	<i>Aktywny Senior w Gminie Czudec- Centrum Rozwoju Społecznego dla Seniorów z Gminy</i>	Niniejszy projekt przyczyni się do osiągnięcia celów operacyjnych LPR-u: - Wzmocnienie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców oraz - Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tworzenie ogólnodostępnych centrów aktywności (kultura, dialog, integracja) ; ▪ stworzenie warunków do integracji międzypokoleniowej oraz rozwoju zainteresowań z dziedziny sztuki;

	<i>Czudec</i>	społecznej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzbogacenie oferty zajęć kulturalno-edukacyjnych ukierunkowanych na osoby starsze, dzieci i młodzieży; ▪ zwiększenie dostępności kultury poprzez nowoczesne rozwiązania organizacyjne
3	<i>Wspieranie edukacji dzieci z terenu Gminy Czudec</i>	<p>Niniejszy projekt przyczyni się do osiągnięcia celów operacyjnych LPR-u:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzmocnienie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców oraz - Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tworzenie ogólnodostępnych centrów aktywności (kultura, dialog, integracja) na bazie istniejącego zasobu budynków; ▪ wzbogacenie oferty zajęć kulturalno-edukacyjnych ukierunkowanych na, dzieci i młodzieży; ▪ zwiększenie dostępności do edukacji poprzez nowoczesne rozwiązania organizacyjne

8.2. Projekty inwestycyjne

Lp.	Tytuł	Okres realizacji	Kwota	Lokalizacja	Inwestor/realizator
1	<i>Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Rewitalizacja miejscowości Czudec prowadząca do jego społeczno-gospodarczego i przestrzennego rozwoju</i>	2019-2020		Obszar - Czudec	Gmina Czudec

Szczegółowa karta projektu załącznik nr 1

8.2.1 Powiązanie projektu inwestycyjnego z celami programu rewitalizacji

Lp	TYTUŁ PROJEKTU	POWIĄZANIE Z CELAMI REWITALIZACYNYMI	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1/ZI/2018	<p><i>Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Rewitalizacja miejscowości Czudec prowadząca do jego społeczno-gospodarczego i przestrzennego rozwoju</i></p>	<p>Niniejszy projekt przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzmocnienie gospodarcze obszarów rewitalizacji - Wzrost poziomu życia mieszkańców - Poprawa standardu świadczenia usług społecznych w tym edukacyjnych i kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ realizowanie programów i projektów aktywizacji społecznej osób najbardziej potrzebujących. ▪ wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości , ▪ aktywizację zawodową mieszkańców; zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie handlu i usług ▪ wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji ▪ narzędzi ekonomii społecznej do rozwiązywania problemów społecznych. ▪ tworzenie ogólnodostępnych centrów aktywności (kultura, dialog, integracja) ; ▪ stworzenie warunków do integracji międzypokoleniowej oraz rozwoju zainteresowań z dziedziny sztuki; ▪ wzbogacenie oferty zajęć kulturalno-edukacyjnych ukierunkowanych na osoby starsze, dzieci i młodzieży; ▪ zwiększenie dostępności kultury poprzez nowoczesne rozwiązania organizacyjne

8.3. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

8.3.1. Projekty uzupełniające

Poza szczegółowo opisanymi powyżej projektami, w ramach programu rewitalizacji Gminy Czudec przewidziana jest również możliwość realizacji innych przedsięwzięć wzmacniających procesy rewitalizacyjne i wykorzystujące powstałą w wyniku rewitalizacji infrastrukturę.

Wśród projektów uzupełniających należy wymienić:

Tytuł projektu	<p style="text-align: center;">Organizacja okazjonalnych kiermaszy: Bożonarodzeniowy oraz Wielkanocny</p> <p>W kiermaszu wezmą udział artyści, którzy będą prezentować swoje rękodzieło związane ze Świętami Bożego Narodzenia i Świętami Wielkanocnymi.</p> <p>Na ustawionych stoiskach będzie można zakupić ozdoby choinkowe oraz piękne pisanki, palmy, baranki, koszyczki, stroiki wielkanocne, kartki świąteczne i wiele innych okolicznościowych wyrobów artystycznych.</p>
Organizator/realizator	Ośrodek Kultury w Czudcu
Miejsce realizacji	Rynek w Czudcu
Termin realizacji	Grudzień /marzec
Źródło finansowania	Środki własne Gminy
Komplementarność z działaniami rewitalizacyjnymi	<p>Organizacja kiermaszy jest zaplanowana na płycie Rynku. Będzie możliwa dzięki działaniom rewitalizacyjnym zaplanowanym do wykonania na Rynku w Czudcu.</p> <p>Rynek w Czudcu po rewitalizacji będzie miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców, dostępnym ze względu na swoje położenie (położone w centrum Czudca) i dzięki temu organizowane kiermasze będą dostępne dla większej ilości mieszkańców.</p>

Tytuł projektu	<p style="text-align: center;">Organizacja „Czudeckich Jarmarków”</p> <p>W jarmarkach wezmą udział lokalni przedsiębiorcy, którzy będą prezentować swoje wyroby.</p>
----------------	---

Organizator/realizator	Gmina Czudec
Miejsce realizacji	Rynek w Czudcu
Termin realizacji	Maj/lipiec-sierpień/październik
Źródło finansowania	Środki własne Gminy/środki prywatne
Komplementarność z działaniami rewitalizacyjnymi	<p>Organizacja jarmarków jest zaplanowana na płycie Rynku. Będzie możliwa dzięki działaniom rewitalizacyjnym zaplanowanym do wykonania na Rynku w Czudcu.</p> <p>Rynek w Czudcu po rewitalizacji będzie miejscem bezpiecznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, dostępnym ze względu na swoje położenie (położone w centrum Czudca) i dzięki temu będą dostępne dla większej ilości mieszkańców. Planuje się aby organizowane Czudeckie Jarmarki weszły na stałe do kalendarza wydarzeń gospodarczych w Gminie.</p>

Tytuł projektu	<p>Letnie spotkania na Rynku</p> <p>Letnie spotkania na Rynku przewidują w okresie lipiec sierpień organizację sobotnich koncertów muzycznych z wykorzystaniem zespołów czudeckich oraz weekendowych prezentacji filmów w ramach :letniego kina dla wszystkich.</p> <p>W ramach letnich spotkań przewiduje się także organizację Dni Czudca.</p>
Organizator/realizator	Gmina Czudec/ Ośrodek Kultury
Miejsce realizacji	Rynek w Czudcu
Termin realizacji	Czerwiec/lipiec-sierpień/
Źródło finansowania	Środki własne Gminy/środki prywatne
Komplementarność z działaniami rewitalizacyjnymi	<p>Organizacja „letnich spotkań” jest zaplanowana na płycie Rynku. Będzie możliwa dzięki działaniom rewitalizacyjnym zaplanowanym do wykonania na Rynku w Czudcu.</p> <p>Rynek w Czudcu po rewitalizacji będzie miejscem bezpiecznym i atrakcyjnym dla mieszkańców, dostępnym ze względu na swoje położenie (położone w centrum Czudca) i dzięki temu będą dostępne dla większej ilości mieszkańców.</p> <p>Dzięki zaplanowanym działaniom będzie miejscem aktywizującym i integrującym mieszkańców Gminy.</p>

8.3.2. Projekty rewitalizacyjne uzupełniające proces rewitalizacji

Dla realizacji kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych wcześniej negatywnych zjawisk, ściśle odpowiadających przyjętemu celowi rewitalizacji, o których mowa w rozdziale 4, niniejszy Program charakteryzuje poniższe typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Celem realizacji przedsięwzięć wyszczególnionych w ramach poniższych typów jest niwelowanie i rozwiązywanie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych realizowanych przez różnych interesariuszy. Skala oraz zakres działań mogą być bardzo różne w zależności od specyfiki danego przedsięwzięcia. Zakłada się, że znacząca liczba przedsięwzięć będzie dotyczyła lokalnych inicjatyw oddziałujących na sytuacje kryzysowe m.in. niską aktywność społeczną, ubóstwo, niski poziom edukacji, niski stan techniczny obiektów etc. Należy mieć na uwadze, że na chwilę obecną trudno jest zidentyfikować jednoznacznie wszystkie potrzeby mieszkańców. Mogą się one bowiem zmieniać, na przestrzeni funkcjonowania Programu.

Aby Lokalny Program Rewitalizacji był elastyczny i mógł reagować na zmieniające się potrzeby mieszkańców, poniżej zaprezentowano zakres tematyczny projektów, które będą mogły być podejmowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji:

- wyrównywanie szans społecznych i zawodowych osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluceniem społecznym (w tym działania z zakresu aktywnej integracji społecznej);
- działania włączające osoby narażone na utrwalone wykluczenie społeczne, w szczególności programy resocjalizacyjne i terapeutyczno-resocjalizacyjne, działania profilaktyczne, diagnostyczne, leczniczo-rehabilitacyjne i terapeutyczno-edukacyjne;
- integracja i aktywizacja mieszkańców oraz zwiększenie ich udziału w życiu publicznym;
- rozwijanie usług opiekuńczych oraz interwencja kryzysowa;
- rozwijanie kształcenia ogólnego z zakresu wychowania przedszkolnego, w szkołach prowadzących kształcenie ogólne, z zakresu wspierania uczniów uzdolnionych;
- rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzmocnienie kwalifikacji i umiejętności mieszkańców;
- rozwijania infrastruktury edukacyjnej;
- mikro-inicjatywy samopomocowe, współdziałanie sąsiedzkie, projekty wymiany usług i współużytkowania dóbr, budowanie trwałej sieci wzajemnego wsparcia;
- promowanie przedsiębiorczości, podejmowanie działań na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym podejmowanie działań sprzyjających tworzeniu nowych firm i rozwoju kompetencji przedsiębiorczości mieszkańców;
- wsparcie przedsiębiorczości społecznej;
- poprawa stanu zagospodarowania oraz jakości przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- rozwój nowych przestrzeni publicznych służących zaspokajaniu różnych potrzeb społecznych;
- kształtowanie z udziałem mieszkańców przestrzeni publicznych, takich jak: place, skwery, trakty piesze, parki, zielone enklawy, kameralne miejsca wypoczynku i spotkań;
- poprawa efektywności energetycznej oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnianie na cele społeczne i gospodarcze;
- ochrona środowiska przyrodniczego;
- poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej .

8.4. Planowane efekty rewitalizacji

Realizacja planowanych projektów rewitalizacyjnych na obszarze Gminy Czudec a w efekcie przyczyni się do wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego, nadania mu nowej jakości funkcjonalnej i poprawy warunków życia mieszkańców, a co za tym idzie dalszego rozwoju społeczno- gospodarczego Gminy.

Projekty rewitalizacyjne przyczynią się do:

- zatrzymania trendów migracyjnych młodzieży poprzez tworzenie preferencyjnych warunków pracy i zamieszkania,
- podniesienia standardu życia mieszkańców – warunków pracy, zamieszkania i rekreacji
- zwiększenie liczby miejsc pracy utworzonych w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej,
- poprawy i rozwoju infrastruktury społecznej - ilości i standardu usług kultury, ochrony zdrowia,
- powstanie miejsc integracji międzypokoleniowej w tym stworzenie warunków dla integracji osób starszych (zajęcia edukacyjno-kulturalne, zajęcia ruchowe),
- zwiększenia dostępu do usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym,
- zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- poprawa wyników egzaminacyjnych uczniów w szkole w Czudcu .

8.5. Plan finansowy

Plan finansowy *Lokalnego Programu Rewitalizacji* obejmuje projekty przewidziane do realizacji w latach 2017-2023. Został opracowany na podstawie kosztów poszczególnych projektów, zgłoszonych i zakwalifikowanych do Programu.

Podstawowe źródła pozabudżetowe wykorzystywane do realizacji projektów w LPR obejmują:

- środki Unii Europejskiej,
- środki budżetów samorządów wojewódzkich oraz powiatowych,
- inne środki publiczne,

Określając poziom wsparcia oraz rodzaj kosztów kwalifikowanych kierowano się zapisami Szczegółowego opisu priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oraz Podręcznika kwalifikowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Plan finansowy, źródła finansowania i poziom zapotrzebowania na środki UE przedstawia poniższa tabela.

Projekty społeczne

LP.	Tytuł projektu	Okres realizacji [plan]	Szacunkowe nakłady [PLN/]	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA		
				WKŁAD WŁASNY	Fundusze UE	RODZAJ FUNDUSZY
1	<i>Wsparcie rozwoju gospodarczego i zawodowego mieszkańców gminy</i>	2019-2020	500 000	25 000	475000	EFS RPO WP 2014-2020/Dz.7.7./ środki własne
2	<i>Aktywny Senior w Gminie Czudec-Centrum Rozwoju Społecznego dla Seniorów z Gminy Czudec</i>	2018-2020	500 000	25 000	475000	EFS RPO WP 2014-2020/ Dz.8.8./ środki własne
3	<i>Wspieranie edukacji dzieci z terenu Gminy Czudec</i>	2019-2020	500 000	25 000	475000	EFS RPO WP 2014-2020/Dz.9.2./ środki własne

Projekt inwestycyjny

1/ZI/2020	<i>Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Rewitalizacja miejscowości Czudec prowadząca do jego społeczno-gospodarczego i przestrzennego rozwoju</i>			
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA				
Okres realizacji [plan]	Szacunkowe nakłady [PLN]	WKŁAD WŁASNY	Fundusze UE	RODZAJ FUNDUSZY
2018-2020	6 913 000	3 213 000	3 700 000	EFRR RPO WP 2014-2020 Dz.6.5.

Potencjalne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych:

Najistotniejszym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych realizowanych w latach 2017-2023 są środki europejskie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, alternatywnymi źródłami finansowania projektów rewitalizacyjnych będą środki budżetu państwa w ramach krajowych programów oraz środki samorządu terytorialnego.

Poniżej przedstawiono szczegółowy opis potencjalnych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych przewidzianych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023.

- 1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego 2014-2020, działanie 6.5**
Rewitalizacja przestrzeni regionalnej, którego celem jest ograniczenie problemów społecznych na terenach zdegradowanych zidentyfikowanych w *Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Czudec* Beneficjentami w/w działania mogą być między innymi: jednostki samorządu terytorialnego, ich

związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, partnerzy społeczni i gospodarczy, instytucje kultury, kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, TBS, przedsiębiorstwa komunalne.

W ramach działania 6.5 o dofinansowanie mogą ubiegać się projekty obejmujące:

- budowę, przebudowę, rozbudowę, nadbudowę, remont, w celu przywrócenia i/lub nadania nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, turystycznych lub rekreacyjnych:

a) budynków użyteczności publicznej, wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia funkcjonalnie związanego z budynkiem, zdegradowanych budynków (w tym przemysłowych, powojkowych, popegeerowskich, pokolejowych) wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia funkcjonalnie związanego z budynkiem,

b) obszaru przestrzeni publicznej

- roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z budynkiem.

W ramach ww. typów projektów wyłącznie, jako element uzupełniający realizację kompleksowego projektu przyczyniającego się do osiągnięcia celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec możliwa jest:

a) budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej poprawiającej dostępność do rewitalizowanych obiektów i terenów – w wysokości nie przekraczającej 30 % kosztów kwalifikowalnych projektu,

b) budowa, przebudowa, rozbudowa, podstawowej infrastruktury komunalnej tj. przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i teletechnicznych na obszarze objętym projektem, w celu zapewnienia dostępu wszystkich obiektów i terenów rewitalizowanych do podstawowych usług komunalnych,

c) przebudowa części wspólnych budynków mieszkalnych wraz z otoczeniem,

d) przebudowa i zakup systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego,

e) realizacja zakupu sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaka będzie pełniona przez budynek/przestrzeń publiczną.

Wspierane inwestycje będą uwzględniały dostosowanie infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Pozyskanie środków z **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 6.5.** uzależnione jest od złożenia komplementarnych wniosków o dofinansowanie środkami Europejskiego Funduszu Społecznego w tym:

- Działania 7.7 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.

Bezwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej:

a) wsparcie doradczo – szkoleniowe dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej uwzględniające indywidualne potrzeby uczestników,

b) bezzwrotne dotacje - przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości, do wysokości określonej w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020,

c) wsparcie pomostowe - wsparcie finansowe może być uzupełnione o wsparcie w postaci usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym (indywidualnych i grupowych) oraz pomoc finansową wypłacaną miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego na dzień wypłacenia wsparcia bezwrotnego przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia (uruchomienia działalności gospodarczej).

- Działania 8.8 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Działanie 8.8- Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych: zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych- Zintegrowanych Inwestycji Terytorialne: usługi społeczne w szczególności usługi środowiskowe, opiekuńcze, w tym: rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy, działania wspierające opiekunów nieformalnych w opiece domowej, tworzenie miejsc opieki dla osób niesamodzielnych w nowo tworzonych lub istniejących ośrodkach zapewniających opiekę dzienną lub całodobową oraz wsparcie dla usług mieszkalnictwa o charakterze wspomaganym.

- Działania 9.2. Poprawa jakości kształcenia ogólnego

Typy projektów min. kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej), w szczególności poprzez:

- realizację projektów edukacyjnych 352 w szkołach lub placówkach systemu oświaty objętych wsparciem,
- realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
- realizację różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów, w tym zdolności składające się na umiejętność uczenia się tj. pamięć, logiczne i strategiczne myślenie, zdolność do koncentracji uwagi oraz umiejętność planowania, np. zajęcia szachowe, gry symulacyjne, itp.,
- wdrożenie nowych form i programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty,
- tworzenie i realizację zajęć o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych,
- organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów,

8.6. Analiza ryzyka wraz ze środkami zaradczymi

Przeprowadzona analiza dla obszarów zdegradowanych stanowi w pewnym sensie analizę ryzyka w kontekście przyjętego w Lokalnym Programie Rewitalizacji (na poziomie celów rewitalizacji) zakresu niezbędnych interwencji samorządu Gminy Czudec.

Wskazano tam czynniki, które występują (lub mogą potencjalnie wystąpić) niezależnie od aktywności samorządu lokalnego, lecz stanowią jednocześnie konkretne uwarunkowania, w obrębie których samorząd będzie realizował swoje założenia rewitalizacji.

Jako że Program realizowany będzie na przestrzeni wielu lat i w tym czasie zmianie ulegały będą lokalne i zewnętrzne uwarunkowania, przewidziano ścieżki postępowania na wypadek wystąpienia potencjalnych trudności dla realizacji LPR.

Na poziomie indywidualnych projektów do najpoważniejszego ryzyka należy:

- nieosiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych produktów – do barier, które składają się na to ryzyko można zaliczyć np. niezrealizowanie robót w przewidzianym zakresie ze względu na problemy techniczne, prawne czy społeczne. Z tego powodu prowadzony będzie monitoring wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji projektów. W razie konieczności ich aktualizacji, Rada Gminy Czudec będzie władna do podejmowania uchwał w sprawie zmian w

Programie, tak aby LPR mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Każdorazowo wybierany będzie taki wykonawca, który swoim doświadczeniem i potencjałem technicznym gwarantować będzie terminową i zgodną z zakresem rzeczowym implementację zaplanowanych działań;

- ➔ nieosiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych rezultatów – w razie zidentyfikowania takiego problemu we wdrażaniu LPR dla pojedynczego projektu, po jego merytorycznym uzasadnieniu, Rada Gminy będzie mogła podjąć stosowną uchwałę w sprawie zmian w Programie dla konkretnego projektu. Zasadniczo jednak UG dołoży wszelkich starań, aby wskaźniki rezultatu zostały osiągnięte w zakładanym wymiarze (odpowiednia promocja działań itd.);
- ➔ nieuzyskanie środków finansowych na realizację projektów – dla każdego projektu wskazano jego potencjalne źródła finansowania, co minimalizuje ryzyko nieuzyskania dofinansowania zewnętrznego. Głównym założeniem dla realizacji danego projektu jest uzyskanie współfinansowania (m.in. ze środków UE, budżetu Państwa). Brak dofinansowania może wpłynąć na przesunięcie w czasie kolejnych etapów projektów do momentu zapewnienia wystarczających środków w budżecie lub też Gmina zapewni dodatkowe, brakujące środki finansowe. Zostaną podjęte wszelkie środki, aby dokumentacja aplikacyjna została przygotowana rzetelnie, a w trakcie realizacji projektu nie wystąpiły nieprawidłowości, które mogłyby skutkować cofnięciem całości lub części przyznanych środków. Każdorazowo zostanie przeprowadzona staranna ocena wystąpienia pomocy publicznej w projekcie;
- ➔ w przypadku niepowodzenia w realizacji pojedynczych projektów, w tym takich, które stanowią fundament dla kolejnych działań, UG powoła odpowiedni zespół zadaniowy, złożony z pracowników merytorycznych właściwych wydziałów UG i jednostek organizacyjnych, a w miarę potrzeb również ekspertów zewnętrznych. Zespół ten wspólnie znajdzie najbardziej optymalne rozwiązanie problemu, np. wdrożenie alternatywnego projektu, zaspokajającego daną potrzebę społeczności lokalnej.

Na poziomie **realizacji LPR jako** całości można wyróżnić następujące potencjalne sytuacje Problemowe:

- ➔ zmiana polityczna we władzach gmin – mogłaby ona skutkować odmienną wizją rewitalizacji. Wybrane do realizacji projekty nie zostały jednak wytypowane w oparciu o sympatie polityczne, a o niezależne badania ekspertów zewnętrznych i opinie mieszkańców. LPR może podlegać aktualizacji, polegającej na opracowaniu i wpisaniu nowych projektów do katalogu zadań, jednakże czynniki polityczne nie będą miały wpływu na wybór projektów. Będzie on każdorazowo opiniowany przez Radę Gminy po szczegółowym przeanalizowaniu ich zasadności przez specjalistów z Urzędu Gminy;
- ➔ nie osiągnięcie porozumienia z interesariuszami LPR na etapie wdrażania Programu – brak akceptacji ze strony zainteresowanych podmiotów mogłoby przekreślić zasadność Programu, jednakże dla jego akceptacji społecznej odbyły się otwarte spotkania konsultacyjne z mieszkańcami i badania ankietowe, a w Programie uwzględniono zgłoszone postulaty i propozycje wysuniętych przez nich konkretnych zadań. Zagwarantowano również możliwość zgłaszania uwag już w trakcie realizacji Programu, które będą przedyskutowane wraz z osobami je zgłaszającymi w celu uzyskania porozumienia;
- ➔ ryzyko opóźnień w związku z procedurami administracyjnymi – harmonogram realizacji poszczególnych zadań i projektów w ramach LPR przewiduje możliwe wystąpienie opóźnień, dlatego wskazane w nim terminy zostały określone z marginesem czasu potrzebnym do przeprowadzenia odpowiednich procedur urzędowych.

8.7. Kompleksowość i komplementarność lokalnego programu rewitalizacji

Projekty interwencyjne przewidziane do realizacji w ramach LPR, są odpowiedzią na zdiagnozowaną sytuację problemową i wpisują się w cele strategiczne.

Program złożony jest z różnorodnych projektów, zarówno infrastrukturalnych jak i miękkich, co jest warunkiem niezbędnym do osiągnięcia **kompleksowej interwencji na obszarze rewitalizacji**. Koncentracja interwencji i konieczność hierarchizacji potrzeb powodują, że projekty rewitalizacyjne dotyczą terenu o istotnym znaczeniu dla rozwoju całej gminy i obejmuje obszar dotknięte szczególnie koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Interwencja Programu obejmuje wiele różnych obiektów i przestrzeni – których dysponenci deklarują realizację projektów, które z jednej strony poprawiają sytuację na obszarze rewitalizacji, z drugiej – poprzez efekt synergii wpływają na ożywienie i rozwój całej gminy, przyczyniając się w ten sposób do budowy pozycji konkurencyjnej gminy Czudec.

Dlatego wybór projektów przewidzianych do realizacji w ramach LPR jest nieprzypadkowy. Łączą one konieczność podjęcia wszechstronnych działań o charakterze rewitalizacyjnym skoncentrowanych na osiągnięciu wyznaczonych celów szczegółowych, a zatem zachowują wymogi wzajemnej komplementarności (przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania). Komplementarność jest jednym z nadrzędnych aspektów *Lokalnego Programu Rewitalizacji*.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023 komplementarność przestrzenna skupia się przede wszystkim na selekcji projektów, które skupione są na obszarze rewitalizacji i wprost wpływają na poprawę sytuacji społecznej. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i na tej podstawie określenie obszaru rewitalizacji oparte zostało o analizę wskaźnikową oraz konsultacje społeczne. Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne skupiają się z nimi ściśle powiązane, jednocześnie stanowiąc odpowiedź na podstawowe problemy, jakie zdefiniowano na tym terenie. Dzięki realizacji projektów pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli głównie mieszkańcy obszaru, ale także całej gminy, oraz osoby ją odwiedzające. Przyjęta formuła stanowić będzie narzędzie zapobiegania przenoszeniu się różnych problemów na dalsze obszary gminy. Potencjalnie dotyczyć to może problemów społecznych oraz środowiskowych i technicznych.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Projekty zawarte w dokumencie stanowią kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane we wszystkich sferach zróżnicowane problemy i wykorzystują potencjały wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Wykazane to zostało w powiązaniu każdego projektu ze zdiagnozowanymi problemami. Dzięki temu wszystkie projekty uzupełniające są komplementarne w oddziaływaniu całościowym na obszar rewitalizacji w aspekcie społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Takie podejście ma przeciwdziałać fragmentaryzacji działań koncentrując się na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru, które w tym przypadku spowodowane są głównie kumulacją wykluczenia społecznego oraz utratą pierwotnie pełnionych funkcji przez obszar rewitalizacji.

W związku z tym wykonana została pogłębiona analiza i diagnoza obszaru rewitalizacji we wszystkich aspektach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym.

Konieczne jest również określenie pożądanego stanu do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty rewitalizacyjne, dlatego została określona wizja (planowany efekt rewitalizacji) uwzględniająca specyfikę terenu. Parametryzacja efektów rewitalizacji określona została na poziomie celów rewitalizacji, ponieważ wizja określa zbiór poświadanych wartości do osiągnięcia po wdrożeniu założeń dokumentu.

Komplementarność problemowa wykazana została w tabeli poniżej, gdzie przedstawione zostały potrzeby rewitalizacyjne, odpowiadające im cele i kierunki działań oraz projekty w każdej sferze.

Poszczególne projekty realizują konkretne cele rewitalizacji i kierunki działań. Wszystkie kierunki działań i odpowiadające im projekty są powiązane problemowo oraz odnoszą się do wszystkich sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej rozwiązując zidentyfikowane problemy.

Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych płaszczyznach będą brane pod uwagę zaplanowane projekty rewitalizacyjne, aby zapewnić koordynację tematyczną i organizacyjno-techniczną działań administracji samorządowej. Ponadto ważne jest, że proces rewitalizacji realizuje założenia innych dokumentów strategicznych i planistycznych zarówno na szczeblu lokalnym, jak i powiatowym, regionalnym, krajowym czy europejskim.

Komplementarność problemowa – potrzeby rewitalizacyjne wraz z odpowiadającymi im celami rewitalizacji oraz zaplanowanymi projektami inwestycyjnymi i społecznymi				
SFERA	Potrzeba rewitalizacyjna	Cel rewitalizacji	Projekty inwestycyjne	Projekty społeczne
SPOŁECZNA	Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości podstawowych usług publicznych	2. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez tworzenie infrastruktury społecznej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych	1/ZI/2020	2,3
	Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym	2.3. Stworzenie miejsc dedykowanych różnym grupom użytkowników 2.4. Uporządkowanie przestrzeni publicznej pod kątem funkcjonalnym i estetycznym 2.5. Poprawa standardu świadczenia usług społecznych w tym edukacyjnych i kulturalnych	1/ZI/2020	2
GOSPODARCZA	Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji	1. Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej 1.1. Wzmocnienie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców 1.2. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej	1/ZI/2020	1

FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA	Uporządkowanie oraz stworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych sprzyjających aktywności mieszkańców	2. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez tworzenie infrastruktury społecznej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych	1/ZI/2020	2
TECHNICZNA	Zatrzymanie postępującej degradacji technicznej i/lub poprawa efektywności energetycznej budynków		1/ZI/2020	2
ŚRODOWISKOWA	Zwiększenie terenów zieleni urządzonej służących wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców		1/ZI/2020	2

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA

Rolę operatora rewitalizacji pełnić będzie Urząd Gminy Czudec. Takie rozwiązanie zapewni skuteczne zarządzanie programem rewitalizacji oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Operator rewitalizacji będzie pełnił rolę wykonawcą i zarządcą programu, jednak w celu zapewnienia jak największej efektywności działań realizacja zadań zlecona będzie odpowiednim jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu odpowiednie uprawnienia i kompetencje. Jednostką odpowiedzialną za realizację zadań ujętych w programie rewitalizacji będzie przede wszystkim Gmina Czudec, która będzie wspomagana przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji, np. zadania społeczne będą realizowane przy współpracy m.in. Ośrodka Kultury oraz Biblioteki Publicznej.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Lokalnym Program Rewitalizacji Gminy Czudec zwraca uwagę na ważne problemy społeczne, gospodarcze oraz funkcjonalno-przestrzenne. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych dotyczyły głównie niewielkich zadań związanych z poprawą przestrzeni gminnej na podstawie innych dokumentów planistycznych niż program rewitalizacji. Obecna perspektywa finansowa daje możliwość wzmocnienia i rozwoju przedsięwzięć o charakterze rewitalizacyjnym a także podejmowaniu działań na znacznie większą skalę. Zgodnie z logiką interwencji społecznej, inwestycyjnej i infrastrukturalnej przedmiotowe opracowanie stanowi kompleksowy program dotyczący wszystkich sfer życia społecznego, którego Gmina Czudec wcześniej nie posiadała.

We wcześniejszym okresie programowania, na obszarze rewitalizacji zrealizowano szereg działań o charakterze społecznym, gospodarczym, technicznym, przestrzenno-funkcjonalnym i środowiskowym. Pomimo obserwowanych pozytywnych efektów społecznych zrealizowanych już przedsięwzięć nadal istnieje potrzeba podejmowania dalszych działań, co potwierdza diagnoza obszaru rewitalizacji dokonana na potrzeby opracowania niniejszego programu rewitalizacji.

Zaplanowane do realizacji zadania rewitalizacyjne wraz ze zrealizowanymi już projektami (obejmującymi infrastrukturę kulturalną, sportowo-rekreacyjną, drogową) wypełniają cele rozwojowe Gminy w zakresie zabezpieczenia dostępu do infrastruktury społecznej dla mieszkańców z wykorzystaniem uwarunkowań i potencjałów przestrzennych gminy. Będą również uzupełniać zrealizowane już przy wsparciu środków Europejskiego Funduszu Społecznego działania skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach komplementarności międzyokresowej zaplanowane zadania inwestycyjne i społeczne wpisują się w następujące projekty zrealizowane na terenie Gminy Czudec:

LP.	NAZWA PROJEKTU	WARTOŚĆ PROJEKTU OGÓŁEM	KWOTA DOFINANSOWANIA/ %	PROGRAM	ROK
1	ŚRODOWISKO NATURALNE NASZYM SKARBEM-CHROŹMY GO TWORZĄC OPTIMALNY SYSTEM ZBIÓRKI ODPADÓW (ZAKUP MIKRO-ŚMIECIARKI DO WYWOZU ŚMIECI Z TERENU GMINY CZUDEC)	339 160,00	200 000,00/ 75%	PROW 20072013	2010
2	BUDOWA UJĘCIA WODY WRAZ ZE STACJĄ UZDATNIANIA DLA POTRZEB GMINY CZUDEC ORAZ SIECIĄ WODOCIĄGOWĄ DLA MIESZKAŃCÓW ZACHODNIEJ CZĘŚCI GMINY	6 635 729,60	4 000 000,00/ 75%	PROW 2007- 2013	2011

3	BUDOWA OŚWIETLENIA ULICZNEGO W MIEJSCOWOŚCI WYŻNE	152 865, 35	50 281, 00/ 75%	PROW 2007-2013	2010
4	BUDOWA OŚWIETLENIA ULICZNEGO W CENTRUM MIEJSCOWOŚCI BABICA	199 413, 27	59 123, 00/ 75%	PROW 2007-2013	2010
5.	BUDOWA OŚWIETLENIA ULICZNEGO W PSTRĄGOWEJ	216 382,96	133 022,00/ 75%	PROW 2007-2013	2010
6.	UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ GMINY CZUDEC	8 331 754,20	3 858 119,26/ 49,50%	RPO WP 2007-2013	2010
7.	UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNEJ GMINY CZUDEC	1 535 345,91	1 074 742,14/ 70%	RPO WP 2007-2013	2010
8	BUDOWA CENTRUM SPORTU I REKREACJI GMINY CZUDEC – ETAP II (WIDOWNIA, BOISKA DO SIATKÓWKI, BOISKO DO PIŁKI NOŻNEJ, KORT TENISOWY)	1 094 455, 56	500 000,00/ 75%	PROW 2007-2013	2012
9	REMONT GMINNEGO TARGOWISKA W MIEJSCOWOŚCI CZUDEC	51 388, 86	31 334, 00/ 75%	PROW 2007-2013	2012
10	BUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ ORAZ POMPOWNI SIECIOWEJ DLA MIESZKAŃCÓW ZACHODNIEJ CZĘŚCI GMINY CZUDEC – III ETAP	1 014 039, 14	701 326,31/ 70%	RPO WP 2007-2013	2012
11	„Przedszkole –skarbnica przyszłości”	99 960,00	98 460,00 zł	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	2012
12	„Przedszkole- krainą radości”	98 860,00	97 360,00	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	2012
13	„Czas na aktywność w Gminie Czudec”	240 000,00	214 800,00	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	2012

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Przedsięwzięcia realizowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023 będą finansowane z różnych źródeł: środków publicznych oraz prywatnych. Jednocześnie zaplanowano finansowanie poszczególnych przedsięwzięć zgodnie z zasadą dodatkowości przy wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych (RPO WP na lata 2014 – 2020, PO IŚ itp.) oraz programów krajowych. Taki montaż finansowy, uwzględniający różne metody pozyskiwania środków finansowych, wskazuje wprost na komplementarność przyjętych rozwiązań.

Współfunkcjonowanie zaplanowanych projektów w ramach LPR, które są względem siebie komplementarne, zakłada skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszarów zdegradowanych, co jest ważnym warunkiem sukcesu całego procesu.

*Komplementarność projektów EFRR planowanych do finansowania
w ramach działania 6.5.RPO WP 2014-2020 i projektów EFS*

LP.1.		
Projekt planowany do finansowania w ramach działania 6.5 RPO WP 2014-2020	Projekt planowany do finansowania z EFS	
Tytuł projektu:	Tytuł projektu:	Źródło finansowania:
<p><i>Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Rewitalizacja miejscowości Czudec prowadząca do jego społeczno-gospodarczego i przestrzennego rozwoju.</i></p> <p>Projekt obejmuje realizację zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rewitalizacja Rynku w miejscowości Czudec 2. Budowa „Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej” 3. Rozbudowa szkoły podstawowej w Czudca 	<p><i>Wsparcie rozwoju gospodarczego i zawodowego mieszkańców gminy</i></p>	<p><i>EFS RPO WP 2014-2020 Oś VII Dz. 7.7.</i></p>
	<p><i>Aktywny Senior w Gminie Czudec- Centrum Rozwoju Społecznego dla Seniorów z Gminy Czudec</i></p>	<p><i>EFS RPO WP 2014-2020 Oś VIII Dz. 8.8.</i></p>
	<p><i>Wspieranie edukacji dzieci z terenu Gminy Czudec</i></p>	<p><i>EFS RPO WP 2014-2020 Oś 9 Dz. 9.2.</i></p>
Miejsce realizacji: miejscowość Czudec		
<p><u>Opis wpływu projektów na sytuację kryzysową w szczególności w sferze społecznej</u></p> <p>Poprawa dostępu do usług społecznych (w tym środowiskowych, opiekuńczych, zdrowotnych) dla różnych grup społecznych, w szczególności dzieci i młodzieży oraz osób w wieku senioralnym zamieszkujących obszar rewitalizacji wskazany w LPR dla Gminy Czudec, jak również zamieszkujących pozostałą część Gminy.</p> <p>W rewitalizowanej przestrzeni możliwe będzie prowadzenie działań służących wzmocnieniu procesu integracji wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej, oraz aktywizacji społecznej mieszkańców.</p> <p>Zagospodarowana przestrzeń (Rynek) stwarza także możliwości rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców obszarów rewitalizacji, których dużym problemem jest bezrobocie będące przyczyną wielu problemów społecznych rodzin mieszkających na terenie miejscowości Czudec.</p>		
<p><u>Uzasadnienie niezbędności projektów dla realizacji założonych celów programu rewitalizacji</u></p>		

Projekty wpisują się w następujące cele rewitalizacyjne:

Cel 1. Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej

Cel szczegółowy:

- 1.1. Wzmocnienie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców
- 1.2. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej
- 1.3. Wzrost poziomu życia mieszkańców
- 1.4. Wzmocnienie gospodarcze obszarów rewitalizacji
- 1.5. Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna mieszkańców
- 1.6. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości
- 1.7. Aktywizacja zawodowa mieszkańców

Cel 2. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez tworzenie infrastruktury społecznej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych

Kierunki działań:

- 1) kompleksowym wsparciem osób wykluczonych i/lub zagrożonych ubóstwem oraz pomocą osobom uzależnionym, zamieszkującym na obszarze rewitalizacji;
- 2) zwiększeniem zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji;
- 3) podniesieniem poziomu edukacji i stworzeniem możliwości do rozwoju zawodowego ludzi młodych;
- 4) zapewnianiem udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym;
- 5) zwiększeniem dostępności oraz poprawą jakości usług publicznych;
- 6) przeciwdziałaniem bezrobociu i zwiększaniem możliwości zatrudnienia;
- 7) budowaniem tożsamości lokalnej i wzmocnieniem więzi społecznych;
- 8) zwiększeniem przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie handlu i usług;
- 9) wspieraniem rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji

Opis komplementarności projektów

Realizacja projektu finansowanego w ramach EFRR ma na celu stworzenie bazy do realizacji kluczowych z punktu widzenia działań rewitalizacyjnych projektów o charakterze miękkim:

1. *Wsparcie rozwoju gospodarczego i zawodowego mieszkańców gminy* (RPO WP 2014-2020 Oś 7, działanie 7.7, środki EFS).

Pomoc dla podmiotów w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w sposób bezpośredni wpłynie na wzrost poziomu przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji oraz przyczyni się do zmniejszenia zdiagnozowanych negatywnych zjawisk tj. bezrobocia, jak również poprawy wskaźników działalności gospodarczej. Obok samozatrudnienia nowo powstałe podmioty będą generować dodatkowe miejsca pracy co dodatkowo wpłynie na ograniczenie bezrobocia.

Komplementarność: prace rewitalizacyjne Rynku w tym min. remont istniejącego budynku handlowo-usługowego z tablicą informacyjno-promocyjną stworzą miejsca do handlu wyrobami lokalnymi i prezentacji i produktów lokalnych dla obecnych i nowo utworzonych firm lokalnych.

2. *Aktywny Senior w Gminie Czudec- Centrum Rozwoju Społecznego dla Seniorów z Gminy Czudec* (RPO WP na lata 2014-2020; Oś 8, Działanie 8.8 środki EFS).

Celem projektu jest zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych dla osób starszych. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego RPO WP na lata 2014-2020 oraz Strategii ZIT ROF.

Planuje się stworzenie w *Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej w Czudcu* miejsca świadczenia usług społecznych – świetlicę dla osób starszych. Świetlica będzie prowadziła grupowe zajęcia aktywizujące oraz podtrzymujące sprawność i zainteresowania uczestników. Uczestnicy wspomagani będą również w wykonywaniu podstawowych czynności życia codziennego, np. przy spożywaniu posiłków, o ile wymaga tego poziomu ich niesamodzielności lub stan zdrowia. W szczególności działania będą się koncentrowały na:

- Umożliwieniu rozwijania aktywności w środowisku seniorów poprzez animowanie działań i wspieranie inicjatyw oddolnych, udział w konkursach i projektach,
- Organizowanie cyklicznych spotkań tematycznych o charakterze informacyjno-edukacyjnym dla środowiska osób w wieku poprodukcyjnym (np. zdrowie, bezpieczeństwo, międzypokoleniowa wymiana wiedzy, spotkania autorskie z ciekawymi osobowościami itp.),
- Organizowanie zajęć praktycznych z różnych dziedzin (np. aktywność fizyczna, informatyka, edukacja finansowa, zdrowe żywienie i kulinaria itp.)
- Realizacja tego typu działań da możliwość rozwoju osobistego osób starszych, większą identyfikację ze swoją miejscowością, wzrost aktywności społecznej co przyczyni się do osiągnięcia celów rewitalizacji,

Projekt będzie realizowany w oparciu o zasoby techniczne dostępne na terenie miejscowości Czudec, a więc *Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej w Czudcu*. W planowanej inwestycji - czyli budowie obiektu wielofunkcyjnego (Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej w Czudcu) przeznaczonego głównie na potrzeby min. kultury i opieki społecznej zostanie powstanie świetlica seniora, kilka pomieszczeń ze stosownym wyposażeniem które będą służyły jako miejsce warsztatów tematycznych, zaplecze kuchenne wykorzystywane do warsztatów kulinarnych zdrowego żywienia, duża sala do zajęć ruchowych, w tym o charakterze rehabilitacyjnym lub aerobowych, czy też rozwijania zainteresowań np. tanecznych. Sala widowiskowa będzie służyła jako zaplecze rozwijania zainteresowań artystycznych w zakresie kina, teatru, kabaretu i innych aktywności, do których niezbędna jest sala z miejscami siedzącymi i stałą sceną.

Rezultaty projektu określone będą za pomocą wskaźnika rezultatu określonego w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WP na lata 2014-2020 dla Działania 8.8 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

3. Wspieranie edukacji uzdolnionych dzieci Gminy Czudec(RPO WP 2014-2020 Oś.9 . Działania 9.2. **Poprawa jakości kształcenia ogólnego**).

W ramach projektu prowadzone będą działania ukierunkowane podnoszenie kompetencji uczniów w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej . W szczególności działania będą się koncentrowały na:

- realizacji dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
- realizacji różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów, w tym zdolności składające się na umiejętność uczenia się tj. pamięć, logiczne i strategiczne myślenie, zdolność do koncentracji uwagi oraz umiejętność planowania, np. zajęcia szachowe, gry symulacyjne, itp.,
- organizacji kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów,
- wykorzystaniu narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach

2007-2013 w ramach PO KL.

Wychodząc naprzeciw zdiagnozowanym problemom w zakresie poziomu edukacji planuje się podniesienie standardu bazy lokalowej do prowadzenia edukacji w budynku szkoły w Czudcu oraz w części przeznaczonyj na działalność ośrodka kultury oraz na sali widowiskowej w wielofunkcyjnym budynku *Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej*, prowadzenie zajęć w celu osiągnięcia założonych celów edukacyjnych w Czudcu zaplanowanych poprzez realizację (EFS) Działania 9.2.

Realizacja założonych w niniejszym projekcie celów będzie możliwa tylko w oparciu o zasoby infrastrukturalne. Obecnie na obszarze rewitalizowanym nie ma odpowiedniego zaplecza lokalowego i sprzętowego do prowadzenia skutecznej rewitalizacji edukacyjnej, w tym zwiększenia zakresu zajęć podnoszących kompetencje uczniów.

Zarówno przeprowadzenie prac modernizacyjnych w budynku szkoły w Czudcu oraz powstanie wielofunkcyjnego budynku *Centrum* jest niezbędne do przeprowadzenia działań w ramach EFS. Projekt pn. „*Wspieranie edukacji dzieci z terenu Gminy Czudec*” planowany do realizacji w ramach Działania 9.2. jest komplementarny z zadaniem „*Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Rewitalizacja miejscowości Czudec prowadząca do jego społeczno-gospodarczego i przestrzennego rozwoju*”.

Wyżej wymienione przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach EFS i EFRR wzajemnie się uzupełniają i łącznie oddziałują na zdiagnozowany obszar problemowy, a także są odzwierciedleniem określonych w LPR dla Gminy Czudec celów szczegółowych rewitalizacji przedmiotowego obszaru miejscowości Czudec. Realizacja działań o charakterze infrastrukturalnym jest niezbędna do realizacji działań o charakterze społecznym.

Komplementarność projektów EFRR PLANOWANYCH DO FINANSOWANIA W RAMACH DZIAŁANIA 6.5.RPO WP 2014-2020 i projektów EFS została także przedstawiona **szczegółowo w kartach projektów**.

9. SYSTEM WDRAŻANIA LPR

Do głównych zadań Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Czudec należy m.in. powołanie do funkcjonowania Zespołu (Zespołu ds. wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023,- zostanie powołany w 1 kw.2018r.) odpowiedzialnego za koordynowanie i zarządzanie rewitalizacją w ramach struktur Gminy Czudec.

Zespół ten będzie odpowiadał za wykonanie następujących działań:

- zorganizowanie systemu sterowania i zarządzania procesem,
- prowadzenie akcji promocyjnej rewitalizacji,
- składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz zapewnienie środków w budżecie gminy,
- stworzenie struktur organizacyjnych umożliwiających współpracę pomiędzy partnerami Programu Rewitalizacji,
- opracowanie systemu monitorowania Programu Rewitalizacji przez społeczność lokalną.

Kolejnym etapom Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy powinna towarzyszyć transparentność dla stworzenia przestrzeni wymiany informacji oraz opinii o poszczególnych działaniach i prowadzonych akcjach (w formie spotkań, publikacji w miejscowej prasie, stworzeniu platformy internetowej).

Zespół koordynujący Program Rewitalizacji powinien umożliwić prowadzenie:

- doradztwa dla właścicieli prywatnych i zbiorowych;
- warsztatów włączających w proces decyzyjny społeczność lokalną i fachowców różnych dziedzin;

- budowania tożsamości lokalnej z Programem Rewitalizacji.

Oddziaływanie Programu Rewitalizacji powinno spełniać nie tylko działania merytoryczne, ale również podnosić społeczne utożsamianie się z kierunkami i działaniami prowadzonymi przez Zespół koordynujący samym procesem.

Planowane zadania będące pojedynczymi elementami układać się muszą w kolejne kroki, które doprowadzić mają do polepszenia życia mieszkańców i stworzenia nowej przestrzennej wartości gminy.

Ponieważ finansowanie koncepcji obszaru operacyjnego Gminy Czudec nie pokryje wszystkich potrzeb, konieczne będzie w następnym etapie programowania rewitalizacji przygotowanie realnego programu finansowania, w tym kompleksowego pakietu finansowego z różnych puli programów pomocowych i własnych, tak, aby możliwe stało się zrealizowanie zamierzonych przedsięwzięć. Przewiduje się źródła wsparcia finansowego rewitalizacji z różnych środków – funduszy strukturalnych UE 2014-2020, PPP, budżetu gminy, regionu, pożyczek i kredytów, obligacji, a także środków własnych lokalnych partnerów, których projekty zostały ujęte w programie.

Bezwzględny priorytet w realizacji otrzymają projekty dofinansowane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej 2014-2020, dotacji i środków zewnętrznych.

Dla skutecznego monitorowania należy:

- ⇒ Określić wskaźniki zasadnicze dla rewitalizacji gminy. Dzięki temu uzyskamy parametry początkowe, od których będzie można rozpocząć przygotowanie bazy danych pierwotnych, umożliwiających określenie wskaźników kontroli skuteczności realizacji,
- ⇒ Zarejestrować pierwotny obraz struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, aby zobrazować przemiany, jakie zajądą w trakcie rewitalizacji. Stanowić on będzie podstawę określenia wskaźników pomiaru rozwoju rewitalizacji.

W celu efektywnego przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych w Gminie Czudec, monitorowane będą wydatki, jak i efekty rzeczowe przedsięwzięć przez realizatorów projektów. Monitorowanie to winno obejmować zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych opisujących postęp i efekty realizowanego projektu. Monitoring finansów pozwoli na zebranie informacji o finansowych aspektach realizacji programu. Ponadto przynajmniej raz w roku powinna być dokonywana kontrola społeczna będąca monitoringiem społecznym nad przebiegiem działań rewitalizacyjnych.

Promowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla dotarcia do szerokiego grona partnerów projektów. W ramach promocji zostaną wykorzystane następujące sposoby przekazywania informacji:

- strona internetowa Urzędu Gminy Czudec; zawierająca informacje o LPR, ujętych w nim projektach, wkładzie Unii Europejskiej w realizowane przedsięwzięcia,
- plakaty, biuletyny i foldery o wykonywaniu konkretnych zadań, spotkania z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi w projektach.

9.1. Zasady współpracy pomiędzy sektorem publicznym, społecznym i gospodarczym

Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na wyznaczonych zdegradowanych obszarach nie ma szans powodzenia bez udanej współpracy pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym.

W związku z tym określenie zasad i sposobów współuczestnictwa wszystkich interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, ograniczenia występowania konfliktów oraz kosztów ich rozwiązywania, a także jest podstawą tworzenia się współczesnych form samoświadomości społecznej.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec* odbywać się będzie w kilku zintegrowanych wymiarach:

1. **MERYTORYCZNYM** – poprzez wspólne podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów, realizowane przede wszystkim na poziomie Zespołu ds. wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023, tj. na zaproszenie Przewodniczącego Zespołu przedstawiciele sektora gospodarczego i społecznego będą każdorazowo brali udział w jego cyklicznych spotkaniach.
2. **ORGANIZACYJNYM** – polegającym na angażowaniu specyficznych i unikalnych zasobów oraz kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu podczas realizacji wspólnych projektów.
3. **FINANSOWYM** – opierającym się na współudziale finansowym wszystkich partnerów poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć i wykorzystanie koncepcji partnerstwa publiczno-privatnego.

Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego oprócz wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej, ma określone podstawowe zasady, stanowiące fundament wspólnych działań:

- respektowanie własnych potrzeb, możliwości i dążenie do osiągnięcia kompromisu,
- przejrzystość podejmowanych działań,
- otwarty dialog z mieszkańcami gminy.

Współpraca pomiędzy Partnerami *Lokalnego Programu Rewitalizacji* ma na celu:

- wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku wspólnych i spójnych projektów akceptowanych i wspieranych przez wszystkich uczestników;
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców;
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów.

9.2. Monitoring i oczekiwane wskaźniki osiągnięć

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej i efektywnej realizacji założeń Programu Rewitalizacji ma system monitoringu skuteczności działań oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu dokumentu.

Za wdrożenie założeń Programu odpowiedzialny będzie Wójt, zaś do pomocy we właściwym wdrożeniu projektów będzie dysponował aparatem wykonawczym, w postaci merytorycznych pracowników Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych Gminy i jednostek zależnych, zgodnie z ich zakresem odpowiedzialności oraz powołanym Zespołem ds., Rewitalizacji, którego głównym zadaniem jest bieżący monitoring realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Bieżący monitoring, polega na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów i realizacji całego programu, mając na celu zapewnienie zgodności realizacji projektów z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami Programu.

Monitorowanie obejmować będzie zarówno finansowe, jak i rzeczowe aspekty wdrażania dokumentu. Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków.

9.2.1. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ w zakresie realizacji projektów na obszarach rewitalizacyjnych.

Ze względu na stan przygotowania projektów, które wymagają doprecyzowania, wskaźniki określone niżej mają wartość szacunkową i mogą ulec wahaniom. Część wskaźników (szczególnie rezultatu)

zostanie osiągnięta w długim okresie czasu dlatego też zostaną one określone szczegółowo przy opracowaniu poszczególnych projektów. Zrealizowane projekty inwestycyjne będą analizowane między innymi pod kątem osiągniętych n/w wskaźników. Zgodnie z wymogami EFRR, każdy projekt musi mieć zgodnie z zasadą trwałości określone wskaźniki monitorowania, czyli wskaźniki produktu i rezultatu. Wskaźniki te służą do oceny każdego projektu w trzech fazach:

- **I faza – realizacji,**
- **II faza – zamknięcia inwestycji,**
- **III faza – 2023 rok**

Wskaźniki produktu – projekty inwestycyjne				
WSKAŹNIK PRODUKTU	ŹRÓDŁO DANYCH	JEDN. MIARY	ROK 2017	STAN NA ROK 2023 – wskaźnik docelowy
Obszar poddany rewitalizacji - Powierzchnia zagospodarowanego obszaru	Protokoły odbioru prac	ha	0	0,68
Powierzchnia powstałych budynków [m ²]	Protokoły odbioru prac	M2	0	975

Wskaźniki produktu – projekty nie inwestycyjne				
WSKAŹNIK PRODUKTU	ŹRÓDŁO DANYCH	JEDN. MIARY	ROK 2013	STAN NA ROK 2023 – wskaźnik docelowy
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	Protokoły z realizacji projektu, listy obecności	szt.	0	20
Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie	Protokoły z realizacji projektu, listy obecności	szt.	0	1

Wskaźniki rezultatu – projekty inwestycyjne				
WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO DANYCH	JEDN. MIARY	ROK 2017	STAN NA ROK 2023 – wskaźnik docelowy
Liczba nowych budynków	Protokoły odbioru prac	Szt.	0	2
Wskaźniki rezultatu – projekty nieinwestycyjne				
WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO DANYCH	JEDN. MIARY	ROK 2017	STAN NA ROK 2023 – wskaźnik docelowy
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	Protokoły z realizacji projektu, listy obecności	Osoba	0	1
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia (os)	Protokoły z realizacji projektu, listy obecności	szt.	0	20
Liczba szkół, w których pracownice przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	Protokoły z realizacji projektu, listy obecności	szt.	0	1
Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	Protokoły z realizacji projektu, listy obecności	szt.	0	10

oprac. Własne

9.2.2. Programu Rewitalizacji Gminy Czudec 2017-2023.

Główne oddziaływania (w całym okresie realizacji Programu)

Założenia LPR		Wartość bazowa – 2014 rok	Źródło danych/częstotliwość pomiaru	Wartość docelowa – 2023 rok
Cel strategiczny 1 Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	0,56	<i>CEIG Raz na 3 lata i na koniec programu przy ewaluacji</i>	Wzrost o 3%
Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez tworzenie infrastruktury społecznej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	-0,14	<i>UG Czudec Raz na 3 lata i na koniec programu przy ewaluacji</i>	Wzrost o 5%

9.2.3. Ewaluacja

Ocena (ewaluacja) Programu Rewitalizacji pozwala oszacować oddziaływanie samego Programu, jak i pomocy publicznej, w tym pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w odniesieniu do założonych celów. Wyniki oceny powinny zostać wykorzystane w celu jak najlepszego dopasowania realizowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb oraz najbardziej efektywnego wydatkowania środków. Ocena udziela odpowiedzi na pytanie o celowość, trafność i wartość dodaną interwencji planowanej, przeprowadzanej lub zakończonej. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowość raportowania przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania Programu. Ocena taka bada sam program i jego efekty długotrwałe, czyli oddziaływania. Wiąże się zatem z przedstawionym wyżej monitoringiem rzeczowym. Proponuje się, by system i rodzaje oceny Programu odpowiadały metodologii ogólnie stosowanej metodologii oceny i systemu sprawozdawczości programów finansowanych ze środków UE.

Ocena wszystkich projektów rewitalizacyjnych zostanie dokonana przy współudziale wszystkich interesariuszy rewitalizacji oraz w oparciu o opracowanie ewaluacji ex-post, czyli na zakończenie obowiązywania dokumentu, i będzie brała pod uwagę następujących 5 kryteriów ewaluacyjnych:

1. SKUTECZNOŚĆ (ang. *effectiveness*) – kryterium pozwalające ocenić w jakim stopniu osiągnięte zostały cele dokumentu zdefiniowane na etapie planowania.
2. EFEKTYWNOŚĆ (ang. *efficiency*) – kryterium pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów.

3. UŻYTECZNOŚĆ (ang. *utility*) – kryterium pozwalające ocenić do jakiego stopnia oddziaływanie programu odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej.
4. TRAFNOŚĆ (ang. *relevance*) – kryterium pozwalające ocenić do jakiego stopnia cele programu odpowiadają potrzebom i priorytetom wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizowanego.
5. TRWAŁOŚĆ (ang. *sustainability*) – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

9.2.4. Aktualizacja

Zakłada się, że proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co wymusza konieczność założenia okresowej aktualizacji LPR oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia takich okoliczności.

Aktualizacja, o ile zaistnieją ku niej odpowiednie przesłanki, dokonywana będzie co najmniej raz w roku wraz z przedłożeniem Radzie Miejskiej sprawozdania z realizacji Programu.

Procedura okresowej aktualizacji LPR obejmuje następujące kroki:

- zainteresowane podmioty, działające na obszarach wskazanych do rewitalizacji w ramach Programu lub zainteresowane podjęciem takiej działalności, w zakresie przyczyniającym się do realizacji celów rewitalizacji, zgłaszają swoje propozycje w formie pisemnej do Wójta ,
- Wójt po konsultacjach z właściwymi referatami Urzędu Gminy, oraz po zapoznaniu się z opinią Zespołu ds. wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji dokonuje weryfikacji zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego działania bądź innej proponowanej zmiany do Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- odpowiedni referat Gminy raz do roku przygotowuje dla Wójta propozycje zmian lub aktualizacji Programu,
- jeżeli planowane zmiany wymagają: włączenia do LPR nowych projektów, modyfikacji założonych celów bądź też wyznaczonych kierunków działań warunkujących powodzenie rewitalizacji – Wójt podejmuje decyzję o przystąpieniu do aktualizacji *Lokalnego Programu Rewitalizacji*.

10. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW W PROCES REWITALIZACJI

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017 – 2023 został opracowany metodą partycypacji społecznej przy dużym zaangażowaniu mieszkańców Gminy, a także radnych, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz liderów opinii publicznej. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych a także świadomości i gotowości działania na obszarach objętych Programem Rewitalizacji.

a. I Konsultacje społeczne 17.02-28.02.2017r.

W procesie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji zasadniczym był udział interesariuszy, wszystkich osób i instytucji, które są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów na obszarze rewitalizacji. Dzięki aktywności interesariuszy możliwa była rzetelna diagnoza Gminy Czudec, pozwalająca wyznaczyć obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, nie tylko na podstawie danych statystycznych, ale także przy aktywnym udziale społeczności lokalnej. Opinie mieszkańców pomogły określić problemy oraz możliwości i korzyści wynikające z przeprowadzenia rewitalizacji. Podczas konsultacji społecznych zbierano także karty zadań rewitalizacyjnych.

W ankiecie, którą zorganizowano na potrzeby procesu przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023 wzięło udział 252 osoby dorosłe, w tym: pracownicy sektora prywatnego – 55 osoby, urzędnicy i pracujący w organizacjach społecznych – 78 osób, bezrobotni i emeryci – 63 osoby, przedsiębiorcy – 25 osoby. 31 osób nie opowiedziało się za żadną z podanych kategorii dotyczącej zawodów.

Skutecznym sposobem komunikacji bezpośredniej są różnego rodzaju seminaria, konferencje, warsztaty. Za ich pomocą można dotrzeć do dużej grupy potencjalnych partnerów, a forma tego rodzaju komunikacji wspiera obustronny przepływ informacji i sugestii. W ten sposób można na bieżąco informować lokalną społeczność o możliwościach pozyskiwania finansowania inwestycji ze środków zewnętrznych, które przyczynią się m.in. do rozwoju gospodarczego regionu. W związku z tym na terenie Gminy Czudec zorganizowano spotkania konsultacyjne dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, jednostek organizacyjnych działających na terenie gminy, przedsiębiorców, stowarzyszeń, uczniów lokalnych szkół oraz wszystkich zainteresowanych mieszkańców.

Podczas spotkań uczestnicy uzupełniali kwestionariusze SWOT, oznaczali na mapie proponowane obszary rewitalizacji, a także wskazywali zadania inwestycyjne i społeczne, które miałyby na celu poprawę jakości życia w Gminie Czudec. Obywatele bardzo poważnie potraktowali tą formę partycypacji i licznie stawili się na spotkaniu. Podczas konsultacji omawiano i dyskutowano na temat projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023.

Wyniki badań ankietowych:

1. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADAŃ LIDERÓW OPINII PUBLICZNEJ, MIESZKAŃCÓW I INTERESARIUSZY REWITALIZACJI:

Wśród beneficjentów ankiety 57% stanowiły kobiety, a 43% mężczyźni.

WÓJT GMINY
CZUDEC
ul. Piłsudskiego

Czudec, 17.02.2017 r.

Ogłoszenie

W związku z przystąpieniem Gminy Czudec do sporządzenia "Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023" zapraszamy do składania kart zadań społecznych oraz inwestycyjnych proponowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. Karty zadań można pobrać, wypełnić oraz złożyć osobiście w Urzędzie Gminy (pok. nr 4) lub przesłać w wersji elektronicznej na adres zestaw@czudec.pl w terminie do 20 lutego 2017 r.

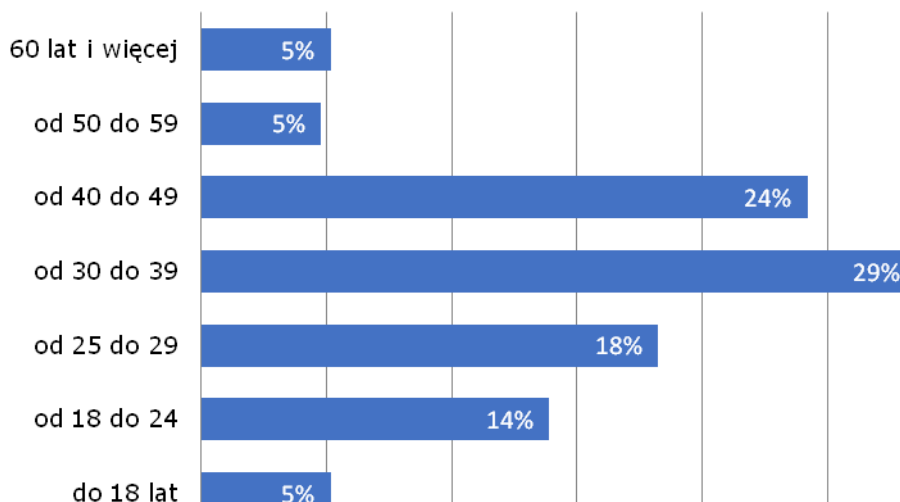
Karty zadań inwestycyjnych może złożyć każdy beneficjent zarejestrowany na terenie gminy lub dysponujący prawem własności do terenu, na którym chce realizować inwestycje.

Karty zadań społecznych mogą składać organizacje pozarządowe, instytucje kultury, GDPS, Wójci Gminy i inni organizatorzy danego przedsięwzięcia, biorąc na siebie obowiązek organizacji tego przedsięwzięcia w ramach programu rewitalizacji.

W obydwu przypadkach (zadania inwestycyjne, zadania społeczne) karty zadań nie mogą zgłaszać osoby fizyczne.

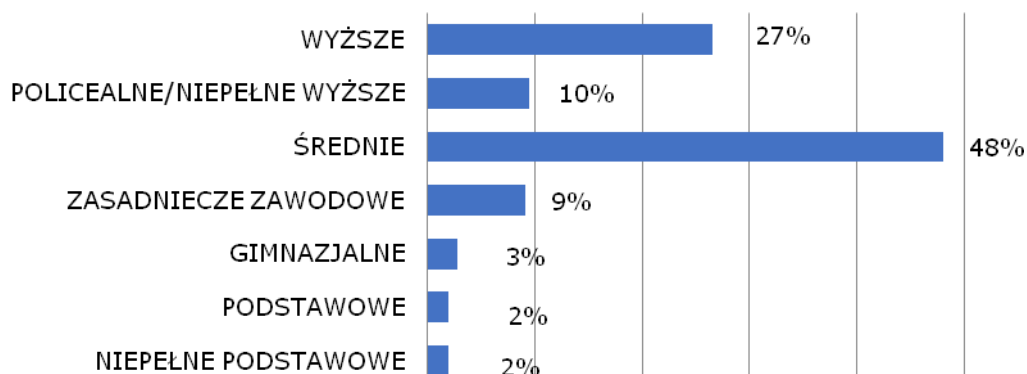
Wójt Gminy Czudec

Wiek

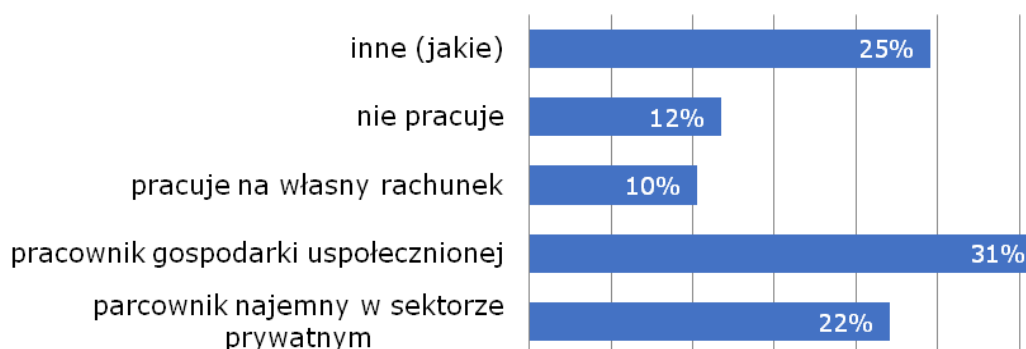
Najwięcej badanych obejmował przedział wiekowy 30-39 lat (29%), następnie 40-49 lat (24%) i 25-29 lat (18%).

Wykształcenie

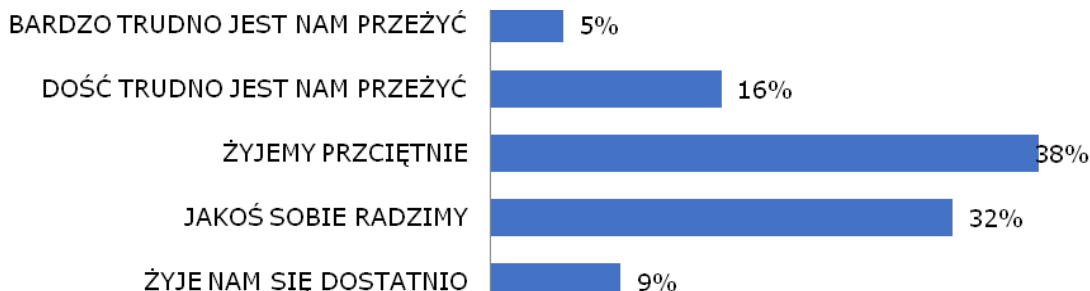

Wśród ankietowanych najczęściej osób ma wykształcenie średnie (48%), kolejno wyższe (27%) i policealne/niepełne wyższe (10%).

Struktura zatrudnienia

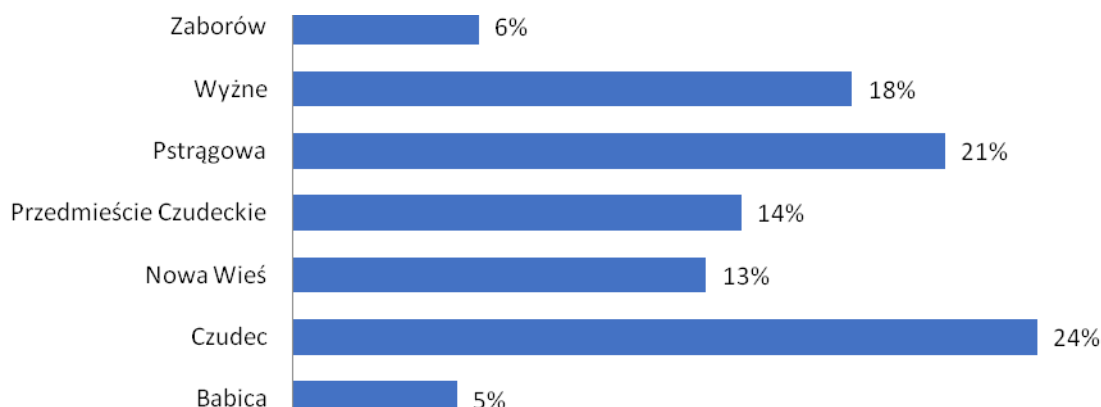

Najwięcej ankietowanych pracuje w sektorze gospodarki uspołecznionej (31%). Następnie 25% ankietowanych podaje inny rodzaj zatrudnienia (w tym rencista/ emeryt), a 22% ankietowanych pracuje jako pracownik najemny w sektorze prywatnym.

Największa liczba ankietowanych określa swój poziom życia słowami „żyjemy przeciętnie” (38%) oraz „jakoś sobie radzimy” (32%). Tylko 9% ankietowanych twierdzi, że „żyje im się dostatnio”, a 5% że „bardzo trudno jest im przeżyć”.

Miejsce zamieszkania ankietowanych:

Najwięcej ankietowanych to mieszkańcy miejscowości Czudec (24%), kolejno 21% mieszka w Pstrągowej, a 18% w Wyżnem.

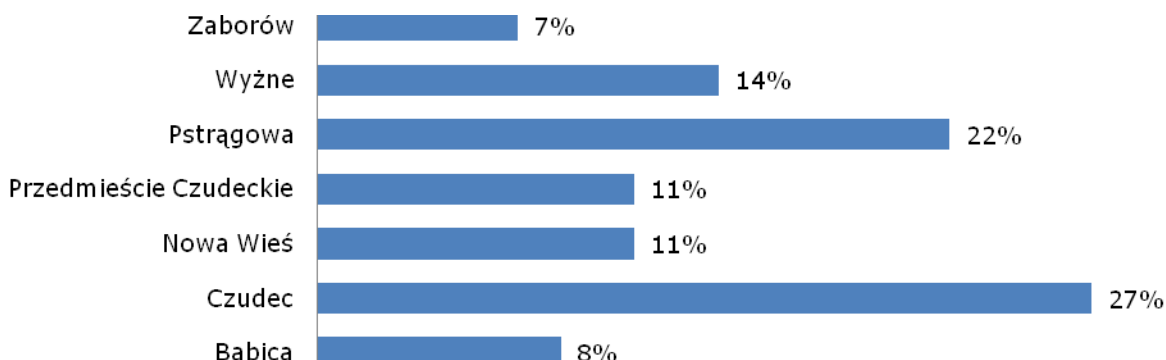
ANALIZA POSZCZEGÓLNYCH PYTAŃ, ZAWARTYCH W ANKIETACH, PRZEDSTAWIA SIĘ NASTĘPUJĄCO:

1. Czy Pana(i) zdaniem, gminie potrzebny jest program ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego w postaci PROGRAMU REWITALIZACJI dla GMINY Czudec na lata 2017-2023?

Zdecydowana większość ankietowanych uważa, że Gminie Czudec potrzebny jest program rewitalizacji.

2. Jaki obszar gminy powinien być Pana(i) zdaniem poddany procesowi rewitalizacji?

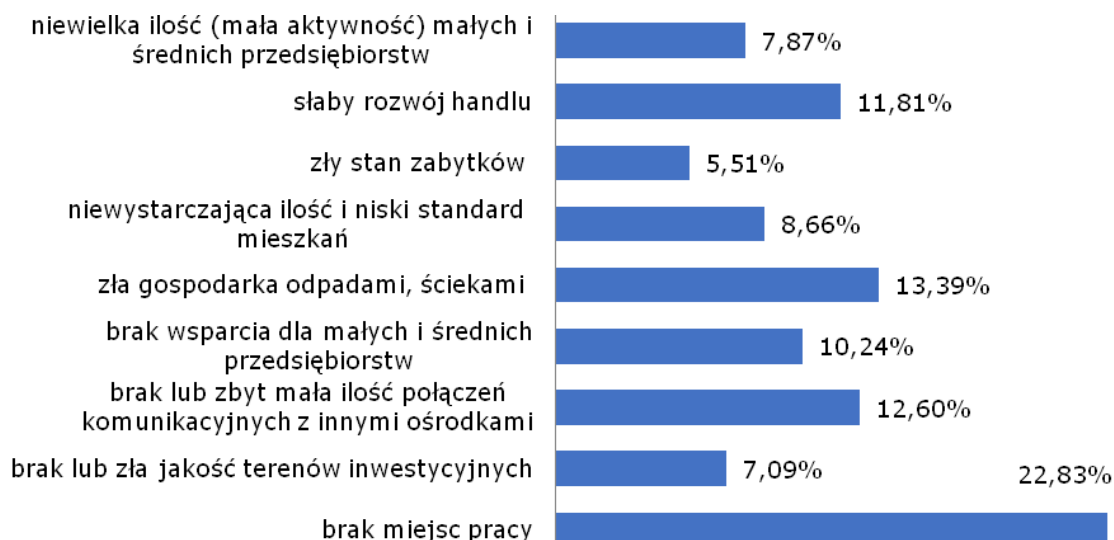
Według ankietowanych obszar, który powinien być poddany rewitalizacji w pierwszej kolejności to: Czudec (27%), Pstrągowa (22%), Wyżne (14%).

3. Dlaczego Pana(i) zdaniem ten obszar, gminy jest zdegradowany?

Największa liczba ankietowanych uważa, że obszar gminy jest zdegradowany przede wszystkim z powodu braku miejsc pracy (18,87%) oraz złego stanu dróg i komunikacji (12,21%).

4. Jakie problemy ekonomiczne, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

Największym problemem ekonomicznym dla ankietowanych jest brak miejsc pracy (22,83%), a kolejno zła gospodarka odpadami, ściekami (13,39%) oraz zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami (12,60%).

5. Jakie problemy społeczne, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

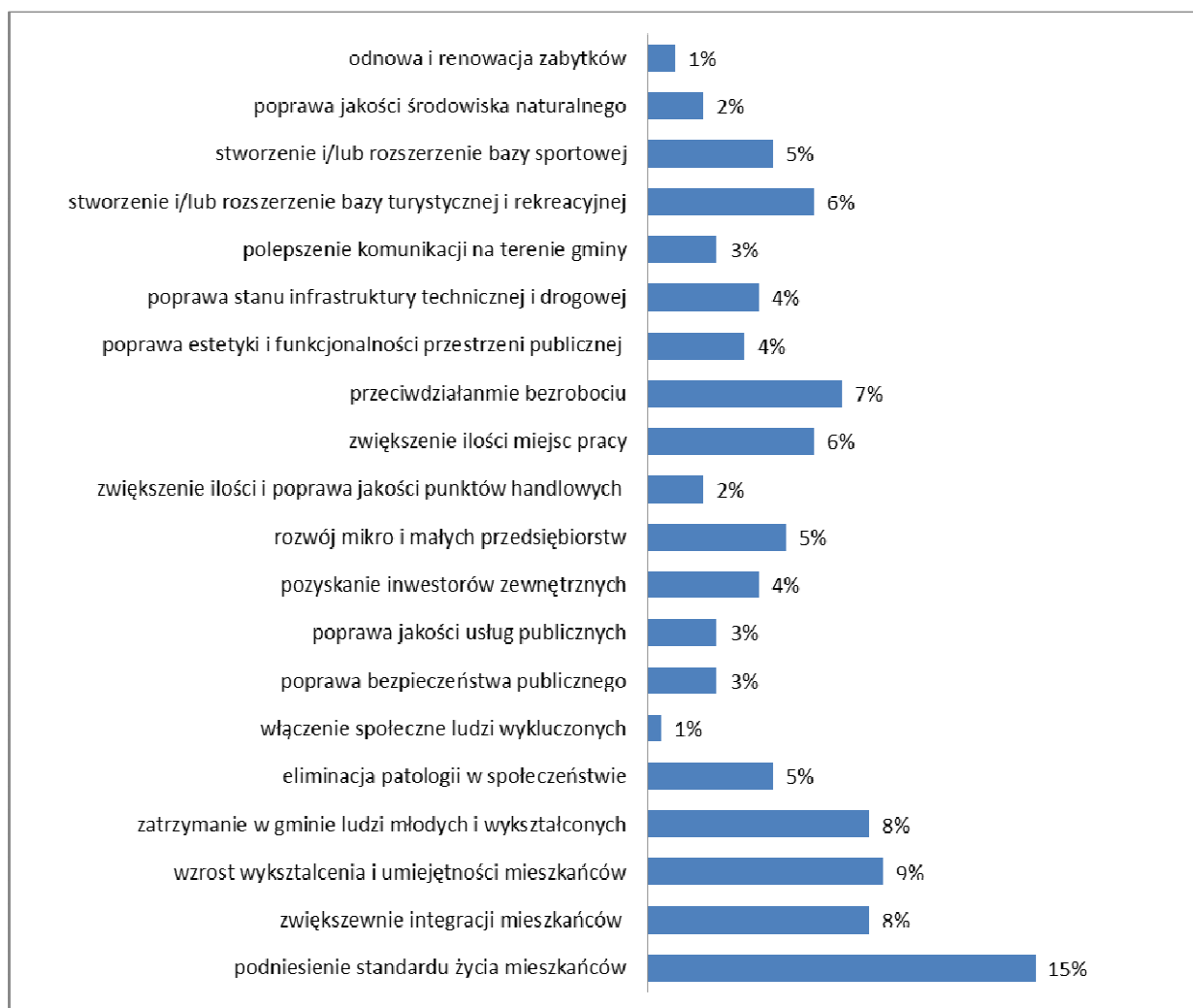
W procesie rewitalizacji największa liczba ankietowanych (16%) chciałaby przeciwdziałać alkoholizmowi wśród mieszkańców, a także chuligaństwu i wandalizmowi (15%). Kolejno 12% opowiada się za wprowadzeniem działań emigracji z gminy młodych i dobrze wykształconych osób (12%).

6. Jakie problemy związane z jakością życia, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

13% osób chciałoby zwiększenia ilości ścieżek rowerowych, kolejno 12% uważa, że na terenie gminy nie ma wystarczającej liczby miejsc parkingowych.

7. Jakie zostaną osiągnięte efekty, według Pana(i), w procesie rewitalizacji?

Najwięcej ankietowanych (15%) liczy na podniesienie standardu życia mieszkańców w procesie rewitalizacji, kolejno 9% na wzrost wykształcenia i umiejętności mieszkańców, 8% na zatrzymanie w gminie ludzi młodych i wykształconych oraz zwiększenie integracji mieszkańców.

8. Na jakie przedsięwzięcia, które zamierzałby Pan(i) zrealizować w ramach programu rewitalizacji, chciałby Pan(i) otrzymać wsparcie finansowe?

Ankietowani zaznaczali, że chcieliby dostać dofinansowanie na poniższe działania:

- Przeciwdziałanie bezrobociu,
- Pomoc najuboższym,
- Dofinansowanie agroturystyki,
- Renowacja/ zabezpieczenie brzegów rzek,
- Budowa obiektów sportowych,
- Remont rynku w Czudcu,
- Powstanie ścieżek rowerowych,
- Poprawa infrastruktury technicznej,
- Poprawa jakości środowiska(ograniczenie niskiej emisji, egzekwowanie segregacji śmieci)
- Dofinansowanie kotłów na ekogroszek oraz kolektorów słonecznych,
- Powstanie sieci gastronomicznej,
- Rozwój rolnictwa,
- Poprawa oświetlenia dróg,
- Wsparcie dla małych przedsiębiorstw,
- Uporządkowanie chaosu reklamowego (bilbordów)

- Powstanie nowych punktów handlowych,
- Integracja społeczna,
- Budowa kanalizacji,
- Zwiększenie dostępu do opieki żłobkowej i przedszkolnej,
- Powstanie nowego Ośrodka Kultury
- Podniesienie kwalifikacji nauczycieli,
- Poprawa stanu dróg,
- Doprowadzenie światłowodu.

9. Jak ocenia Pan/Pani elementy wpływające na warunki życia mieszkańców gminy?

Oceniając elementy wpływające na warunki życia mieszkańców w skali od 1 do 5 gdzie, 1 to bardzo źle, a 5 to bardzo dobrze ankietowani ocenili poszczególne sfery.

SFERA SPOŁECZNA		Średnia ocena
1	Sytuacja na rynku pracy	2,73
2	Dochody uzyskiwane przez mieszkańców	2,88
3	Aktywność i zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne	2,76
4	Poziom edukacji i oferta zajęć pozalekcyjnych w szkołach podstawowych oraz gimnazjach	3,14
5	Poziom edukacji i oferta zajęć pozalekcyjnych w szkołach ponadgimnazjalnych	3,12
6	Dostępność opieki żłobkowej	1,98
7	Dostępność opieki przedszkolnej	3,75
8	Dostępność i zróżnicowanie oferty kulturalnej i spędzania czasu wolnego	2,86
9	Bezpieczeństwo publiczne	3,59
10	Funkcjonowanie systemu pomocy społecznej w mieście, gminie	3,35
SFERA GOSPODARCZA		Średnia ocena
1	Przedsiębiorczość mieszkańców	3,08
2	Dostępność do handlu i usług na terenie gminy	3,29
3	System wsparcia mikro i małej przedsiębiorczości na terenie gminy	2,75
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA, TECHNICZNA I ŚRODOWISKOWA		Średnia ocena
1	Dostępność i stan infrastruktury technicznej: drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej itd.	3,37
2	Zagospodarowanie i estetyka przestrzeni publicznych	2,88
3	Baza sportowa i rekreacyjno-wypoczynkowa	2,75
4	Baza kulturalno-oświatowa	3,02
5	Baza edukacyjna	3,43
6	Zagospodarowanie i wykorzystanie zabytków	2,78
7	Stan środowiska naturalnego i zanieczyszczenia powietrza	3,08

W sferze społecznej ankietowani najlepiej ocenili dostępność opieki przedszkolnej (3,75), a najgorzej dostęp do opieki żłobkowej (1,98).

W sferze gospodarczej najlepiej wypada dostępność do handlu i usług na terenie gminy (3,29), a najgorzej system wsparcia mikro i małej przedsiębiorczości (2,75).

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej, przestrzennej i środowiskowej ankietowani widzą potrzebę poprawienia bazy sportowo-wypoczynkowej (średnia ocena to: 2,75), natomiast najlepiej oceniają bazę edukacyjną (3,43).

WYNIKI BADAŃ MŁODZIEŻY GIMNAZJALNEJ:

W badaniach wzięło udział **213 uczniów** w wieku gimnazjalnym, w tym: **51 %** stanowiły dziewczęta, zaś **49 %** chłopcy.

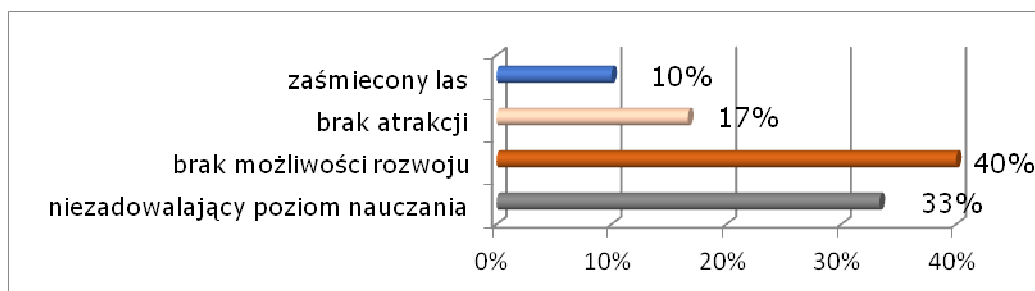
Wypełniający ankietę, udzielili odpowiedzi na 7 pytań ważnych dla rozwoju Gminy Czudec, a ich wyniki prezentuje poniższa analiza

1. Czy jesteś dumna z tego, że mieszkasz i uczysz się w Gminie Czudec?

81% ankietowanych jest dumna, że mieszka w Gminie Czudec.

81% młodzieży jest dumna, że mieszka w Gminie Czudec uzasadniając to przede wszystkim zadowoleniem ze szkoły, do której uczęszczają, jej poziomu nauczania, a także piękną, spokojną okolicą i życzliwymi mieszkańcami.

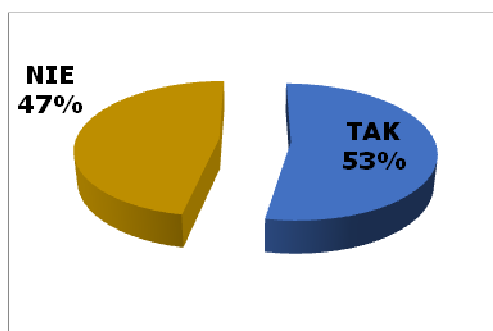
Młodzież, która nie czuje się dumna z miejsca zamieszkania (19% ogółu ankietowanych) wyraża swoje niezadowolenie głównie z niewystarczających możliwości rozwoju w gminie, podkreślając skromną ofertę zajęć pozalekcyjnych i ich niewielką różnorodność.

2. Proszę podać, czym wyróżnia się gmina Czudec na tle innych gmin w Polsce?

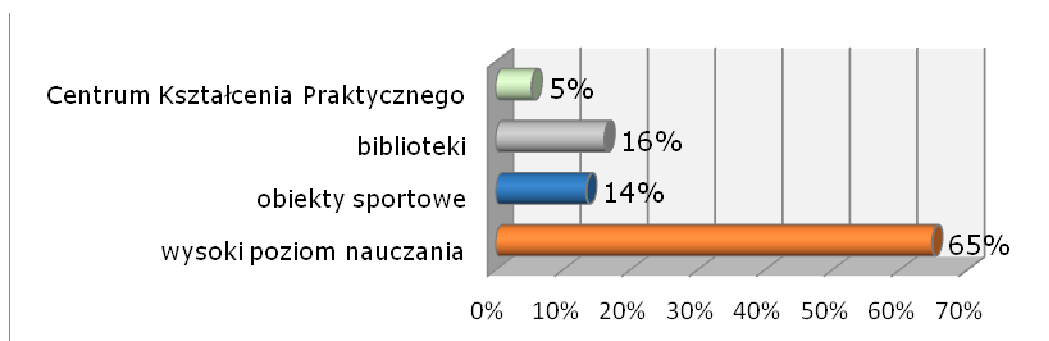
Na tak postawione pytanie młodzież odpowiadała, że gmina wyróżnia się:

- Czystym powietrzem,
- Piękną, malowniczą okolicą,
- Ośrodkami turystycznymi takimi, jak Ranczo i Siedlisko Janczar,
- Zabytkami, m.in. Kościołem w Czudcu.

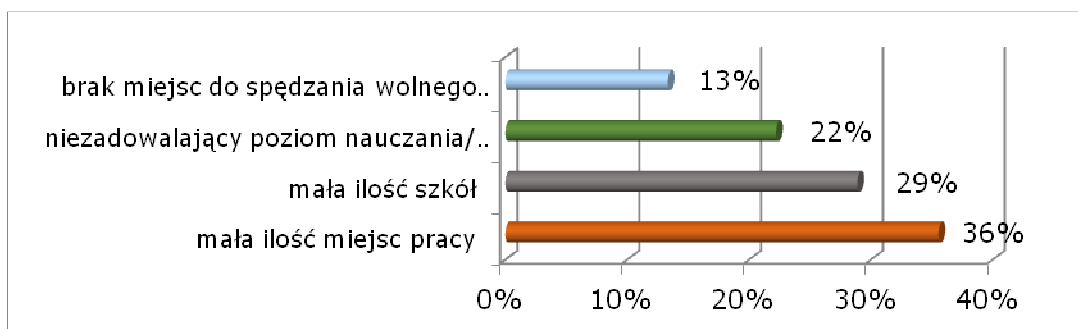
3. Czy młodzi ludzie mają w gminie–Czudec szanse rozwoju i znalezienia miejsca dla siebie?

Jedynie niewiele ponad połowa ankietowanych widzi dla siebie szanse rozwoju i znalezienia miejsca dla siebie w Gminie Czudec.

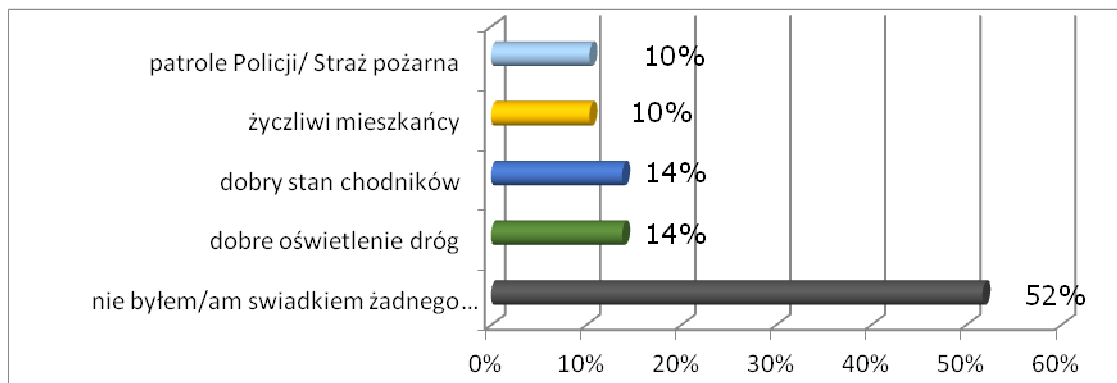
Największa liczba młodych osób, odpowiadających na to pytanie twierdząco, zwracała uwagę na możliwości rozwoju poprzez uczęszczanie do dobrej szkoły i wysoki poziom nauczania.

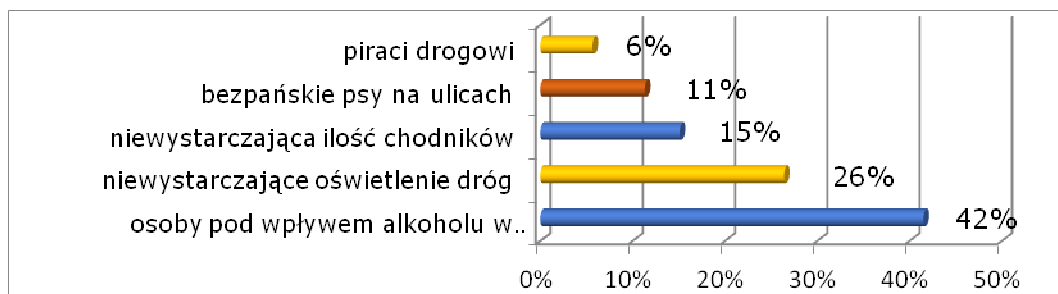
Osoby ankietowane, które nie widzą możliwości rozwoju w Gminie Czudec, argumentują swoją odpowiedź małą ilością miejsc pracy, nie wystarczającą ilością szkół, w szczególności ponadgimnazjalnych. Twierdzą również, że nie mają w szkołach ciekawych zajęć pozalekcyjnych i nie mają miejsca, w którym mogłyby spędzić wolny czas ze znajomymi lub takich miejsc jest niewiele.

4. Czy czujesz się bezpiecznie w Gminie Czudec?

Większość ankietowanych (72%) czuje się bezpiecznie na terenie Gminy Czudec.

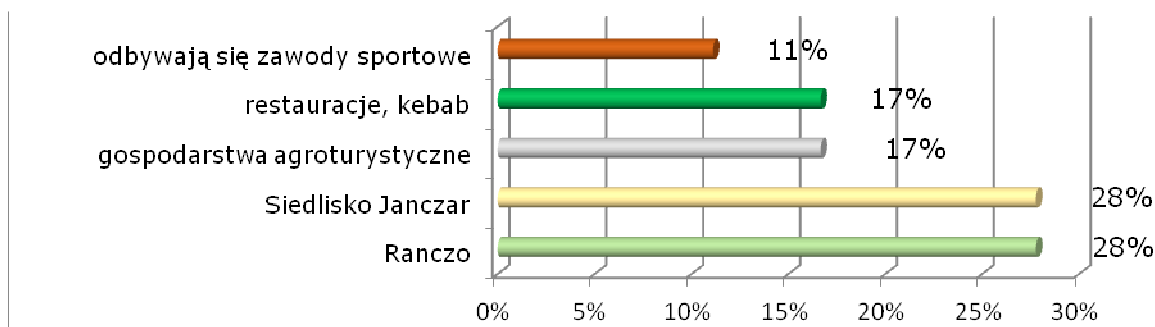
Większość młodzieży, czującej się bezpiecznie na terenie Gminy Czudec, nie była świadkiem przestępstwa, więc nie widzi powodów do obawiania się o własne bezpieczeństwo. Pozostałe osoby są zadowolone ze stanu infrastruktury drogowej, wskazują na życzliwość mieszkańców i obecność służb porządkowych na terenie gminy.

Głównym powodem, dla którego młodzież nie czuje się bezpiecznie i komfortowo w gminie jest obecność osób, będących pod wpływem alkoholu i zaczepiających przypadkowych przechodniów. Część osób jest niezadowolona ze stanu infrastruktury drogowej. 11% osób zwróciło uwagę na niebezpieczne psy na ulicach, a 6% osób obawia się piratów drogowych.

5. Czy młodzi ludzie mają atrakcyjną ofertę spędzania wolnego czasu w gminie Czudec?

Większość młodzieży, bo aż 64%, uważa, że oferta spędzania czasu w Gminie Czudec jest niewystarczająca. Jediną odpowiedzią, jaka pojawiała się w ankietach to „brak miejsc do spędzania wolnego czasu”

Ankietowana młodzież jako główną atrakcję do spędzania wolnego czasu wskazała Siedlisko Janczar oraz Ranczo (po 28%).

6. O jakiej gminie marzysz? Proszę podać, co zmienilibyś/zmieniałabyś w gminie-Czudec zasiadając w fotelu Wójta Gminy Podegrodzie-Czudec?

Młodzi ludzie, odpowiadając na to pytanie, najczęściej stwierdzali, że marzą o:

- Lepszym stanie dróg/ chodników,
- Większej szansie na rozwój (zajęcia pozalekcyjne),
- Miejscach, gdzie będą mogli spędzać czas wolny (np. basen, restauracja, kino),
- Poprawie komunikacji (przedłużenie tras autobusowych),
- Większej ilości sklepów,
- Perspektywie znalezienia pracy na terenie gminy,
- Koszach na śmieci wzdłuż chodników.

7. Jakie inne ważne problem do rozwiązania widzisz w gminie Czudec?

Poza przykładami wymienionymi w poprzednich pytaniach młodzież widzi następujące problemy:

- Wandalizm,
- Bezrobocie,
- Alkoholizm,
- Zły stan dróg,
- Słabe oświetlenie przy drogach,
- Brak zajęć pozalekcyjnych,
- Brak segregacji śmieci,
- Brak doprowadzonej kanalizacji,
- Brak światłowodu,
- Słabe/ niewystarczające oznakowanie dróg bocznych,
- Brak ścieżek rowerowych,
- Bezpańskie psy,
- Brak pracy dorywczej dla młodzieży,
- Niewystarczająco odśnieżone drogi zimą

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Czudec

Zaproszenie do udziału w konsultacjach

Wójt Gminy Czudec oraz Instytut Strategii i Współpracy InterCHARRETTE

zapraszają do udziału w konsultacjach społecznych dotyczących opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017 – 2023, które odbędą się w dniu 11 kwietnia br. o godzinie 14.00 w sali widowiskowej – na I piętrze w budynku Urzędu Gminy w Czudcu przy ul. Starowiejskiej 6.

Konsultacje skierowane są do:

- wszystkich mieszkańców Gminy Czudec
- podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na obszarze Gminy Czudec
- organizacji społecznych
- placówek oświatowych
- organizacji młodzieżowych oraz organizacji seniorów
- jednostek organizacyjnych gminy

Podczas konsultacji zostanie zaprezentowany obszar rewitalizacji Gminy Czudec wraz z planowanymi projektami rewitalizacji. Zachęcamy Państwa do udziału w spotkaniu konsultacyjnym oraz do podzielenia się uwagami dotyczącymi przedmiotowego dokumentu.

W dniu 11 kwietnia odbyły się konsultacje społeczne opracowanego Lokalnego programu Rewitalizacji.

W spotkaniu licznie uczestniczyli radni, sołtysi, przedstawiciele stowarzyszeń, dyrektorzy placówek oświatowych, a także mieszkańcy gminy Czudec. Interesariusze podczas ostatniego spotkania konsultacyjnego mogli uzyskać szczegółowe informacje dotyczące między innymi wyznaczonych podobszarów rewitalizacji, a także zatwierdzonych planowanych zadań inwestycyjnych i społecznych w procesie rewitalizacyjnym.

c. III. Konsultacje społeczne 8.12.-17.12.2017r. i 21.12-27.12.2017r.

W związku z uwagami Urzędu Marszałkowskiego oraz oraz ze względu na uszczegółowienie diagnozy obszarów kryzysowych w okresie od 8 grudnia do 17 grudnia 2017r. przeprowadzono ponownie konsultacje społeczne w zakresie propozycji zmiany obszaru rewitalizacji.

Nowo wyznaczony obszar do rewitalizacji mieści się w granicach miejscowości Czudec. Konsultacje połączone były z przyjmowaniem propozycji projektów rewitalizacyjnych, które mogą przyczyni się do zmniejszenia zdiagnozowanego stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji.

Wpłynęły 4 wnioski, w tym 3 dla projektów społecznych wszystkie zostały uwzględnione w aktualizowanym LPR-rze oraz 1 projekt inwestycyjny, który także został uwzględniony w aktualizowanym LPR-rze. W konsultacjach społecznych łącznie wzięło udział 19 osób, które dodatkowo wypełniły ankietę konsultacyjną dotyczącą diagnozowanych negatywnych zjawisk obszaru rewitalizacji,

Mieszkańcy mogli na przygotowanych kartach zgłaszać zadania oraz wypowiedzieć się w formie ankiety na temat problemów wskazanego obszaru rewitalizacji.

Ankiety

W procesie przygotowania aktualizacji *Programu Rewitalizacji* przeprowadzono badania wśród mieszkańców terenów będących przedmiotem projektu. W badaniu wzięło udział liczna grupa mieszkańców, którzy wyrazili swoje zdanie w badanych obszarach problemowych oraz strefie wymagającej rewitalizacji. Ankieta zamieszczona była na stronie poświęconej rewitalizacji. Była też kierowana bezpośrednio do interesariuszy społeczności lokalnej w formie papierowej. Ankiety dostępne

były w formie wydruku w Urzędzie Gminy. Omówienie wyników ankiet znajduje się w rozdziale dot. wyznaczenia stanu kryzysowego w gminie.

Wyniki badania ankietowego z 08.12-17.12.2017r.

Celem badania ankietowego było zdiagnozowanie natężenia występujących na wskazanym obszarze **problemów społecznych** oraz problemów im towarzyszących:

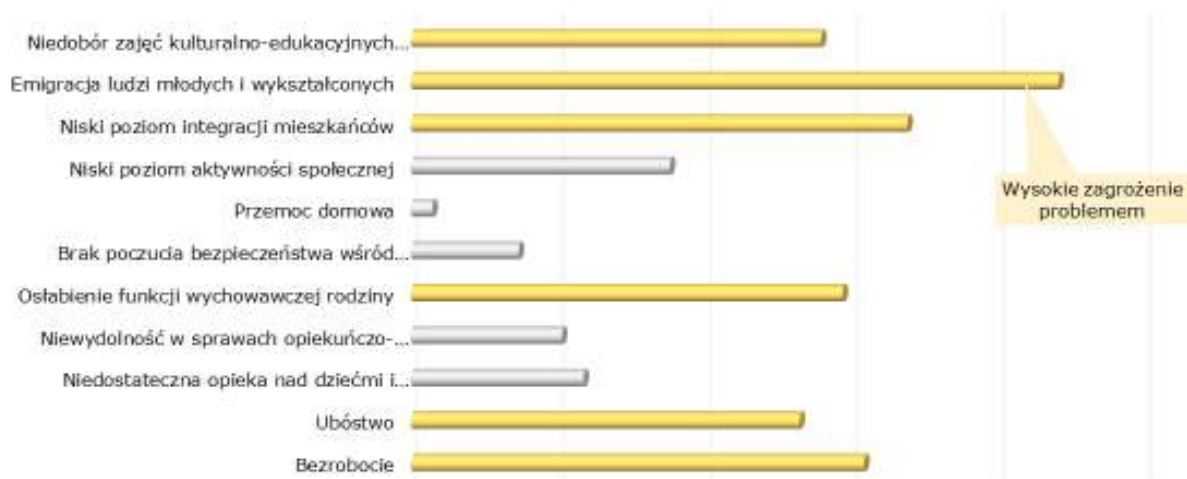
- **gospodarczych**, np. niski stopień przedsiębiorczości,
- **przestrzenno-funkcjonalnych**, np. niewystarczający stopień wyposażenia w infrastrukturę techniczną, drogową i społeczną (usługi),
- **technicznych**, np. degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych,
- **środowiskowych**, np. obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi, bądź stanu środowiska.

Uzyskane na podstawie niniejszej ankiety informacje zostały wykorzystane do prezentacji problemów obszaru rewitalizacji oraz potrzeb i oczekiwań związanych z wdrożeniem projektów zaplanowanych do realizacji .

Wyniki odpowiedzi na pytanie: **Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują na obszarze wskazanym do rewitalizacji?**

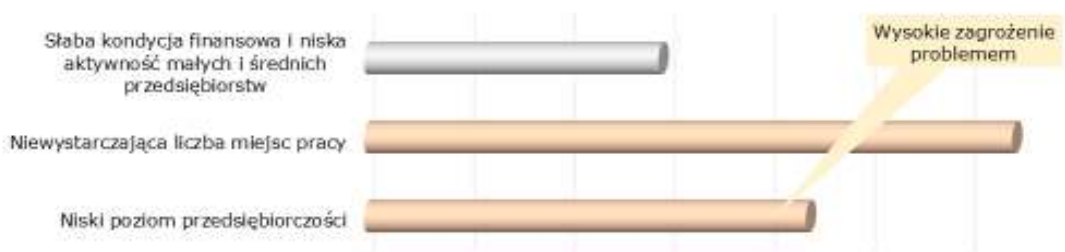
SFERA SPOŁECZNA	Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Bezrobocie	2,94%	8,82%	26,47%	61,76%
Ubóstwo	0,00%	17,65%	29,41%	52,94%
Niedostateczna opieka nad dziećmi i młodzieżą	2,94%	17,65%	55,88%	23,53%
Niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	2,94%	8,82%	67,65%	20,59%
Oslabienie funkcji wychowawczej rodziny	2,94%	11,76%	26,47%	58,82%
Brak poczucia bezpieczeństwa wśród społeczeństwa	2,94%	26,47%	55,88%	14,71%
Przemoc domowa	0,00%	73,53%	23,53%	2,94%
Niski poziom aktywności społecznej	0,00%	14,71%	50,00%	35,29%
Niski poziom integracji mieszkańców	0,00%	8,83%	23,53%	67,65%
Emigracja ludzi młodych i wykształconych	0,00%	2,94%	8,82%	88,24%
Niedobór zajęć kulturalno-edukacyjnych ukierunkowanych na osoby starszych	0,00%	14,71%	29,41%	55,88%

Wysokie natężenie problemów SFERA SPOŁECZNA obszar rewitalizacji –miejscowość Czudec

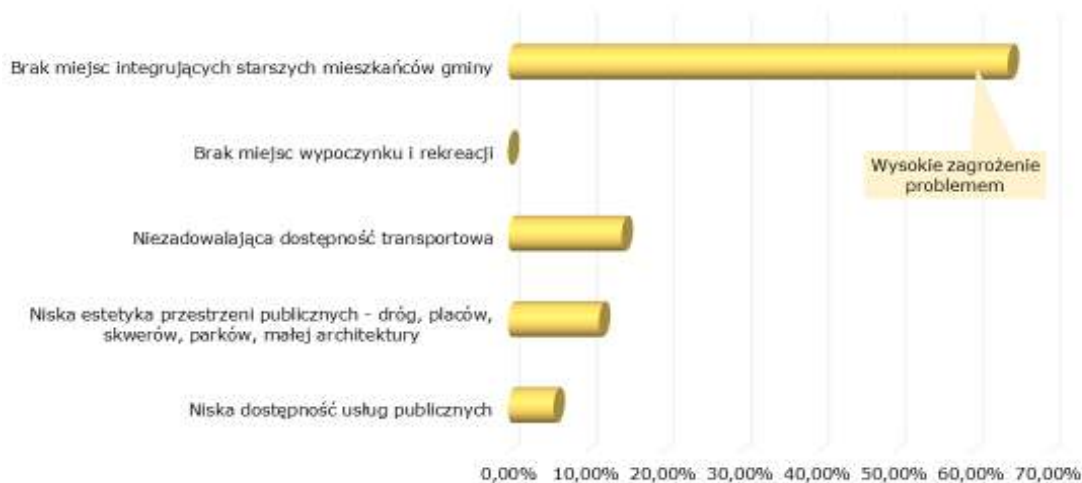
SFERA GOSPODARCZA	Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Niski poziom przedsiębiorczości	0,00%	35,29%	20,59%	44,12%
Niewystarczająca liczba miejsc pracy	0,00%	17,65%	17,65%	64,71%
Słaba kondycja finansowa i niska aktywność małych i średnich przedsiębiorstw	0,00%	14,71%	55,88%	29,41%

Wysokie natężenie problemów SFERA GOSPODARCZA obszar rewitalizacji - miejscowość Czudec

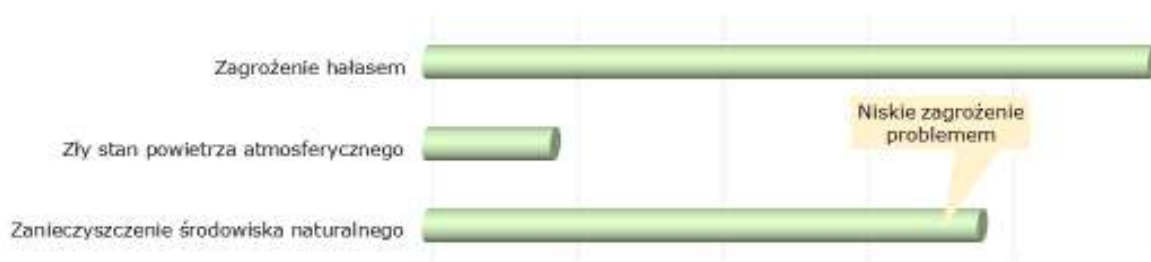
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Niska dostępność usług publicznych	0,00%	64,71%	29,41%	5,88%
Niska estetyka przestrzeni publicznych - dróg, placów, skwerów, parków, małej architektury	0,00%	32,35%	58,82%	11,76%
Niezadowalająca dostępność transportowa	2,94%	61,76%	20,59%	14,71%
Brak miejsc wypoczynku i rekreacji	0,00%	64,71%	35,29%	0,00%
Brak miejsc integrujących starszych mieszkańców gminy	0,00%	17,65%	17,65%	64,71%

Wysokie natężenie problemów SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALAN obszar rewitalizacji - miejscowość Czudec

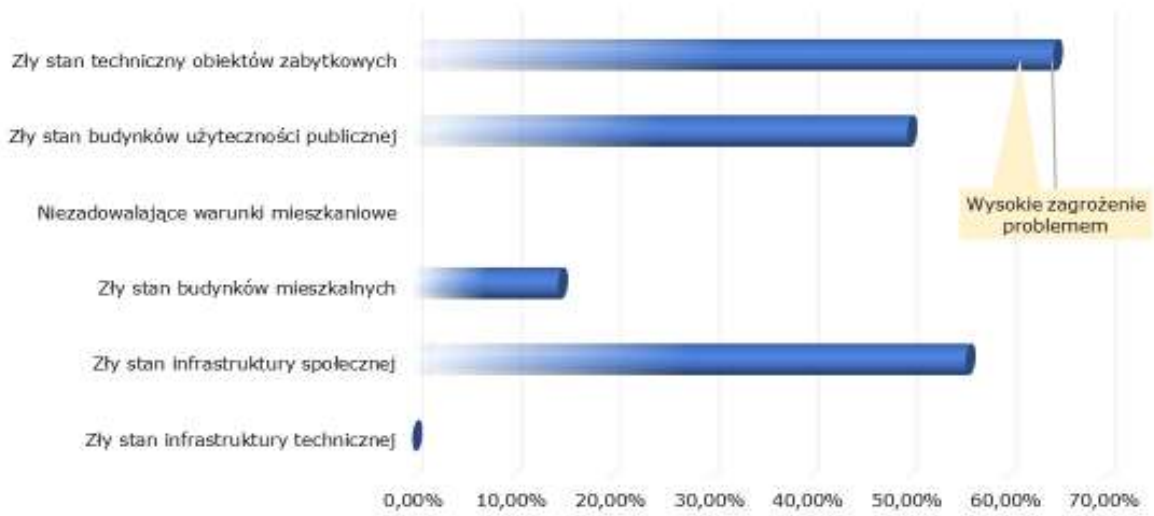
SFERA ŚRODOWISKOWA	Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	44,12%	38,24%	17,65%	0,00%
Zły stan powietrza atmosferycznego	17,65%	8,82%	14,71%	52,94%
Zagrożenie hałasem	14,71%	50,00%	17,65%	17,65%

Niskie natężenie problemów SFERA ŚRODOWISKOWA obszar rewitalizacji - miejscowość Czudec

SFERA TECHNICZNA	Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Zły stan infrastruktury technicznej	23,53%	47,06%	29,41%	0,00%
Zły stan infrastruktury społecznej	0,00%	14,71%	29,41%	55,88%
Zły stan budynków mieszkalnych	0,00%	35,29%	50,00%	14,71%
Niezadawalające warunki mieszkaniowe	0,00%	55,88%	44,12%	0,00%
Zły stan budynków użyteczności publicznej	0,00%	20,59%	29,41%	50,00%
Zły stan techniczny obiektów zabytkowych	0,00%	14,71%	20,59%	64,71%

Wysokie natężenie problemów SFERA TECHNICZNA obszar rewitalizacji - miejscowość Czudec

11. ODZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023 jest dokumentem kierunkowym, opracowanym w celu ożywienia zdiagnozowanych jako zdegradowane obszarów objętych rewitalizacją na terenie Gminy. Strefa rewitalizacji leży w granicach miejscowości: Czudec Działania przewidziane do podejmowania, a zapisane w Lokalnym Programie Rewitalizacji mają na względzie specyfikę miejscowości, a w tym przypadku także występowanie na obszarze gminy Czudec miejsc atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo.

W celu identyfikacji potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji Programu Rewitalizacji oraz oceny ich natężenia, a także określenia, czy w programie w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego rozpatrywano wpływ realizacji Programu Rewitalizacji na poszczególne komponenty środowiska:

- różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny,
- ludzi,
- wodę,
- powietrze i środowisko akustyczne,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz i zabytki,
- klimat, zasoby naturalne.

W przypadku powierzchni ziemi, klimatu i zasobów naturalnych, stwierdzono neutralny wpływ realizacji *Programu Rewitalizacji*, natomiast na wszystkie pozostałe komponenty środowiska realizacja projektów będzie miała wpływ pozytywny. W przypadku realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych niekorzystne oddziaływanie może nastąpić jedynie w fazie ich wykonywania i może być związane bezpośrednio z uciążliwościami powstającymi w trakcie prowadzonego procesu budowlanego. Wówczas oddziaływania mają charakter odwracalny, chwilowy oraz występują w relatywnie krótkim czasie (krótkoterminowo).

Program poddano opiniowaniu przez Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny, który odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Opinię swoją uzasadnił tym iż określone priorytety i cele ekologiczne oraz działania wpisują się w cele ochrony środowiska, określone na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

Realizacja zadań zaproponowanych w niniejszym dokumencie jest zgodna z priorytetami środowiskowymi określonymi w dokumencie strategicznym, jakim jest Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackie 2020 oraz wpływa na zrównoważony rozwój województwa. Spójna jest z priorytetem 4 Środowisko i energetyka. Projekty zawarte w *Lokalnym Programie Rewitalizacji* wpisują się w cele priorytetu ¹⁴:

Zabezpieczenie mieszkańców województwa podkarpackiego przed negatywnymi skutkami zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi oraz wynikającymi z działalności człowieka

oraz

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności poprzez zrównoważony rozwój województwa.

Realizacja wyszczególnionych w Programie zadań wpływa na poprawę bezpieczeństwa ekologicznego i jakości środowiska, a także przyczyni się do zachowania różnorodności biologicznej i dziedzictwa kulturowego oraz wpłynie na ograniczenie zużywania zasobów środowiskowych,

¹⁴Podkarpackie 2020, s.72, s.75

a zaniechanie realizacji działań określonych w programie prowadzić będzie do pogorszenia stanu środowiska i pogorszenia jakości życia mieszkańców gminy.

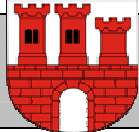
Program poddano także opiniowaniu przez RDOS w Rzeszowie, który odstąpił od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023*.

W perspektywie długoterminowej działania, które będą realizowane, korzystnie wpłyną nie tylko na znacząca poprawę warunków korzystania ze środowiska naturalnego, ale też na komfort życia mieszkańców gminy Czudec.

Można stwierdzić, iż *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Czudec na lata 2017-2023* pozwala na osiągnięcie w pełnym zakresie celów środowiskowych, szczególnie w wyniku realizowanych projektów infrastrukturalnych, których istotnym elementem są projekty związane z ochroną środowiska.

Załącznik nr 1:

SZCZEGÓŁOWE KARTY ZGŁOSZONYCH PROJEKTÓW SPOŁECZNYCH DO REWITALIZACJI

KARTA PROJEKTU 1		
dla przedsięwzięcia inwestycyjnego Gminy Czudec		
1.	Tytuł:	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Rewitalizacja miejscowości Czudec prowadząca do jego społeczno- gospodarczego i przestrzennego rozwoju
		<p>Projekt obejmuje realizację zadań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rewitalizacja Rynku w miejscowości Czudec 2. Budowa „Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej” 3. Rozbudowa szkoły podstawowej w Czudcu
2.	Zakres rzeczowy zadań:	
	<p>Rewitalizacja Rynku w miejscowości Czudec</p>	<p>Wyeksponowanie zabytkowej części Czudca poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przebudowa nawierzchni Rynku (w tym wymiana nawierzchni: placu rynku, parkingów oraz ciągów komunikacyjnych wokół placu oraz zatoki autobusowej z uwzględnieniem istniejącego przebiegu drogi wojewódzkiej); • przebudowa istniejącej studni, <p>Stworzenie miejsc do handlu wyrobami lokalnymi i prezentacji i produktów lokalnych poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbudowę i remont istniejącego budynku handlowo-usługowego z tablicą informacyjno-promocyjną; <p>Uporządkowanie przestrzeni i poprawa estetyki centrum Czudca :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie elementów małej architektury, w tym m. in. fontanny wraz z komorą techniczną, ławek, koszy na odpady, stojaków rowerowych, masztów flagowych, gablot, donic, wiaty przystankowej, słupków), • przebudowa schodów do budynków w pierzei północnej, • likwidacja barier architektonicznych, • przebudowa sieci elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej w tym wyposażenie terenu w oświetlenie wraz z doświetleniem płyty rynku oraz związanych z nim obiektów: pomnika papieża i fontann; <p>Wyposażenie Rynku w system monitoringu (kamery + rejestrator).</p>
	<p>Budowa „Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej”</p>	<p>Budowa obiektu wielofunkcyjnego przeznaczonego na potrzeby kultury, opieki społecznej, administracji publicznej, a także mieszczącego pomieszczenia związane z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego, wraz z niezbędnymi wyposażeniem oraz infrastrukturą techniczną.</p> <p>Budowa wielofunkcyjnego obiektu obejmuje: budowę garaży dla OSP wraz z świetlicą i zapleczem, pomieszczenia dla Sołtysa i Rady Sołeckiej i koła Gospodyń wsi Czudec i Przedmieścia Czudeckiego, salę konferencyjno-widowiskowej na około 120 miejsc, z zapleczem magazynowym i pomieszczeniami dla Ośrodka Kultury oraz sale warsztatowe oraz szkoleniowe (pomieszczenia prób orkiestry, zespołów regionalnych, wykładów, gier itp.)</p> <p>Obiekt będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo.</p>

	Rozbudowa szkoły podstawowej w Czudcu	<p>Cel :połączenie dwóch budynków szkoły przewiązką, która umożliwi wspólne korzystanie z pomieszczeń szkolnych – stołówka, świetlica, sala gimnastyczna.</p> <p>Zakres:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa obiektu niepodpiwniczonego na słupach • długość: 28 m, szerokość: 2,55 m • konstrukcja: żelbetowa płyta nośna usztywniona podłużną belką nośną oparta na słupach spoczywających na stopach fundamentowych • ściany zewnętrzne: konstrukcja stalowa przeszklona składająca się z 11 stalowych ram połączonych rygłem górnym • odcinek pomiędzy budynkami szkół murowany – z gazobetonu. 	
3.	Lokalizacja, miejsce realizacji przedsięwzięcia <i>(adres, granice, numery działek)</i>	Obszar rewitalizacji-miejscowość Czudec	
	Rewitalizacja Rynku w miejscowości Czudec	Rynek dz. nr 82	
	Budowa „Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej”	Teren obejmujący działkę nr ewid. 129 położoną w Czudcu (działka położona jest na terenie dawnego miasta Czudec, którego układ urbanistyczny z zabytkami architektury (tj. m.in. dawna synagoga, zespołem kościoła parafialnego p.w. Trójcy św. , kościołem filialnym p.w. św. Marcina i zespołem budownictwa drewnianego) podlega ochronie poprzez wpis do rejestru zabytków)	
	Rozbudowa szkoły podstawowej w Czudcu	Dz. nr 268/4	
4.	Nazwa podmiotu realizującego przedsięwzięcie	Gmina Czudec	
5.	Przewidywany harmonogram realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego:	Termin rozpoczęcia:	2018
		Termin zakończenia:	2020
6.	Uzasadnienie wyboru tego zadania do realizacji w ramach PROGRAMU REWITALIZACJI dla GMINY CZUDEC na lata 2017-2023.		
	Rewitalizacja Rynku w miejscowości Czudec	<p>Inwestycja służyć będzie przede wszystkim mieszkańcom obszaru rewitalizacji ale także wszystkim mieszkańcom Gminy Czudec. Przyjęcie do realizacji tego zadania wynika z potrzeby stworzenia nowych perspektyw aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji, rozszerzenia oferty kulturalno-oświatowej. Rewitalizacja Rynku w Czudcu stworzy bezpieczne przestrzenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie bezpiecznych miejsc dla spędzania wolnego czasu, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych a także poprawy estetyki przestrzeni i w konsekwencji zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy.</p> <p>Realizacja inwestycji pozwoli na przywrócenie Rynkowi funkcji reprezentatywnych i integrujących mieszkańców Gminy (obecnie niezagospodarowany i zaniedbany teren)</p>	
	Budowa „Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej”	<p>Zlokalizowanie obiektu w centrum Gminy pozwoli na korzystanie z obiektu mieszkańcom obszaru rewitalizacji ale także wszystkim mieszkańcom gminy Czudec – będzie zatem oddziaływać na obszary zdegradowane.</p> <p>Realizację zadania uzasadnia min. zgłaszana przez mieszkańców potrzeba stworzenia nowych przestrzeni i miejsc sprzyjających integracji społecznej. Realizacja projektu to także rozszerzenie oferty kulturalno-oświatowej i szkoleniowej dla mieszkańców a w szczególności dla dzieci i młodzieży, dla osób starszych oraz osób</p>	

		<p>zagrożonych wykluczeniem społecznym. Budowa Centrum wpłynie dodatkowo na poprawę estetyki przestrzeni oraz poprawę bezpieczeństwa obszaru - ze względu na umieszczenie w nim OSP Czudec, która jako jednostka wpisana do KSRD prowadzi działania ratownicze na terenie całej gminy.</p>
	<p>Rozbudowa szkoły podstawowej w Czudcu</p>	<p>Inwestycja dotyczy połączenia dwóch budynków szkoły przewiązką, która umożliwi wspólne korzystanie z pomieszczeń szkolnych – stołówka, świetlica, sala gimnastyczna. Zakres: <ul style="list-style-type: none"> •budowa obiektu niepodpiwniczonego na słupach •długość: 28 m, szerokość: 2,55 m •konstrukcja: żelbetowa płyta nośna usztywniona podłużną belką nośną oparta na słupach spoczywających na stopach fundamentowych •ściany zewnętrzne: konstrukcja stalowa przeszklona składająca się z 11 stalowych ram połączonych rygłem górnym •odcinek pomiędzy budynkami szkół murowany – z gazobetonu. <p>Inwestycja przyczyni się do polepszenia warunków nauki i pracy, stworzone zostaną bezpieczne warunki do pobytu w szkole dzieci najmłodszych.</p> <p>Powstały łącznik będzie pełnił funkcje wystawienniczo informacyjne.</p> <p>Ze względu na dużą ilość osób korzystających z łącznika (dzieci oraz ich rodzice) zostanie mu nadana ważna funkcja wystawienniczo informacyjna. Na terenie Gminy Czudec odbywa się duża ilość przedsięwzięć kulturalnych kończących się min. Wystawa prac pokonkursowych np. pokonkursowa wystawę pt. „Ścieżkami tradycji”. Dotychczas prace te były eksponowane tylko w małej salce Ośrodka Kultury. Powstała przestrzeń łącznika będzie miejscem które pozwoli na ekspozycję wartościowych prac młodych i starszych mieszkańców Gminy.</p> </p>
	<p>Informacje dodatkowe</p>	<p>Wszystkie wspierane działania będą uwzględniać konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych</p>
<p>7.</p>	<p>Rezultaty realizacji przedsięwzięcia oraz wskazanie negatywnego zjawiska jakiego dotyczy. (Oczekiwane efekty związane z realizacją projektu w odniesieniu do celów rewitalizacji)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost przedsiębiorczości, podniesienie aktywności gospodarczej mieszkańców obszaru rewitalizacji i powstanie nowych miejsc pracy, • stworzenie nowych miejsc integracji społecznej mieszkańców całej gminy, • poszerzenie oferty na aktywne spędzanie wolnego czasu przez dzieci i młodzież • odbudowa więzi społecznych, • zwiększenie funkcjonalności przestrzeni publicznej, • poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru , • podniesienie standardów świadczonych usług społecznych, • zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego, • poprawa warunków edukacji, • poprawa jakości życia mieszkańców w szczególności – młodych rodziców i dzieci, • włączenie mieszkańców społeczności lokalnej w rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej gminy.

8.	<p>Grupa docelowa (grupa mieszkańców, która skorzysta z przedsięwzięcia) <i>Proszę wskazać adresatów projektu jak najbardziej precyzyjnie i z podaniem specyfiki grupy odbiorców</i></p>	<p>W pierwszej kolejności korzystać będą mieszkańcy wyznaczonego obszaru rewitalizacji, w następnej kolejności z terenu Gminy Czudec</p>
9.	Wskaźniki osiągnięte w wyniku realizacji projektu:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia nowych budynków [m2]: 	<p>75 - rozbudowa szkoły Ok. 500- Centrum + 400 m parkingi</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia zagospodarowanego obszaru [ha]: 	<p>0,68</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Inne : 	
10.	Komplementarność z projektami społecznymi uzasadnienie <i>(działania finansowane z EFS)</i>	
	<p>Celem projektu Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Rewitalizacja miejscowości Czudec prowadząca do jego społeczno-gospodarczego i przestrzennego rozwoju jest ograniczenie problemów obszaru zdegradowanego poprzez jego kompleksową rewitalizację. Projekt polegać będzie na realizacji przedsięwzięć wzajemnie uzupełniających się.</p> <p>Realizacja projektu finansowanego w ramach EFRR ma na celu stworzenie bazy do realizacji kluczowych z punktu widzenia działań rewitalizacyjnych projektów o charakterze miękkim.</p> <p>Problemy które zostały zdiagnozowane na terenie obszaru do rewitalizacji a do których ograniczenia przyczyni się realizacja przedmiotowego zadania to przede wszystkim problemy dotyczące emigracji ludzi młodych dobrze wykształconych, niski poziom aktywności społecznej i integracji mieszkańców, niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz seniorów, niskie poczucie bezpieczeństwa, a także brak miejsc dla rozwoju aktywności, integrujących mieszkańców, brak zaplecza dla prowadzenia działalności kulturalnej, wysoki poziom bezrobocia i niską aktywność małych i średnich przedsiębiorstw.</p> <p>Wychodząc naprzeciw wskazanym powyżej problemom planuje realizację projektów społecznych 1. <i>Wsparcie rozwoju gospodarczego i zawodowego mieszkańców gminy</i> (RPO WP 2014-2020 Oś 7, działanie 7.7, środki EFS). Pomoc dla podmiotów w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w sposób bezpośredni wpłynie na wzrost poziomu przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji oraz przyczyni się do zmniejszenia zdiagnozowanych negatywnych zjawisk tj. bezrobocia, jak również poprawy wskaźników działalności gospodarczej. Obok samozatrudnienia nowo powstałe podmioty będą generować dodatkowe miejsca pracy co dodatkowo wpłynie na ograniczenie bezrobocia. Komplementarność: prace rewitalizacyjne Rynku w tym min. remont istniejącego budynku handlowo-usługowego z tablicą informacyjno-promocyjną stworzą miejsca do handlu wyrobami lokalnymi i prezentacji i produktów lokalnych dla obecnych i nowo utworzonych firm lokalnych.</p> <p>2. <i>Aktywny Senior w Gminie Czudec- Centrum Rozwoju Społecznego dla Seniorów z Gminy Czudec</i> (RPO WP na lata 2014-2020; Oś 8, Działanie 8.8 środki EFS).</p> <p>Celem projektu jest zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych dla osób starszych. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego RPO WP na lata 2014-2020 oraz Strategii ZIT ROF. Planuje się stworzenie w <i>Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej w Czudcu</i> miejsca świadczenia usług społecznych – świetlicę dla osób starszych. Świetlica będzie prowadziła grupowe zajęcia aktywizujące oraz podtrzymujące sprawność i zainteresowania uczestników. Uczestnicy wspomagani będą również w wykonywaniu podstawowych czynności życia codziennego, np. przy spożywaniu posiłków, o ile wymaga tego poziom ich niesamodzielności lub stan zdrowia. W szczególności działania będą się koncentrowały na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umożliwieniu rozwijania aktywności w środowisku seniorów poprzez animowanie działań i wspieranie inicjatyw oddolnych, udział w konkursach i projektach, • Organizowanie cyklicznych spotkań tematycznych o charakterze informacyjno-edukacyjnym dla środowiska osób w wieku poprodukcyjnym (np. zdrowie, bezpieczeństwo, międzypokoleniowa wymiana wiedzy, spotkania autorskie z ciekawymi osobowościami itp.), 	

- Organizowanie zajęć praktycznych z różnych dziedzin (np. aktywność fizyczna, informatyka, edukacja finansowa, zdrowe żywienie i kulinaria itp.)
- Realizacja tego typu działań da możliwość rozwoju osobistego osób starszych, większą identyfikację ze swoją miejscowością, wzrost aktywności społecznej co przyczyni się do osiągnięcia celów rewitalizacji,

Projekt będzie realizowany w oparciu o zasoby techniczne dostępne na terenie miejscowości Czudec, a więc *Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej w Czudcu*. W planowanej inwestycji - czyli budowie obiektu wielofunkcyjnego (Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej w Czudcu) przeznaczanego głównie na potrzeby min. kultury i opieki społecznej zostanie powstanie świetlica seniora, kilka pomieszczeń ze stosownym wyposażeniem które będą służyły jako miejsce warsztatów tematycznych, zaplecze kuchenne wykorzystywane do warsztatów kulinarnych zdrowego żywienia, duża sala do zajęć ruchowych, w tym o charakterze rehabilitacyjnym lub aerobowych, czy też rozwijania zainteresowań np. tanecznych. Sala widowiskowa będzie służyła jako zaplecze rozwijania zainteresowań artystycznych w zakresie kina, teatru, kabaretu i innych aktywności, do których niezbędna jest sala z miejscami siedzącymi i stałą sceną.

Rezultaty projektu określone będą za pomocą wskaźnika rezultatu określonego w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WP na lata 2014-2020 dla Działania 8.8 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

3. Wspieranie edukacji uzdolnionych dzieci Gminy Czudec(RPO WP 2014-2020 Oś.9 . Działania 7.7 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.)

W ramach projektu prowadzone będą działania ukierunkowane podnoszenie kompetencji uczniów w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej . W szczególności działania będą się koncentrowały na:

- realizacji dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
- realizacji różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów, w tym zdolności składające się na umiejętność uczenia się tj. pamięć, logiczne i strategiczne myślenie, zdolność do koncentracji uwagi oraz umiejętność planowania, np. zajęcia szachowe, gry symulacyjne, itp.,
- organizacji kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów,
- wykorzystaniu narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.

Wychodząc naprzeciw zdiagnozowanym problemom w zakresie poziomu edukacji planuje się podniesienie standardu bazy lokalowej do prowadzenia edukacji w budynku szkoły w Czudcu oraz w części przeznaczonej na działalność ośrodka kultury oraz na sali widowiskowej w wielofunkcyjnym budynku *Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej*, prowadzenie zajęć w celu osiągnięcia założonych celów edukacyjnych w Czudcu zaplanowanych poprzez realizację (EFS) Działania 9.2.

Realizacja założonych w niniejszym projekcie celów będzie możliwa tylko w oparciu o zasoby infrastrukturalne. Obecnie na obszarze rewitalizowanym nie ma odpowiedniego zaplecza lokalowego i sprzętowego do prowadzenia skutecznej rewitalizacji edukacyjnej, w tym zwiększenia zakresu zajęć podnoszących kompetencji uczniów.

Zarówno przeprowadzenie prac modernizacyjnych w budynku szkoły w Czudcu oraz powstanie wielofunkcyjnego budynku *Centrum* jest niezbędne do przeprowadzenia działań w ramach EFS. Projekt pn. „*Wspieranie edukacji dzieci z terenu Gminy Czudec*” planowany do realizacji w ramach Działania 9.2. jest komplementarny z zadaniem „*Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Rewitalizacja miejscowości Czudec prowadząca do jego społeczno-gospodarczego i przestrzennego rozwoju*”.

- Wyżej wymienione przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach EFS i EFRR wzajemnie się uzupełniają i łącznie oddziałują na zdiagnozowany obszar problemowy, a także są odzwierciedleniem określonych w LPR dla Gminy Czudec celów szczegółowych rewitalizacji przedmiotowego obszaru miejscowości Czudec. Realizacja działań o charakterze infrastrukturalnym jest niezbędna do realizacji działań o charakterze społecznym.

		<p>Rewitalizacja społeczna wymaga zastosowania szerokiej palety działań wspierających członków społeczności obszaru rewitalizowanego.</p> <p>Nadanie nowych funkcji społecznych, edukacyjnych i gospodarczych pobudzać będzie aktywność środowisk lokalnych i stymulować współpracę na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, a także przeciwdziałać zjawisku wykluczenia zdiagnozowanego na obszarze zdegradowanym.</p> <p>Realizacja założonych w niniejszym zadaniu celów będzie możliwa tylko w oparciu o zasoby infrastrukturalne.</p> <p>Obecnie na obszarze rewitalizowanym nie ma odpowiedniego zaplecza lokalowego i sprzętowego do prowadzenia skutecznej rewitalizacji społecznej w tym wsparcia rozwoju społecznego rodzin, osób starszych oraz gospodarczej poprzez utworzenie nowych miejsc pracy.</p> <p>Na terenie miejscowości Czudec brakuje miejsca/budynku, który może być miejscem do prowadzenia działalności opieki społecznej oraz działalności kulturalnej w szerokim zakresie, brakuje sali widowiskowej, nie ma sal do prac warsztatowych w których mogą być prowadzone także warsztaty i szkolenia dla osób dorosłych.</p> <p>Realizowane inwestycje pozwolą na większą integrację mieszkańców. Pobudzenie ich do aktywności i uczestnictwa w życiu społecznym oraz gospodarczym (szczególnie Rynek oraz łącznik w szkole) będzie możliwe tylko w tych miejscach właśnie dzięki powstałym nowym przestrzeniom publicznym.</p> <p>Wprowadzenie na Rynek w Czudcu ważnych wydarzeń jak kiermasze Bożonarodzeniowy czy Wielkanocny, organizacja letnich spotkań czy Dni Czudca pobudzą mieszkańców do aktywności, stworzą im możliwość rozwoju przedsiębiorczości i zatrzymają także przybywających do Czudca turystów.</p> <p>Także powstały łącznik spełniając funkcje wystawiennicze i informacyjne będzie najlepszym miejscem do prezentacji powstałych dzieł w trakcie lekcji plastyki, konkursów czy zajęć dla seniorów. Łącznik będzie miejscem przez które co dziennie będą przechodzić dzieci oraz ich rodzice czy dziadkowie, czyli będzie oddziaływać pobudzająco i mobilizująco dla dzieci oraz informacyjnie dla dorosłych.</p>
11.	Niezbędność projektu	
12.	FINANSOWANIE PROJEKTU	
	Budżet projektu [w zł]	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rynek 4,1 mln. 2. Przewiązka 313 tys. 3. Strażnica ok. 2,5 mln. <p>Razem: 6 913 000 zł</p>
	Proszę podać nazwę Programu Operacyjnego, jeśli projekt finansowany jest ze źródeł europejskich	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
	Priorytet w programie	Oś priorytetowa VI Spójność przestrzenna i społeczna

	Działanie w programie	Działanie 6.5 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej- Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Dofinansowanie 3 700 000zł
	Wkład własny kwota % dofinansowania <i>Jeżeli projekt ma wskazane źródło finansowania (np. w ramach RPO WP - wskazanie) proszę wskazać szacunkowy % dofinansowania i wartość wkładu w kwocie zł. jeśli się da</i>	3 213 000
	Inne źródła (jakie i w jakiej wysokości)	

ZADANIA SPOŁECZNE

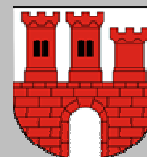
KARTA PROJEKT SPOŁECZNY NR 1		
1.	Tytuł projektu społecznego:	Wsparcie rozwoju gospodarczego i zawodowego mieszkańców gminy
2.	Organizator/realizator:	Gmina Czudec
3.	Partnerzy społeczni:	<ul style="list-style-type: none"> • Stowarzyszenie Pomoc • Stowarzyszenie CK Podkarpacie
4.	Adresaci /beneficjenci społeczni:	<p>Osoby bezrobotne oraz bierne zawodowo zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej.</p> <p>Grupą docelową jest 10 osób bezrobotnych zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w wieku powyżej 29 roku życia będące w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy tj. osoby długotrwale bezrobotne i kobiety.</p> <p>Będą to osoby zamieszkujące gminę Czudec. Grupa docelowa to osoby o różnym wykształceniu i doświadczeniu, ale wykazujące się na podstawie wywiadu doradcy zawodowego predyspozycjami do prowadzenia działalności gospodarczej.</p>
5.	Cele do osiągnięcia:	<p>Zwiększenie liczby nowo utworzonych, trwałych mikroprzedsiębiorstw poprzez doradztwo, szkolenia i bezzwrotne pożyczki skierowane do osób chcących założyć działalność gospodarczą.</p> <p>Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego RPO WP na lata 2014-2020 oraz Strategii ZIT ROF, ponieważ w wyniku jego realizacji 10 osób bezrobotnych – w tym kobiety i długotrwale bezrobotni założą własne działalności gospodarcze w postaci mikroprzedsiębiorstw tworząc miejsca pracy dla siebie i wzbogacając region o konkurencyjne firmy.</p>
6.	Zakres rzeczowy wraz z opisem przedsięwzięcia:	<p>Działania w ramach projektu to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rekrutacja i analiza potrzeb uczestników, 2. Doradztwo i szkolenia przed założeniem działalności. Doradztwo grupowe oraz indywidualne. <p>Zakres: na podstawie zgłaszanych potrzeb uczestników np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Finanse -Prawo -Marketing -Doradztwo świadczone na zasadzie ad-hoc z zakresu różnych problemów związanych z udziałem w projekcie. -Blok szkoleniowy. <ol style="list-style-type: none"> 3. Ocena biznes planów przez specjalistów. 4. Udzielenie wsparcia finansowego na rozwój przedsiębiorczości osobom, które pozytywnie przeszły etap oceny i założyły działalności gospodarcze. Wsparcie w postaci bezzwrotnej dotacji inwestycyjnej oraz wsparcie pomostowe udzielane do 12 miesięcy od momentu założenia działalności. 5. Wsparcie doradcze po założeniu działalności: Zakres: Prawo

			pracy, Źródła pozyskiwania kapitału, Księgowość i podatki, BHP, Informatyka, Zarządzanie jakością, Innowacyjność.
7.	Przewidywany harmonogram realizacji przedsięwzięcia społecznego:	Termin rozpoczęcia	2019
		Termin zakończenia	2020
8.	Rezultaty realizacji przedsięwzięcia.		<p>Rezultaty niepoliczalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzmocnienie kompetencji społecznych u uczestników • dostosowanie kompetencji i/lub kwalifikacji do potrzeb rynku pracy • ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego • poprawa jakości życia uczestników projektu <p>Działania wspierające typu biuro projektu, szkolenia, doradztwo będą odbywały się w budynku <i>Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej</i>. Część pomieszczeń Centrum zostanie wykorzystana na pomieszczenia szkoleniowe/warsztatowe do prowadzenia zajęć wspierających przyszłych przedsiębiorców w ramach niniejszego projektu. Rezultaty projektu określone będą za pomocą wskaźnika rezultatu określonego w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WP na lata 2014-2020 dla Działania 7.7 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne :</p> <p>Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej - szt 10.</p>
10.	Uzasadnienie wyboru tego zadania do realizacji w ramach PROGRAMU REWITALIZACJI dla GMINY CZUDEC na lata 2017-2023.		<p>Pomoc dla podmiotów w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w sposób bezpośredni wpłynie na wzrost poziomu przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji oraz przyczyni się do zmniejszenia zdiagnozowanych negatywnych zjawisk tj. bezrobocia, jak również poprawy wskaźników działalności gospodarczej. Obok samozatrudnienia nowo powstałe podmioty będą generować dodatkowe miejsca pracy co dodatkowo wpłynie na ograniczenie bezrobocia.</p> <p>Niniejszy projekt przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.2. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej 1.3. Wzrost poziomu życia mieszkańców 1.4. Wzmocnienie gospodarcze obszarów rewitalizacji 1.5. Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna mieszkańców 1.6. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości 1.7. Aktywizacja zawodowa mieszkańców

11.	Uzasadnienie KOMPLEMENTARNOŚCI z działaniami infrastrukturalnymi	<p>Kompleksowa rewitalizacja obszaru zdegradowanego miejscowości Czudec polegać będzie na realizacji projektów wzajemnie uzupełniających.</p> <p>Prace rewitalizacyjne Rynku w tym min. remont istniejącego budynku handlowo-usługowego z tablicą informacyjno-promocyjną stworzą miejsca do handlu wyrobami lokalnymi i prezentacji i produktów lokalnych dla obecnych i nowo utworzonych firm lokalnych.</p> <p>Dodatkowo wdrożenie działań społecznych w wielofunkcyjnym budynku <i>Centrum</i>, który będzie dostosowany do funkcji społecznych i edukacyjnych pozwoli na przeprowadzenie szkoleń, warsztatów i zajęć wspierających przyszłych przedsiębiorców. Pomieszczenia Centrum będą wykorzystane do przeprowadzenia szeregu zaplanowanych działań w ramach EFS wspierających rozwój przedsiębiorczości.</p> <p>Prowadzona działalność z wykorzystaniem pomieszczeń wielofunkcyjnego budynku <i>Centrum</i>, będzie miała za zadanie pobudzić aktywność środowisk lokalnych i stymulować współpracę na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, a także przeciwdziałać zjawisku wykluczenia zdiagnozowanego na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Projekt pn. Wsparcie rozwoju gospodarczego i zawodowego mieszkańców gminy planowany do realizacji w ramach Działania 7.7 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne jest komplementarny z projektem Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Rewitalizacja miejscowości Czudec prowadząca do jego społeczno-gospodarczego i przestrzennego rozwoju.</p> <p>Wyżej wymienione przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach EFS i EFRR wzajemnie się uzupełniają i łącznie oddziałują na zdiagnozowany obszar problemowy, a także są odzwierciedleniem określonych w LPR dla Gminy Czudec celów szczegółowych rewitalizacji przedmiotowego obszaru rewitalizacji w Gminie Czudec. Realizacja działań o charakterze infrastrukturalnym jest niezbędne do realizacji działań o charakterze społecznym.</p>		
12.	Uzasadnienie NIEZBĘDNOŚCI PROJEKTU:	<p>Realizacja projektu jest niezbędna ze względu na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizowanego w tym niski odsetek osób zakładających i prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek, wysokie bezrobocie i duża skala ubóstwa. Rozwój przedsiębiorczości ma bezpośredni wpływ na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej ROF.</p>		
13.	WSKAŹNIKI			
	Rezultatu	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	szt	10
	Produktu	Liczba osób pozostających bez pracy które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie.	Os.	10
14	FINANSOWANIE PROJEKTU:			

Budżet projektu (w zł);(szacowane koszty)	500 000,00
Proszę podać nazwę Programu Operacyjnego, jeśli projekt finansowany jest ze źródeł europejskich	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
Priorytet w programie	Oś priorytetowa VII. Regionalny rynek pracy
Działanie w programie	Działania 7.7 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.
8. Wkład własny kwota % dofinansowania <i>Jeżeli projekt ma wskazane źródło finansowania (np. w ramach RPO WP - wskazanie) proszę wskazać szacunkowy % dofinansowania i wartość wkładu w kwocie zł.</i>	Wkład własny wynosi 5% dofinansowania czyli ok .25 tyś. zł.

KARTA PROJEKT SPOŁECZNY NR 2

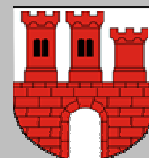
1.	Tytuł projektu społecznego:	Aktywny Senior w Gminie Czudec- Centrum Rozwoju Społecznego dla Seniorów z Gminy Czudec
2.	Organizator/realizator:	Ośrodek Pomocy Społecznej w Czudcu
3.	Partnerzy społeczni:	<ul style="list-style-type: none"> • Stowarzyszenie Pomoc • Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Czudeckiej
4.	Adresaci /beneficjenci społeczni:	Zgodnie z wynikami diagnozy społecznej zwiększa się i będzie zwiększała liczba osób starszych na terenie rewitalizowanym w miejscowości Czudec. Wsparciem zostanie objętych 20 osób starszych zamieszkujących obszar rewitalizowany, które ze względu na podeszły wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.
5.	Cele do osiągnięcia:	Celem projektu jest zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych dla osób starszych. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego RPO WP na lata 2014-2020 oraz Strategii ZIT ROF.
6.	Zakres rzeczowy wraz z opisem przedsięwzięcia:	Projekt wpisuje się w działania Gminy (GOPS) w obszarze wsparcia seniorów jako element szerszych działań rewitalizacyjnych skierowanych przede wszystkim do mieszkańców miejscowości Czudec. W ramach projektu prowadzone będą działania ukierunkowane na pomoc i wspieranie opiekunów nieformalnych w opiece domowej poprzez: tworzenie krótkookresowych miejsc opieki w zastępstwie za opiekunów nieformalnych (wyłącznie w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności). Planuje się stworzenie w budynku wielofunkcyjnym tj. <i>Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej</i> miejsca

			<p>świadczenia usług społecznych – świetlicę dla osób starszych. Świetlica będzie prowadziła grupowe zajęcia aktywizujące oraz podtrzymujące sprawność i zainteresowania uczestników. Uczestnicy wspomagani będą również w wykonywaniu podstawowych czynności życia codziennego, np. przy spożywaniu posiłków, o ile wymaga tego poziom ich niesamodzielności lub stan zdrowia. W szczególności działania będą się koncentrowały na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Umożliwieniu rozwijania aktywności w środowisku seniorów poprzez animowanie działań i wspieranie inicjatyw oddolnych, udział w konkursach i projektach 2. Organizowanie cyklicznych spotkań tematycznych o charakterze informacyjno-edukacyjnym dla środowiska osób w wieku poprodukcyjnym (np. zdrowie, bezpieczeństwo, międzypokoleniowa wymiana wiedzy, spotkania autorskie z ciekawymi osobowościami itp.), 3. Organizowanie zajęć praktycznych z różnych dziedzin (np. aktywność fizyczna, informatyka, edukacja finansowa, zdrowe żywienie i kulinaria itp.) <p>Realizacja tego typu działań da możliwość rozwoju osobistego osób starszych, większą identyfikację ze swoją miejscowością, wzrost aktywności społecznej co przyczyni się do osiągnięcia celów rewitalizacji,</p> <p>Rezultaty projektu określone będą za pomocą wskaźnika rezultatu określonego w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WP na lata 2014-2020 dla Działania 8.8 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne tj.</p> <p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu- szt 1.</p> <p>Niniejszy projekt przyczyni się do osiągnięcia celów operacyjnych LPR-u:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Wzmocnienie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców oraz 1.2. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej. 2.1. Kreowanie przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców
7.	Przewidywany harmonogram realizacji przedsięwzięcia społecznego:	Termin rozpoczęcia	2019
		Termin zakończenia	2020
8.	Rezultaty realizacji przedsięwzięcia.		<p>Projekt ma na celu zachęcić osoby starsze do aktywności społecznej oraz nakierować ich działanie na zaangażowanie w sprawy społeczności lokalnej. Aktywizacja osób starszych w obliczu starzejącego się społeczeństwa jest zagadnieniem bardzo istotnym, podobnie jak działania mające na celu zachowanie optymalnego zdrowia i dobrej kondycji seniorów.</p>
9.	Uzasadnienie wyboru tego zadania do realizacji w ramach PROGRAMU REWITALIZACJI dla GMINY CZUDEC na lata 2017-2023.		<p>Projekt będzie realizowany jako element działalności GOPS w oparciu o zasoby techniczne dostępne w <i>Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej</i>, a więc ośrodek kultury i salę widowiskową. Część pomieszczeń budynku Centrum zostanie wykorzystana na świetlicę seniora, kilka pomieszczeń ze stosownym wyposażeniem będzie służyło jako</p>

		<p>miejsce warsztatów tematycznych, zaplecze kuchenne wykorzystywane będzie do warsztatów zdrowego żywienia i kulinarnych, duża sala do zajęć ruchowych, w tym o charakterze rehabilitacyjnym lub aerobowych, czy też rozwijania zainteresowań np. tanecznych. Sala widowiskowa w budynku wielofunkcyjnym będzie służyła jako zaplecze rozwijania zainteresowań artystycznych w zakresie kina, teatru, kabaretu i innych aktywności, do których niezbędna jest sala z miejscami siedzącymi i stałą sceną.</p>
<p>10.</p>	<p>Uzasadnienie KOMPLEMENTARNOŚCI z działaniami infrastrukturalnymi</p>	<p>Wychodząc naprzeciw zdiagnozowanym problemom planuje się w wielofunkcyjnym budynku <i>Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej</i>, w części przeznaczonej na działalność ośrodka kultury oraz na sali widowiskowej w Czudcu przeprowadzenie zaplanowanych w ramach EFS Dz.8.8., mających na celu zwiększenie dostępności usług środowiskowych i opiekuńczych dla osób starszych.</p> <p>Realizacja założonych w niniejszym projekcie celów będzie możliwa tylko w oparciu o zasoby infrastrukturalne. Obecnie na obszarze rewitalizowanym nie ma odpowiedniego zaplecza lokalowego i sprzętowego do prowadzenia skutecznej rewitalizacji społecznej, w tym zwiększenia dostępności usług środowiskowych i opiekuńczych dla osób starszych.</p> <p>Powstanie wielofunkcyjnego budynku <i>Centrum</i> jest niezbędna do przeprowadzenia działań w ramach EFS. Projekt pn. <i>"Aktywny Senior w Gminie Czudec- Centrum Rozwoju Społecznego dla Seniorów z Gminy Czudec"</i> planowany do realizacji w ramach Działania 8.8 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne jest komplementarny z zadaniem <i>"Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Rewitalizacja miejscowości Czudec prowadząca do jego społeczno-gospodarczego i przestrzennego rozwoju"</i>.</p> <p>Wyżej wymienione przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach EFS i EFRR wzajemnie się uzupełniają i łącznie oddziałują na zdiagnozowany obszar problemowy, a także są odzwierciedleniem określonych w LPR dla Gminy Czudec celów szczegółowych rewitalizacji przedmiotowego obszaru miejscowości Czudec. Realizacja działań o charakterze infrastrukturalnym jest niezbędna do realizacji działań o charakterze społecznym.</p>
<p>11.</p>	<p>Uzasadnienie NIEZBĘDNOŚCI PROJEKTU:</p>	<p>Realizacja projektu jest niezbędna ze względu na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizowanego, w tym znaczne tempo starzenia się społeczeństwa przy małej integracji wewnątrz i międzypokoleniowej. Projekt ma zaangażować czasowo i emocjonalnie osoby starsze w uczestnictwo w organizowanych formach wsparcia. Dzięki temu uczestnicy naberą nowe kompetencje społeczne a ich opiekunowie nieformalni znajdą czas na realizację swoich własnych planów życiowych.</p>
<p>12.</p>	<p>WSKAŹNIKI</p>	

	Rezultatu	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu	szt	1
	Produktu	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	Os.	20
13	FINANSOWANIE PROJEKTU:			
	Budżet projektu (w zł);(szacowane koszty)	500 000,00		
	Proszę podać nazwę Programu Operacyjnego, jeśli projekt finansowany jest ze źródeł europejskich	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020		
	Priorytet w programie	Oś priorytetowa VIII. Integracja społeczna		
	Działanie w programie	Działania 8.8 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne		
	Wkład własny kwota % dofinansowania <i>Jeżeli projekt ma wskazane źródło finansowania (np. w ramach RPO WP - wskazanie) proszę wskazać szacunkowy % dofinansowania i wartość wkładu w kwocie zł.</i>	Wkład własny wynosi 5% dofinansowania czyli ok. 25 tyś. Zł.		
	Inne źródła (jakie ,w jakiej wysokości)	W przypadku nieotrzymania dofinansowania zadanie zrealizowane zostanie w ograniczonym zakresie ze środków własnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Czudcu.		

KARTA PROJEKT SPOŁECZNY NR 3

1.	Tytuł projektu społecznego:	Wspieranie edukacji dzieci z terenu Gminy Czudec
2.	Organizator/realizator:	Gmina Czudec
3.	Partnerzy społeczni:	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Obsługi Placówek Oświatowych w Czudcu • Szkoły • Stowarzyszenie Pomoc
4.	Adresaci /beneficjenci społeczni:	<p>Zgodnie z wynikami diagnozy społecznej wyniki egzaminów szóstoklasistów nie były zadowalające. Na terenie rewitalizowanym w miejscowości Czudec konieczne jest podjęcie działań w kierunku wzrostu poziomu wiedzy uczniów.</p> <p>Wsparciem zostania objęci uczniowie szkół w Gminie w Czudcu w pierwszej kolejności w szkołach w których średni poziom egzaminów był niższy niż średnia dla Gminy tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczniowie i wychowankowie szkół i placówek (w rozumieniu art. 2 ust 3, 5 ustawy o systemie oświaty) prowadzących kształcenie ogólne • Szkoły oraz placówki (w rozumieniu art. 2 ust 3, 5 i 7 ustawy o systemie oświaty), w tym instytucje i kadra pedagogiczna, realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych i szkół policealnych) i ich organy prowadzące.

5.	Cele do osiągnięcia:	<p>Celem projektu jest wzrost kompetencji kluczowych uczniów w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwijanie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <p>Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego RPO WP na lata 2014-2020.</p>
6.	Zakres rzeczowy wraz z opisem przedsięwzięcia:	<p>W ramach projektu prowadzone będą działania ukierunkowane podnoszenie kompetencji uczniów w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej . W szczególności działania będą się koncentrowały na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizacji dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego, • realizacji różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów, w tym zdolności składające się na umiejętność uczenia się tj. pamięć, logiczne i strategiczne myślenie, zdolność do koncentracji uwagi oraz umiejętność planowania, np. zajęcia szachowe, gry symulacyjne, itp., • organizacji kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów, • wykorzystaniu narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL. <p>Rezultaty projektu określone będą za pomocą wskaźnika rezultatu określonego w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WP na lata 2014-2020 dla Działania 9.2. Poprawa jakości kształcenia ogólnego tj.</p> <p>Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu [os.]. 220</p> <p>Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.]. 1</p> <p>Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.].1</p> <p>Niniejszy projekt przyczyni się do osiągnięcia celów operacyjnych LPR-u:</p> <p>1.1. Wzmocnienie procesów integracji i aktywizacji</p>

			<p>mieszkańców oraz</p> <p>1.2. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej.</p> <p>2.5. Poprawa standardu świadczenia usług społecznych w tym edukacyjnych i kulturalnych</p>
7.	Przewidywany harmonogram realizacji przedsięwzięcia społecznego:	Termin rozpoczęcia	2019
		Termin zakończenia	2022
8.	Rezultaty realizacji przedsięwzięcia.		Projekt wpisuje się w działania Gminy w obszarze podnoszenia standardu jakości nauczania jako element szerszych działań rewitalizacyjnych skierowanych przede wszystkim do dzieci i młodzieży miejscowości Czudec.
9.	Uzasadnienie wyboru tego zadania do realizacji w ramach PROGRAMU REWITALIZACJI dla GMINY CZUDEC na lata 2017-2023.		Projekt będzie realizowany jako zadanie zmierzające do rozwiązania problemu słabych wyników uczniów z szkół w Gminie Czudec.
10.	Uzasadnienie KOMPLEMENTARNOŚCI z działaniami infrastrukturalnymi		<p>Wychodząc naprzeciw zdiagnozowanym problemom w zakresie poziomu edukacji planuje się podniesienie standardu bazy lokalowej do prowadzenia edukacji w budynku szkoły w Czudcu oraz w części przeznaczonej na działalność ośrodka kultury oraz na sali widowiskowej w wielofunkcyjnym budynku <i>Centrum bezpieczeństwa, kultury i integracji społecznej</i>, prowadzenie zajęć w celu osiągnięcia założonych celów edukacyjnych w Czudcu zaplanowanych poprzez realizację (EFS) Działania 9.2.</p> <p>Realizacja założonych w niniejszym projekcie celów będzie możliwa tylko w oparciu o zasoby infrastrukturalne. Obecnie na obszarze rewitalizowanym nie ma odpowiedniego zaplecza lokalowego i sprzętowego do prowadzenia skutecznej rewitalizacji edukacyjnej, w tym zwiększenia zakresu zajęć podnoszących kompetencje uczniów.</p> <p>Zarówno przeprowadzenie prac modernizacyjnych w budynku szkoły w Czudcu oraz powstanie wielofunkcyjnego budynku <i>Centrum</i> jest niezbędne do przeprowadzenia działań w ramach EFS. Projekt pn. „<i>Wspieranie edukacji dzieci z terenu Gminy Czudec</i>” planowany do realizacji w ramach Działania 9.2. jest komplementarny z zadaniem „<i>Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Rewitalizacja miejscowości Czudec prowadząca do jego społeczno-gospodarczego i przestrzennego rozwoju</i>”.</p> <p>Wyżej wymienione przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach EFS i EFRR wzajemnie się uzupełniają i łącznie oddziałują na zdiagnozowany obszar problemowy, a także są odzwierciedleniem określonych w LPR dla Gminy Czudec celów szczegółowych rewitalizacji przedmiotowego obszaru miejscowości Czudec. Realizacja działań o charakterze infrastrukturalnym jest niezbędna do realizacji działań o charakterze społecznym.</p>

11.	Uzasadnienie NIEZBĘDNOŚCI PROJEKTU:	Realizacja projektu jest niezbędna ze względu na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizowanego, w tym niski poziom wyników z egzaminów w szóstych klasach. Projekt ma za zadanie podnieść warunki edukacji na wyższym poziomie co będzie także sprzyjać prowadzeniu zajęć edukacyjnych w szerszym zakresie i w konsekwencji spowodować wzrost kompetencji beneficjentów.		
12.	WSKAŹNIKI			
	Rezultatu	Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.]	szt	1
	Produktu	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie [os.].	Os.	220
13	FINANSOWANIE PROJEKTU:			
	Budżet projektu (w zł);(szacowane koszty)	500 000,00		
	Proszę podać nazwę Programu Operacyjnego, jeśli projekt finansowany jest ze źródeł europejskich	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020		
	Priorytet w programie	Oś priorytetowa IX. Poprawa jakości kształcenia ogólnego		
	Działanie w programie	Działania 9.2. Poprawa jakości kształcenia ogólnego		
	Wkład własny kwota % dofinansowania <i>Jeżeli projekt ma wskazane źródło finansowania (np. w ramach RPO WP - wskazanie) proszę wskazać szacunkowy % dofinansowania i wartość wkładu w kwocie zł.</i>	Wkład własny wynosi 5% dofinansowania czyli ok. 25 tyś. Zł.		
	Inne źródła (jakie ,w jakiej wysokości)	W przypadku nieotrzymania dofinansowania zadanie zrealizowane zostanie w ograniczonym zakresie ze środków własnych Gminy w Czudcu.		

Rysunek 1. Schemat postępowan (źródło: opracowanie własne).....	7
Rysunek 2. Kościół parafialny pw. Świętej Trójcy w Czudcu (źródło: Urząd Gminy Czudec).....	13
Rysunek 3. Podziemia Kościelne – Kościół pw. Świętej Trójcy w Czudcu (źródło: Urząd Gminy Czudec).....	13
Rysunek 4. Kościółek Św. Marcina w Czudcu (źródło: Urząd Gminy Czudec).....	14
Rysunek 5. Zespół Dworsko-Parkowy w Czudcu (źródło: Urząd Gminy Czudec).....	14
Rysunek 6. Rynek czudecki (źródło: Urząd Gminy Czudec).....	15
Rysunek 7. Budynki Dworskie z Parkiem w Babicy (źródło: Urząd Gminy Czudec).....	15
Rysunek 8. Budynek dawnego Młyna w Wyżnem (źródło: Urząd Gminy Czudec).....	16
Rysunek 9. Synagoga żydowska w Czudcu (źródło: Urząd Gminy Czudec).....	16
Rysunek 10. Zespół Parkowo Dworski w Nowej Wsi (źródło: Urząd Gminy Czudec).....	17
Rysunek 11. Figura św. Jana Nepomucena (źródło: Urząd Gminy Czudec).....	17
Rysunek 12. Podmioty gospodarcze w Gminie Czudec (lata 2014-2015).....	32
Rysunek 13. Struktura podstawowych branż gospodarki Gminy Czudec [2015 r.].....	33
Rysunek 14. Liczba budynków pokrytych azbestem w miejscowościach Gminy Czudec (stan na 31.12.2016r.).....	39
Rysunek 15. Podział administracyjny Gminy Czudec.....	44
Rysunek 16. Prezentacja graficzna: negatywne zjawiska w sferach: społeczna, gospodarcza, techniczna, uwarunkowania przestrzenno- funkcjonalne i środowisko w miejscowościach Gminy Czudec na tle średniej wartości wskaźnika degradacji dla całej Gminy.	58
Rysunek 17. Obszary zdegradowane w Gminie Czudec.....	58
Rysunek 18. Obszar rewitalizacji -miejscowość Czudec.....	60
Rysunek 19. Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania.....	61
Rysunek 20. Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem.....	62
Rysunek 21. Liczba stwierdzonych wykroczeń ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania.....	62
Rysunek 22. Wyniki egzaminów 6-klasistów.....	63
Rysunek 23. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania.....	64
Tabela 1. Powierzchnia Gminy Czudec wg jednostek referencyjnych.....	12
Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów w latach 2015-2016.....	12
Tabela 3. Ludność Gminy Czudec wg jednostek terytorialnych w 2016 roku.....	19
Tabela 4. Ludność w latach 2011-2016 wg jednostek terytorialnych.....	20
Tabela 5. Ludność w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2011 – 2015.....	20
Tabela 6. Wskaźnik obciążenia demograficznego z podziałem na miejscowości/ Stan na 31 grudnia 2016 rok.....	21
Tabela 7. Szkolnictwo w roku szkolnym 2016/2017 w Gminie Czudec.....	21
Tabela 8. Szkolnictwo z podziałem na miejscowości (2016 r.).....	21
Tabela 9. Wyniki egzaminów 6-klasisty (%) (2014-2016).....	22
Tabela 10. Korzystający z pomocy społecznej w latach 2011-2016.....	23
Tabela 11. Korzystający z pomocy społecznej (2016 r.).....	24
Tabela 12. Powody przyznania pomocy w latach 2011-2016.....	24
Tabela 13. Korzystający z pomocy społecznej w podziale na miejscowości (stan na 31.12.2014r.).....	25
Tabela 14. Liczba stwierdzonych wykroczeń (2014-2015).....	26
Tabela 15. Liczba zdarzeń drogowych w poszczególnych miejscowościach gminy Czudec.....	26
Tabela 16. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i organizacje społeczne zarejestrowane w rejestrze REGON (Stan na 31 grudnia 2016 r.).....	27
Tabela 17. Wskaźnik poziomu uczestnictwa w życiu publicznym w % (Stan na 31 grudnia 2014 r.).....	28
Tabela 18. Wskaźnik poziomu uczestnictwa w życiu publicznym w % (Stan na 31 grudnia 2015 rok).....	28
Tabela 19. Bezrobocie na terenie Gminy Czudec w latach 2010-2014.....	30
Tabela 20. Struktura bezrobocia w podziale na miejscowości w Gminie Czudec.....	31
Tabela 21. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w rozbiciu na miejscowości Gminy Czudec –(2014-2015).....	32
Tabela 22. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych.....	33
Tabela 23. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna – stan na 31.12.2016 r.....	34
Tabela 24. Infrastruktura drogowa – stan na 31.12.2016 r.....	34
Tabela 25. Stan techniczny zasobów mieszkaniowych wg stanu na dzień 31.12.2016 r.....	36
Tabela 26. Infrastruktura techniczna – stan na 31.12.2016 r.....	37
Tabela 27. Wyposażenie mieszkań w instalacje (wodociągi, łazienka, centralne ogrzewanie).....	37
Tabela 28. Tereny zalesień zgodnie z MPZP – stan na 31.12.2016 r.....	38
Tabela 29. Analiza SWOT.....	40
Tabela 30. Wykaz wybranych kryteriów oceny i wskaźników zjawisk społecznych do wyznaczania obszarów zdegradowanych.....	44
Tabela 31. Wykaz wybranych kryteriów oceny i wskaźników zjawisk gospodarczych, technicznych przestrzenno-funkcjonalnych środowiskowych do wyznaczania obszarów zdegradowanych.....	46
Tabela 32. Zestawienie zbiorcze wskaźników z zakresu SFERA SPOŁECZNA – demografia (stan na 31.12.2014r.) i edukacja (2015r.).....	47
Tabela 33. Analiza porównawcza wskaźników SFERA SPOŁECZNA (stan na 31.12.2014r.).....	48
Tabela 34. Analiza porównawcza wskaźników SFERA SPOŁECZNA.....	50
Tabela 35. Analiza porównawcza wskaźników SFERA GOSPODARCZA.....	51
Tabela 36. Analiza porównawcza wskaźników SFERA TECHNICZNA.....	52
Tabela 37.a. Analiza porównawcza wskaźników SFERA PRZESTRZENNO-FUNCJONALNA.....	53

<i>Tabela 38. b. Analiza porównawcza wskaźników SFERA PRZESTRZENNO-FUNCJONALNA</i>	<i>54</i>
<i>Tabela 39. Sfera środowisko– wskaźniki: odsetek budynków z azbestem</i>	<i>55</i>
<i>Tabela 40. Zbiorczo wartości wskaźnika degradacji dla zjawisk społecznych</i>	<i>56</i>
<i>Tabela 41. Zbiorczo zjawiska niekorzystne :Strefa gospodarcza, środowisko i przestrzenno-funkcjonalna, techniczna</i>	<i>56</i>
<i>Tabela 42. Przesłanki wyboru obszaru rewitalizacji: MIEJSCOWOŚĆ CZUDEC</i>	<i>65</i>
<i>Tabela 43. Odpowiedź na pytanie: Które kierunki działań wg. Pani/Pana zdaniem przyczynią się do wyprowadzenia wybranego obszaru ze stanu kryzysowego oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców - dotyczy obszaru do rewitalizacji w miejscowości Czudec</i>	<i>66</i>
<i>Tabela 44. Cele rewitalizacji</i>	<i>71</i>